

DE
YFVERBORNA ATLINGARS,
ELLER,
SVIOGÖTARS ok NORDMÄNNERS,
EDDA,

Det är, Stammodren för deras, uti Hedendomen, både andliga ok
verldsliga vishet; nu första gången på Svensko öfversatt, med Latinsk
uttolkning försed; jämte et företal om EDDANS ålder ok innehåld,
m. m., samt om de äldsta ok rätta, Skythar, Getar, Götar, Kämpar, Atlin-
gar, Yfverborna, Karlar, ok alla dessas stamfader, Gomer: Utgif-
ven efter en urgamal, ok ganska fullkomlig Upsala Academie
tilhörig, på Götisko, handskrefven Permebok.

HYPERBOREORUM ATLANTIORUM,
SEU,
SUIOGOTORUM ET NORDMANNORUM
EDDA,

Hoc est, Atavia, seu fons gentilis illorum & Theologiæ & Philosophiæ:
jam demum versione Svionica donata, accedente Latina; una cum præfamine
de EDDÆ antiquitate, & indole &c., ut & de antiquissimis & genuinis, Sky-
this, Getis, Gotis, Atlantiis, Hyperboreis, Cimbris, Gallis, eorumque Satore, Gome-
ro; ad manuscriptum, quod possidet Bibliotheca Upsalensis, antiquissimum, corre-
ctissimum, & quidem membranaceum, Goticum, in lucem prodit opera & studio

JOHANNIS GÖRANSSON,
Philos. Magistri.

Trykt i UPSALA, af HENRIC HECHT.

Den Durchlaughtigste
FURSTE ok HERRE,
H E R R
ADOLPH FRIEDRIK,

Sveriges, Gôthes ok Vândes utkorade PRINTS ok ARF-
FURSTE &c. &c. &c. ARFINGE til Norrige, BISKOP til Lübeck, HER-
TIG til Schlesvig, Holsten, Stormarn ok Dithmarschen, GREFVE
til Oldenburg ok Delmenhorst, &c. &c. &c.

Den Durchlaughtigsta
FURSTINNA ok FRU,
F R U
LOVISA ULRICA,

Sveriges, Gôthes ok Vândes KRONPRINTSESSA &c. &c. &c.
ARFINGE til Norrige, HERTIGINNA af Schlesvig, Holsten, Stor-
marn, ok Dithmarschen, GREFVINNA til Oldenburg ok Delmenhorst
&c. Boren KONGL. PRINTSESSA af Preussen, MARKGREFVINNA
af Brandenburg, HERTIGINNA uti Slesien, PRINTSESSA af Oranien,
Neufchatel, Vallengin, ok Glatz, af Magdeburg, Stetin, Pommern, Ca-
suben, ok Vanden, HERTIGINNA til Crossen uti Slesien, BURGGREF-
VINNA til Nurnberg, FURSTINNA af Halberstadt, Minden, Cammin,
Ostfriesland, ok Meurs, GREFVINNA til Hohenzollern, Mark, Ra-
vensberg, Lingen, Bâhren, ok Lerdam, FRU til Ravenstein,
Bytau, Arley, ok Breda.

Durchlaughtigste, Alranådigste FURSTE !
Durchlaughtigsta Alranådigsta KRONPRINTSESSA!

INför Edra Kongl. Høgheters *fötter nedlägges här uti diupaste underdånig-*
het de forna Sviogøtars Edda, ifrån gamla Gøtiskan, nu första gången
på Svensko öfversatt: ringa i anseende til sin tolk ok utgifvare; men til
andra omständigheter förträffelig. Den handskrefna boken, som man fölgt,
är, efter alla lärda åskådares omdömen, en af de alra äldsta, Gøtiska, Perme-
böcker, som finnas både in ok utom Svearikes häfdaburar. Hennes nu varan-

de Götiska skapnad kommer väl icke längre tillbaka, än til tolfte hundra de året
efter Christi hugneliga födelse, då den vittre ok vidfrågade, Lagmannen, S
Sturlesson, benne efter gamla runoböcker i korthet afskrifvit: men vid pass fem-
hundra de år före Christum vitna, Herodotus, ok Plato, at tryhundra de år för
än Troja bygdes, var hon, för sitt höga värde, uti Måssings taflor ristad, ok
af den mågtiga Drottningen i Svearike, Opis, eller, Disa, utförd til Grekland;
ifrån hvilken drottning's Son, Jovir, Edra Kongl. Högheter, på fädernet endast
räknat, uti åttionde led härstamma. Det pris denna Edda äger af en så
stor ålder ok omständighet, fördubblas af hennes värda ämne, som är icke al-
lenast våra förfäders forna Tro, Lära, Skaldekonst m. m. utan ok de alra äldsta
Konungar ok Monarker, som burit SvioGötiska kronan; nemligen, Odin, hin för-
ste, Boris Son, ok Bures Soneson. Tutusend år efter denne Odin lefde Odin den
Andre, jämväl en mågtig Monark uti Svearike, ok den förras son, vid pass
uti 40 led; som han sielf vitnar här uti Eddan, i stette Damesagan. Ifrån den-
na Odin den senare, Svearikes Stormågtigste Envålds kung, et hundra de år före
Christum, leda Bägge Edra Kongl. Högheter Edra Höga Anor, på fädernet endast
räknade; först genom Kungar i Saxen; sedan, å ena sidan, genom Furstar ok
Hertigar i Westphalen, Saxen, Ringelheim &c. Grefvar af Oldenburg, Kungar
af Danmark, ok Hertigar af Holsten: å andra sidan, genom Grefvar af Al-
torf, Burggrefvar af Nurnberg, Churfurstar af Brandenburg ok Konungar uti
Preussen: hvilket jag af aldeles trovärdiga gamla skrifter til en del försvarat
uti en Disputation vid Upsala Academie; samt tänker vidare, vil Gud, det uti
et serdeles verk bevisa, ok fullborda. Desse äro altså Edra Kongl. Högheters För-
sta Stamfäder här uti Svearike, nämligen Bure, des Son den mågtige Bore, som
Grækerna veta mycket omtala, ok dennas arfinge ok efterträdare, Odin hin
förste, som bygde gamla Upsala afguda tempel, det Edra Kongl. Högheter ny-
ligen åskådat. Denne Odin födde, som Edda intygar, den mågtiga Tor, hvars
datter varit så stora, at fastän han snart för fyra tusend år lagt strids hammaren
Mjolner utur sina tappra händer, lefver doch hans minne å ok å uti Sveari-
ke. Dennes Son Magne den starke hafver äfven som hans förfäder, så sin re-
gements spira, fört, at undersåtare ok efterverlden trode dem vara Gudar ok
derföre

derføre dem offrat ok tilbudit. I henseende på alt sådant bør Edda alraunderdånigast Edra Kongl. Högheter tilskrifvas; at såsom hon af Edra K. Högheters Høga Urfäder sit vårde åger; Så må Hon ok under Edra Kongl. Högheters Høga navn emot omilda omdömen sig bågñ ok försvar utbedia.

Den Alrahögste Guden, som af den urgamla Svenska konungaastämman låtit Edra Kongl. Högheter mötas här i Norden, Han kröne Edra Kongl. Högheter med all andelig ok lekamlig vålsignelse! Hvilket uti alradiupaste vördnad til dödsstunden troinnerligen önskas af

EDRA KONGL. HÖGHETERS

alraunderdånigaste ok tropliktigste
tjenare.
JOHANNES GÖRANSSON.

Kongl. Maj:ts
Högstbetrodde MAN,
Svearikes R Å D,
PRESIDENT uti Höglofl. Cancelliet,
Kongl. Aeademiens i Upsala
CANCELLER,
HÖGVÄLBORNE GREFVE,
Herr CARL GYLLENBORG,
NÄDIGE HERRE!

DEn Hôga nåd, hvarmed *Eders Höggrefl. Excellence* bemöter alla, har flera resor läckat mig til at komma inför *Eders HögGrefl. Excellences* ögon, ok tillika upväkt i mitt finne icke allenast en ganska diup vördnad, utan ok förundran. Den samma har, fanningen at bekänna, giordt mitt ledsamma arbete med gamla Eddas försvenskande ok uttolkande ganska lätt. Hade icke *Eders Höggrefl. Excellence* mitt ringa förehafvande så nådgunstigt gillat ok befor-

Kongl. Maj:ts
Högst betrodde MAN,
Svearikes RÅD ok Cancellie RÅD,
Deras Kongl. HÖGHETERS ÖFVERSTE HOFMARSKALCK,
Kongl. Academiens i Åbo
CANCELLER,
HÖGVÄLBORNE GREFVE,
Herr CARL GUSTAF TESSIN,
NÅDIGE HERRE!

HOs *Eders Höggrefveliga Excellence* infinner sig här den ofgamla de for-
na SvioGötars Edda, nu första gången klädd uti Svensk drågt. För
siuhundrad år sedan var hon af Olof Skötkonung, efter Påvens begäran, på
en almån Riksdag dömd at upbrännas; emedan de okunnige trodde, at gamla
Runoböcker voro fulla med trulldom. Men som hon nu mera af de lärde är
frikänd för denna beskyllning; samt vi frie ifrån Påvens rådförande; så är hon
vål

befordrat, lågo Edda ännu i sin förra okänbara skrud, ok stodo i fara för
matk ok mal. Derföre det som *Eders Höggreflige Excellence* så nådigt
täckts omtala ok vända efter, upvifas nu til en del här, alraödmjukast: det öf-
riga skal, genom Guds nåd, med det snaraste följia efter, så framt en blidare
lycka vil dertil bana mig vägen. Den alrahögste förlänge *Eders Höggrefveli-
ga Excellences* dagar än uti många år til hela Rikes väl ok bästa! Är min
trogna förbön, som med diupaste vördnad framgent lefver

EDERS HÖGGREFVELIGA EXCELLENCES

alraödmjukaste tjenare
JOHANNES GÖRANSSON.

väl för et så hårdt öde säker. Doch som den förnämste af alla Grekiska Skal-
der icke kunde undgå at blifva lastad ok tadlad, då han sit ädla verk utgaf;
så mycket mindre kan detta lilla blifva fritt för sådant. Tager derföre sin til-
flykt hos *Eders Höggrefsl. Excellence*, som både bokvett ok dess älskare, med
en hög kärlek ok nåde omfattar, hågnar ok försvarar. Uptag nådgunstigt
HögGrefsl. E. hvad en obekant gifvare åstadkommit, så vederfars honom den höga
sälheten at med glädie uti diupaste vördnad ok trogna förböner framhårda

EDERS HÖGGREFVELIGA EXCELLENCE

akråddmiukaste tjenare
JOHANNES GÖRANSSON.

V. Mosis Bok 32.

7, Tænk uppå den fœrra tiden alt hærtil,
&c. 18, Dina klippe, den dig fœdt hafver,
den œfvergaf du ok fœrgat den Gud, som dig
fkapat hafver.

Pauli Epistel til de Eph. 2: 11.

Dertœere, tænker derpå, at i - fordøm haf-
ven varit hedningar, - 12, at i på den tid voren
utan Christo, fremmande ok utan Israëls bor-
gerskap, ok fremmande ifrån læstsens Testa-
ment, intet hopp hafvande, ok voren utan Gud
i verldene. 13, Men nu, i som i Christo JEsu
æren, ok fordøm fierran voren, æren nu nær
vordne genom Christi blod. Honom vare pris
ok æra i evighet: Amen!

B Ok þessi heiter Edda, Henna hever samsetta Snorri Sturlo s: epter þeim hætti sem her er skipat. En fyrst fra Asum ok Ymi. þar næst skalldskapar mal ok heiti marga hluta. Sidaz hættatal er Snorri hever ort um Hakon Kung ok Skula Hertuga.

B Ok denna heter Edda, Henne hafver sammansat Snorre Sturleson, efter det sât, som hâr ar skipat. Men först om Asarna, ok Yme. Dernâst om Skaldekonsten, ok namn på mâng ting. Sidst det âttatal, som Snorre hafver giordt om Hâkan Kung, ok Skula Hertig.

Als-

Liber hic vocatur Edda, eam composuit Snorro, Sturlæ Filius, eo modo, quo hic ordinatum est. Primum vero de Asis & Ymio. Mox de Poësi, & multarum rerum epithetis. Postremo series Genealogica, quam Snorro confecit de Haquino Rege, & Duce Skula.

Denna inskrifning, som visar utryckeligen, at den vitre, ok högtberömlige, Lagmannen, Snorre Sturleson ar uphofsman til Eddas senare skapnad, finnes icke uti någon af de handskrefna böker, som den Höglârde Professorn Pet. Johan Resenius uti Köpenhamn efterfölgt, då Han sin Edda utgaf 1665. Hvarföre Han, med flera, varit oviss om hennes måstare. Se pag. 68. De bandskrefna bökerna, som han fölgdt, voro, 1) Stephani Stephani, på Isländsko, Dansko, ok Latin. 2) Olai Vormii handskrefna bok, aldeles fulkomlig. 3) En Kongl. Bibliotheket tilhörig; den Han håller för den äldsta Edda af alla, som finnas kunna i verldene: 4) En Latinsk öfversättning af Stephano Olai Islando. Af dessa hafver man understundom något indragit: då S. S. betyder den första: O. W. den andra: K. den tredie: S. O. den fierde. Dessa böker hafva väl på mâng ställen tilökningar, men merendels onödiga; ja ok osanna, ok sådana, som förringa det rätmåtiga värde, hvilket Edda eljest väl förtienar.

A

A Lmattigr Gud skapði himin ok jord. ok alla hluti erþe im fylgia: ok síðaz men. er ættirnar ero frakomnar Adam ok Evo. Ok dreifþuz ættirnar um heimin síðan. En er fra líþo stundir újafnaðiz folkit. Sumir voru góðir. Sumir líþo eptir girndum sínum. Fyrir þat var drekt heiminum nema þeim er meðr Noa voru i arkini. Eptir þat byggðiz en veröldin af þeim. En allr fíolþin af-ræktiz þa Guð. En huer mundi þa segia fra Guð stormerkium er þeir tyndo Guðs nafni? En þat var víðaz um verolldina er folkit villtiz. En þo veiti Guð mannum jarþligar giptir fe ok fælo ok speki at skilia jarþliga hluti ok greinr þær er sia matti loptz ok iarþar. þat undroþuz þeir er jorþin ok dyr haufþi sama naturo i sumum hlutum fva olikr sem þat

A Lsmágtige Gud skapade himel ok jord, ok alla lottar, som dem fólga: ok síðst mániskior, som áttirna áro frákomna, Adam ok Eva: ok fírkíngrades áttirna upá jordena séðan. Men som hár frá ledo nágra stunder ójárnades folket, somlige voru gode, somlige lefde efter begárelse sína. Fírdet var verlden dránkt, undanta-gande dem, som med Noah voru i arkene. Efter det bygdes á en verlden af dem: Men all mykenheten bortvrákte dá Gudsfruktan, men hvilken mánde dá fágia af Guds stora verk, nárdet bortglómdet Guds namn? ja det var vida om verldena som folket fírvíllades. Ándok gaf Gud mániskiom jorðiska gáfvor, ríkedomar ok fálhet, ok vísdóm, at skílja jorðiska ting, ok de grensar, som vara mátte ímellan luf-tena ok jordena. Det undrade de upá, at jorden ok díur hade samma natur i somliga lottar, fá olikr som de

O Mnipotens DEus creavit cœlum & terram & omnes res, quæ illa sequuntur: & postremo homines, ex quibus Generationes provenire, Adamum & Evam. Et dispergebantur familiæ per orbem deinceps. Sed cum exinde præterlapſa eſſent tempora, diſſimilis evaſit populus. Quidam erant boni; quidam vivebant ſecundum concupiſcentiam ſuam. Propter hoc erat ſubmerſus aquis orbis, exceptis illis, qui cum Noacho in arca eſſent. Poſt hæc incolebatur iterum orbis (mundus) ab illis, ſed omnis multitudo negligebat tunc Deum. Quis vero poſſet tunc narrare magna Dei opera, cum obliti eſſent DEi nominis? Sed hoc erat per univerſum orbem, ut populus erraret. Nihilo tamen minus dabat Deus hominibus terrena dona, opes & felicitatem, & ſapientiam ad diſcernendum terrenas res ac limites cœli terræque. Hoc admirabantur illi, quod terra ac animalia haberent eandem naturam in quibusdam, licet diſſimiles eſſent. Hoc eſt

Var. Þat er eit er jorþin er g. án i ham Fialltindum ok sprettr þar upp vatn ok þurfti þar ecki lengra at grafa en i diupum dal. Sva er ok dyr eda fuglar at jamlangt er til blops i haufpi sem i fotum. Aunr natura er su iarþarinar at a hverio ari vex a henni gras ok blom. Ok a sama ari fellr þat. C Sva ok dyr eda fuglar, at þui vex har ok fíþrar ok fellr a hverio ari. Þat er en þriþia natura jarþarinar at hon er grafin þa grær gras a þessari molldo er efft er a jorþuni. Þeir þyddo biarg ok steina moti tonnum ok beinum. Sva skilþo þeir af þessu at jorþin veri kvik ok hefpi lif meþ nockrum hætti. Er hon fæddi oll kvickvendi ok eignapez allt þat er do. þangat til hennar tolþu þeir ættir sína. Sa þeir þat at oiafn var gangr himintungla. Sum gengu lengra en sum. Þat grunapi þa at nockur mundi þeim styra. Ok mundi sa vera ri-

var. Det ar et, at jorden ar gron upa hoga fiál ok spratter dar up vatn, ok torf man dar icke langre at grafva, an i diupa dalar. Sa aro ok diur eller foglar, at jamlangt ar til blod i hufvudet, som i fótterna. Den andra jordenes natur ar, at pa hvarjo ar vexer pa Henne grás ok blomster, ok pa sama ar faller det. Sa ok diur eller foglar, at dy vexer har ok fiadrar, ok faller af pa hvart ar. Det ar den tridie jordenes natur, at hon ar opnad ok grafven, da gror grás pa denna moldene, som ofverft ar pa jordene. De tydde (liknade) barg ok stenar mot tanner ok ben. Sa skilde de af detta, at jorden vore kvik ok hade lif pa något fat, emedan hon fódde alt lefvande, ok tilegnade sig alt, som dódde. Anda in til henne talde de atter sina. Sago de ok det, at ojamn var Himeltunglets gang. Somlig gingo langre, an somlig. Det begrundade de, at nágör mán- de dem styra. Ok mánde han vara ri-

ker;

est unum, quod terra sit viridis in summis montibus. Scaturitque ibi aqua, nec opus est, ibi ut profundius fodiamus, quam in depressioribus vallibus. Ita etiam comparatum est cum animalibus ac avibus, ut in illis sanguis elicitus, tam cito emanet in capite ac in pedibus. Altera indoles hæc est terræ, ut quolibet anno crescat in illa gramen & flos, & eodem anno decidat. Sic etiam animalibus, aut avibus contingit, ut eis crescat pilus ac pennæ, & decidant quolibet anno. Hæc est tertia proprietas terræ, ut illa sit aperta & effossa, tunc progerminat gramen in ipso hoc pulvere, qui supremus est in terra. Illi assimilarunt montes ac lapides dentibus ossibusque. Ita concludebant illi ex his, terram esse vegetam & habere vitam aliquo modo, cum illa aleret omne vivum, suumque agnosceret omne, quod moriretur. Usque ad illam referebant genus suum. Videbant etiam, inæqualem esse cursum lunæ. Quædam (lunationes) longius progressæ, quam cæteræ. Hoc con-

kr. Ok ætloþi han mundo verit hava fyrri en himintunglin. Ætloþu han ræpa mundo skini solar ok dogg jarpar ok vindum ok stormin. En ecki vissu þeir hver han var. En þvi trupu þeir at han ræpr ollum hlutum. Ok til þat at þeir mætti muna. þa gafo þeir aullum hlutum nafn med fer. Ok síþan hever atru- naþr breyzt a marga vega sem men skiptuz. eða tungr greinduz en allt skilþo þeir iarþliga þvi at ecki hatþi þeir andliga gipt ok trupu at allt veri af nockuro efni skapat e- da smiþat.

ker ok tunkte: Han mænde varit hafva för án himeltunglet. Slóto, at han ráða mænde öfver Solikenet, ok jordenes dagg ok vinden, ok stormen. Men icke viste de, hvar han var. Ándok trode de, at han rádde öfver alla lottar; ok þá det at de måtte minnas, fá gofvo de all ting namn med sig. Ok sedan hafver otron för- ándras þá fá marga vegar, som máni- skior skiftades: eller tungor átskildes: men alt skilde de þá jordiskt lát; ty icke hade de någon andelig gáfva: ok trode, at alt var af något emne skapat, el- ler smidt.

Hverfo greinder Verolldin í þria stapi.

Verolldin verþr greind í þriar halfor. Ein hlutr var fra súþri til vestr ok um midiarþar sía. Sa heiter Affrika. En súþri hlutr er heitr sía at þar brenr af solo. Anar hlutr er fra vestri til norþrs ok intil hafs. heitir Europa eða Enea. En norþri hlutr er þar kalldr

Huru som verlden är deld i tre delar.

Verlden varder deld i tre delar; en lot var frá söder til ve- ster, ok om Medelländska síón: hvilken heter Afrika. Menden södre lotten är het, fá at där briner af solene. Den andre lotten är frá vester til nordan ok intil hafvet: heter Europa: eller Enea. men nordre lotten är där i kald,

ok
derantes concludebant, aliquem hásce gubernare: eumq; divitem atq; præpotentem esse; etiam cogitabant, eum fuisse antequam lunationes, atque præesse lumini solis, rori terræ, & ventis, atque turbinibus. Non vero sciebant, ubi esset. Attamen credebant, eum esse omnium rerum gubernatorem. Utque hoc memoria tenerent, rebus omnibus no- mina, etiam sibi, imposuerunt. Deinde superstitio dimanavit in varias partes or- bis, in quas homines dispersi sunt; aut linguis discriminati sunt. Sed omnia ju- dicabant illi more terreno (humano), quippe cum non haberent donum (aliquod) spirituale, atque credebant, omnia esse ex materia quadam creata, sive fabricata.

Quomodo divisa sit terra in tres partes. Terra dividitur in tres partes. Harum una a meridie ad occidentem juxta mare mediterraneum extenditur, quæ Africa vocatur. Pars vero meridionalis adeo calida est, ut calore solis ardeat. Altera pars ab occidente septentrionem versus porrigitur, mari adjacens, Europa nuncupa- tur,

ok vex ecki gras ok ecki ma byg-
gia. Fra norþri um austr halfona til
suþrs heitir Asia. I þessari hluta ve-
ralldarinar er oll fegrþ ok eignir
gull ok gimsteinar þar er mid ver-
olldin. Ok sua sem þar er betra
en i oþrum stöpum svo er þar ok
manfolkit meir tignat en i oþrum
stöpum at spekt ok afl fegrþ ok
ollum kostum. þar var sett romaborg
er ver kaullum Trojo. I Trojo vo-
ru XII kungdomar ok ein yvir aul-
lum oþrum. þar voru XII hauf-
tungr. Kongr het Menon han atti
dottr Priamus kongs Trojam. Sonr
þeira het Tror er ver kollum þor.
þa var han XII vetra er han hafði
fullt afl sitt. þa lypti han af jor-
du X biarnstokum sen. Han figraði
marga berferki sen ok dyr eda
dreka. I norþr halfo heimsins fan
han spakonu eina er Sibil het. En
ver kollum Sif. Engi vissi ætt hen-
nar. Sonr þeira het Lorriþi hans

ok vexer icke gräs, ok icke má den be-
byggias. Frá nordan om öster delen til
Söders heter Asia. I denne verldenes
del ár all fagríng ok eghendom af
gull ok ádla stenar: där ár midverl-
den. Ok sásom där ár betre án
i andra ställen; sá áro där ok män-
iskiorna mer hedrade, án i andra or-
tar uti visdom, ok afl, fagríng, ok
på alt sät. Där var sat den borg,
som vi kallom Troja. I Troja vo-
ro tolf kungadómen, ok en öfver al-
la andra. Där voro tolf hufvudtungor.
En kung het Menon, han átte Pria-
mi dotter, Kungens, Trojan: deras
Son het Tror, som vi kallom þor.
Dá var han tolf vintrar når han hade
fult afl sit. Då lyftade han af jor-
dene tio björn skin i senner. Han segra-
de öfver marga berferkar i senner ok
diur eller drakar. I nordre verldenes
del fan han ena spåqvinno, som Sibil het,
men vi kalle Sif. Ingen viste hennes
ätt. Deras son het Lorríde, hans

Son

tur, seu Enea. Hujus septentrionalior pars adeo est frigoribus exposita, ut nec her-
barum, nec incolarum sit patiens. A septentrione juxta orientem, meridiemque ver-
sus sita regio, dicitur Asia. Hæc terræ habitabilis pars omnigeno ornamento, & di-
vitiis auri, pretiosorumque lapidum, superbit. Hic est meditullium terræ. Et sicut
hec omnia sunt meliora, quam in cæteris locis; ita etiam homines ibi sunt hono-
ratiores, quam alibi, propter sapientiam, & fortitudinem, & pulcritudinem, &
quæ sunt reliqua. Ibi sita fuit urbs, quam Trojam vocamus. Trojanum verò im-
perium in duodecim minora divisum fuit regna, uni tamen capiti subjecta. Ibi etiam duo-
decim linguæ fuere primariæ. Horum unus dictus fuit Memnon, cujus Coniunx erat fi-
lia Priami regis, Troja. Horum filius Tros, quem nos Thorem vocamus. Qui duodecim
annos natus viribus polluit maturis. Tunc terrâ duodecim pelles ursinas simul sustulit.
Hic de multis simul pugilibus furiosis victoriam reportavit, nec non feris, draconibusq;.
In septentrione mulierem fatidicam invenit, nomine Sibillam, nobis vero Sif dictam.

pro-

son Vingipor: hans f. Vingener; hans f. Moda, h. f. Mage; h. f. Seffmeg h. f. Bedvig; h. f. Atra er ver kollum Annan: h. f. Itrman h. f. Eremodr, h. f. Skialldun er ver kollum Skiold, h. f. Biaf er ver kaullum Baur. h. f. Jat, h. f. Gudolfr h. f. Finr, h. f. Frialaf er ver kaullum Fridleif, h. f. Vodden, er ver kaullum Opin.

Son Vingipor; H. S. Vinginer; H. S. Moda; H. S. Mage; h. f. Seffmeg H. S. Bedvig; H. S. Atra, som vi kallom Annan; H. S. Itrman; H. S. Eremod. H. S. Skialldun som vi kallom Skold; H. S. Biaf, som vi kallom Baur, (Biörn) H. S. Jat; H. S. Gudolfr, H. S. Finer, H. S. Frialaf, som vi kallom Fridleif; Hans Son Vodden, som vi kallom Oden,

Fra því er Opin kom a Norðrlandi.

Þessi Opin hafði mikin spádom. Kona hans het Frigida er ver kaullum Frig. Han fystiz norðr i heim með mikin her ok stormiklofe. Ok hvar sem þeir foru þotti mikils um þa vert ok likari goðum en manum. Þeir komu i Saxland ok eignaðiz Opin þar við þa landit. Ok þar setti han til landzgezlo III syni sína. Vegdreg reð firi austr Saxlandi 1). Anar f. hans het Beldeg er ver kollum Balldr. Han atti Vestr fal. þat ríki er sína

Om det, at Oden kom i Nordlanden.

Denne Oden hade myken spádom: Hans kvinna het Frigida, som vi kallom Frig. Han skyndade sig norðer i verldenamed myken her ok stora rikedomar; ok hvar som de foro tyktes myket om dem, de voro ok likare Gudar án mániskiom. De kommo i Saxland, ok tilegnade Oden sig där við da landet, ok där satte han til landets hágn tre söner sína. Vegdreg rådde för öster Saxland: Hans andre son het Beldeg, som vi kalle Balder: Hanätte Vestr fal, det riket som så het.

1) K. Han var rikur kongr. Hans Son var Viturgils, Hans Son Fite; ok H. S. Heingist: Viturgils andre Son Sifar, Fadr Svepdek

Profapiam eius nemo novit. Quorum filius vocatus fuit Lorida, ejus filius Vingitor, cujus filius fuit Vingener, c. f. Moda, c. f. Magnus, c. f. Seffmeg; c. f. Bedvig; cujus f. Atra, nobis Anna: c. f. Itrman: c. f. Eremod; c. f. Skialldun, nobis Skold; c. f. Biaf, nobis Bear; c. f. Jat; c. f. Gudolfur; c. f. Finner c. f. Frialaf. nobis Fridleif; c. f. Vodden, nobis Odinus. *De adventu Odini in Septentrionem.* Hic Odinus fuit perspicacissimus in rebus præfagiendis. Ejus conjux fuit Frigida, quam Friggam nominamus. Ille celeriter profectus in terram Borealem magno comitatu, & opibus. Et ubicunque venerant, magni æstimati sunt, Diisque similiores, quam hominibus sunt habiti. Hi venerunt in Saxoniam, ibique Odinus terram undicunque sibi subjecit. Ubi regni custodes reliquit tres suos filios. Vegdreg præfuit Saxonie Orientali: alter ejus filius, Beldeg vocatus, nobis Baldr, possidebat Vestphaliā,

hoc

heiter 2). þripi s. hans het Sigi. H. s. Rerir faþr Volsungs er Volsungar ero frakomnir. þeir reþo fir Francklandi. Fra ollum þeim ero storar ættir komnar. þa for Opin i Reidgotaland ok eignapiz þat ok setti þar s. sinn Skiold faþr Fridleifs er Skioldungar ero fra komnir. þat heiter nu Jotland er þeir kaullopu Reidgotaland.

Fra þui er Opin kom i Suipioþ ok gaf sonum sinom Rikit.

þapan for Opin i Suipiod. þar var fa Kongr er Gylfi het. Ok er han fretti til Asia manna er Æsir voru kallapir for han i moti þeim ok baup þeim i sitt Riki. En fa timi fylgþi ferþ þeira hvar sem þeir duolþuz i londum. þa var þar ar ok friþr. Ok trupo men at gopir veri þvi rapandi. þui at rikis men fa þa olika flestum manum oprum

het. Hans tredie Son het Sigi. Hans Son Rerir, Fader Volsungs, som Volsungar aro frakomne. Desse rædde for Franckland. Från alla dessa aro stora ætter komna. Då for Oden i ReidGotaland, ok tilegnade sig det, ok satte där (til kung) Son sin Sköld, Fader at Fridleif, som Sköldungar aro frakomne. Det heter nu Jutland, som de kallade ReidGotaland.

Frå det at Oden kom i Svidiod ok gaf sinom Söner Riket.

Dadan for Oden i Svearike, där var då den kung, som Gylfe het, ok som han sporde til Asia män, som Åsir voro kallade, for han i mot dem, ok bød dem i sit rike: men den egenskap fölgde med deras ferd, at hvar de dvaldes uti landen, då var där godt årok frid, ok trode man, at Gudarna voro där til rådande. Ty at inrikes män sågo dem olika med de flåsta andra men

2) K. Hans Son Brandur, Hans Son Odigar, eda Frodi, Hans Son Frevin, Hans Son Purg, Hans Son Geiter, eda Gapo.

hoc regnum ita nominabatur. Tertius ejus filius, nomine Siggis, habuit filium Rerim, Patrem Volsungi; a quo Volsungi originem ducunt. Hi Franclandiæ præsiderunt. Ab hisce omnibus multæ nobilesque familiæ sunt ortæ. Inde profectus Odinus in ReidGotiam, eandem suo subjecit imperio, ibique regem constituit filium suum Sköldium, Patrem Fridleifi, a quo Sköldungi provenire. Hæc vocatur jam Jotia, illis Reidgotia dicta. *Quomodo Odinus venerit in Svioniam, & dederit filiis suis regnum.* Hinc Odinus proficiscebatur in Suioniam, ubi erat rex, qui Gylfius nominabatur. Et cum hic audiret de Asiaticis viris, qui Afæ erant vocati, ibat obviam eisdem, eosque invitabat in suum regnum. Sed hoc consequabatur itinera illorum, ubicunque morarentur in regionibus, ut esset ibi ubertas annonæ, & pax; & credebant homines, deos esse horum gubernatores. Cum hi magnæ auctoritatis viri superarent plerosque reliquos homines pulcritudine atque sapientia,

at fegrd ok viti. þar þotti Opni fagr vellir ok landz kostir gopir. Ok kaus fer þar borgarstað sem nu heitir Sigtun. Skipaði þar haufþingia i þa liking sem i Trojo. Voru settir XII haufþingiar at dæma landz log. Síðan for Opin norþat þar til er síor tok vid honom. Sa er han ætlaði at lægi um oll lond. Ok setti þar son sin til rikis er Semingr het en nu heiter Noregr. Ok telia Noregs Kungar ok sua jarlar þangat ætter sína. Med Opni for Yngvi er Kongr var i Sviþiöþu epter h: ok Ynglingar ero frakomnir 3). Þeir æfirnir toko fer quinfang þar inan lanz ok urþo þær ættir fiolmenar um Saxland ok um Norþr halftona. Þeira tunga ein geck um þessari lond. Ok þat | skilja men at þeir hava norþr hingat haft tunguna i Noreg ok Danmark Sviþiod ok Saxland.

mániskior uti fagrang ok visdom: dár tyckte Oden vara en fager vall, ok landets lågenhet god, ok keste sig dár borgarstað, som heter Sigtun. Skipade dár Hófdingar uti lika máttu, som i Troja. Voro sette tolf hófdingar at dóma lands lag. Sedan for Oden Norderát, dár til, som síon tog vid honom, hvilken han mente låg om all land, ok sette dár son sin til riket, som Seminger het, men nu heter Norrige, ok telia Norriges Kungar, ok lå Jarlar ánda til honom ætter sína. Med Oden for Yngve, som kung var i Svearike epter honom, ok Ynglingar áro frákomne. Desse Áser togo sig hustrur dár innanlands, ok vordo dessa áttarna mængfaldiga uti Saxland, ok om all Norderlanden. Deras tungomál allena geck uti dessa land, ok deraf skilia mán, at de hafva hit Norder haft tungona i Norrige, ok Danmark, Svearike ok Saxland.

Hár

3) K. S. O. Odin hafdi med síer dadan Son sin er Yngi er nefndur, ok kongur var i Sviðiodu, ok eru frá Honom komnar dár ætter, er Inglingar eru kallader.

piencia. Heic placuit Odino pulera vallis, atque regionis bona conditio, unde etiam elegit sibi locum, urbi struendæ idoneum, quæ jam Sigtuna vocatur. Ordinavit ibi Gubernatores eodem modo ac Trojæ. Erant præfecti duodecim viri iudiciis, lege regni faciendis. Deinde iter fecit Odinus versus septentrionem, usque ad mare, quod putavit cingere omnem terram, ibique regem constituit filium suum Semingum, quæ terra jam Norrigia vocatur. Et derivant Norrigiæ reges, ac Jarli, inde ab illo suum genus. Cum Odino profectus fuit Ynguius, qui ei in regno Svionum successit, cui etiam originem debent Ynglingi. Hi Aisæ hic uxores ducebant, & fiebant hæ familiæ per plurimæ, in Saxonia, & Septentrione. Horum Lingua sola in usu fuit in hisce regionibus. & inde judicant homines, hos linguam attulisse in Septentrionem, in Norrigiam nempe, Daniam, Svioniam; & Saxoniam.

Hæ

Her hefr Gylva ginning. Fra þvi er Gylfi sotti heim Alfauþr i Asgarþ meþ fiolkungi. Ok fra villo Afa. Ok fra spurninge Gylva.

Gylver var madr vitr ok hugsaþi þat er allir lyþr lofuþo þa ok allir hlutir gingu at vilia þeira. Hvart þat mundi af epli þeira vera eþa mundi guþmaugnin vallda þvi. Han for til Asgarþz ok bra a sik gamals manz liki. En Æsirnir vorþu vifari at þeir fa ferþ hans ok giorþu i moti fionhverfingar. þa fa han hava holl. þak hennar voru þokt gylldum skiolldum sem spanþak. Sva segir þiodolfr.

A baki leto blikia

Barþir voru grioti

Svolnis sal næfrar

Segir bygiandi.

Gylver fa man i hallar Dyrum er lek at handfauxum. Ok voru VII. fenn a lopti. Sa spurþi han fyri at nafni. Han nefndiz Gangleri

Här begynnes, huru Gylfe var bedragen, alt ifrån det, han sökte Alfader begä uti Asgård, med myken visdom, om Afarnas villo, ok om Gylfes spörjning, eller frågor.

Gylfe var en vitter man, ok betänkte detta noga, emedan all gemene man lofvade dem, ok alle lottar gingo efter deras vilja; antingen det mände vara af deras medfödda egenskaper, eller mände en Gudaförmåga det valda. Han for til Asgård, ok tög på sig gammal mans liknelse. Men Æfarna voro så vise, at de lågo hans färd, ok gjorde imot synvenningar. Då såg han en hög kunglig sal; hans tak voro tåkter med gyldene skiöldar, som aldeles nya tak: så låger Diodolfer:

Taket af klart gull,

Veggarna af sten,

Grundvalen Salens af berg;

Gudarna gjorde.

Gylfe låg en man i palatsets dörr, som lekte med stæckota verjor, ok voru VII i fenner i luftene. Denne sporde dem förra efter hans namn: han nämndes

Gan.

Hic incipit deceptio Gylfi, inde ab adventu ejus ad Pantopatrem domi, Asgardia, de multis scientia ejus; deque Asarum illusionem, & questionibus Gylfi. Gylfius erat vir sapiens, & considerabat hoc, quod omnis plebs laudaret illos, atque omnia evererint, ad voluntatem illorum: five hoc naturæ illorum, five Divinæ virtutis esset adscribendum. Asgardiam profectus assumfit formam senilem. Sed Asæ erant perspicaciores, (imo ut) præviderent iter ejus, eumque fascinatione oculorum exciperent. Tunc cernebat ille altum palatium: Tecta ejus erant tecta aureis clypeis, ut tectum novum. Ita loquitur Diodolffius: Tectum ex auro micante, Parietes ex lapide; Fundamina aulae ex montibus, fecere Asæ sagaciores. Gylfius conspicatus est virum quendam in ostio Palatii, ludentem gladiolis, septem simul in aera vibratis. Hic illius quæsivit nomen, qui Ganglerus vocabatur, Rifeos montes transvectus

ok komin af Rifils stigum ok spyr hver hollina atti. Han svar. at sa var kongr þeira ok mun ek fylgia þer at sia han. þar sa han margar hallir ok morg golf ok margt folk. Sumir drucko en sumir leko. þa mælti Gangleri er honum poti þar margt otruligt.

Skatnar allir apr

Ne gangim fram

Um skygnaz skoli.

þvi at ovist er

At vita hvar

Ovinir sitia

Af fletium fyri.

Han sa þriu hafæti ok hvert up af opro ok sato þar maþr i hverjo. þa spurði han hvert nafn haufþingia þeira veri. Sa sagði er han leiddi in. Sa er i neþzta fæti sitr er kongr ok heitr Har ok þarnæst Jafnhar. En sa er efstr er heitir þridi. Han spyr Ganglera hvat fleira veri eyrinda en heimill er matr ok dryckr. Gangleri segr at fyrst vill han spyria ef nockur er froþr maþr

Ganglere, ok kommen af Rifels stigar-na: ok spór, hvilken palatset átte. Han sáde, at den var deras kung: ok mán jag fólga dig, at se honom. Dá sághan máng palats, ok máng golf, ok myket folk. Somlige drucko, somlige lekte. Dá málte Ganglere, emedan honom tycktes dár myket otruligt:

Dórar alla för

Án man går fram,

Skola noga beses;

Ty at ovist ár,

At veta, hvar

Ovener sitia

På bänkarna för sig.

Han lág try högfáte ok hvart up ófver det andra, ok sáto dár mán på hvar-dera. Dá sporde han, hvad deras höf-dingas namn var. Dá sáde den, som led-de honom in: den, som i nedersta fátet sit-ter, ár kung ok heter Har: ok dárnaft Jafnhar: Men den, som ófverst ár, heter Tredie. Han spór Ganglera, hvad flera vore hans erende; men frit ár mat ok dryck. Ganglere ságer, at fírst vil han spórja, om nágor lárd man ár in-ne.

jam interrogavit, quis palatium possideret. Hic respondebat, eundem horum esse regem: & ego debeo comitari te ut illum videas. Ibi intuitus est multa palatia, multosque homines, & multa pavimenta, quidam bibebant, quidam ludebant. Tunc loquebatur Ganglerus, cum ei multa heic apparerent incredibilia: *Jannuæ omnes, antequam progressus fueris, bene aspiciendæ, nam sciri nequit, ubinam inimici sederint in scamnis, tibi insidiaturi.* Tria conspicatus solia, alterum altero altius, & cuilibet virum insidentem. Jam nomen quæsit regis illorum. Tunc ille respondebat, qui eum intromisit: ille qui infimo sedet throno, est rex nomine Har Excelsus), cui proximus IafnHar (Excelsus æqualis), atqui supremus, Tertius dicitur Har. Ille a Ganglero quæsit, plurane essent ejus negotia. Sed cibus potusque sine pretio porrigitur. Ganglerus dicit, se omnium primo esse inter-
roga-

ini. Har sv: at han komi ecki heill ut ef han er fropari. Ok stattu fram meðan þu tregnr. Sitia skal þa er seger.

I.

Fra spurninge Ganglera.

GAngleri hof íva sitt mal. Hver er eztr eða ellztr með Gopum Har sv: Sa heiter Alfaudr at varo mali. En i Asgarði hafði han XII naufn. Alfaudr. Herian. Nikadr. Nikudr. Fiolner. Oski. Omi. Rislindi. Svipur. Sviprer. Viprer. Salskr. þa sv. Gangleri. Hvar er þa Gud eða hvað ma han eða hvað hevir han unnit til frama. Har svar. Livir han um alldr ok stior- nar ollu Ríki sino storum hlutum ok smam. þa sv. Jafnhar. Han smiðaði himin ok jörð ok lopt. þa mælti þriði. Hitt er meira er han smiðaði himin ok jörð at han smiðaði man ok gat honum ond að lifa. þo skal líkamr funa. Ok sko-

ne. Har sv., at han komme icke hel ut, om han är lårdare. Ok stat du fram medan du frågar; sitia skal han, som fåger dig.

I. *Dåmesagan.*

Om Ganglares spörjning, eller frågande.

GAnglere hof þá sitt mál up: hvilken er áttstórst, eller áldst með Gudara? Har sv. Han heter Alfader þá vårt mál. Men i Asgård hade han tolf namn. Alfader, Herian, Nikader, Nikuder, Fiolner, Oski, Omi, Rislindi, Svidur, Svidrer, Vidrer, Salker. Då sv. Gangleri, Hvar är denne Guden? Eller hvad förmå han? Eller hvad hafver han giordt til sin äros befrämjande? Har sv. Han lefver alltid, ok styrer alt Ríke sit, stora lottar, ok små. Då sv. Jafnhar: Han smidde himel ok jord, ok luftena. Då málte Tredie: Detta är mera, än han smidde himel ok jord, at han smidde människona, ok gat henne andan, som lefva skal; ändok likamen skal förrutna. Ok sko-

la

rogaturum, num eruditus & sapiens quidam adsit. Har (Excelsus) respondit, eum non incolumem egressurum, si doctior esset. Atque tu progressus stabis interrogaturus: sedebit vero, qui respondeat.

De questionibus Gangleri. Historia prima.

GAnglerus orsus est tunc suum sermonem. Quis est Supremus, seu Primus Deorum. Har respondet: Qui nostra lingua Pantopater dicitur. Sed Asgardiae habebat ille XII nomina. Pantopater; Vastator. Nictans, Neptunus; Multifidus; Sonans; Optator; Munificus; Depopulator; Ustulator; Felix. Tunc Gang. ubi est hic Deus? Aut quid potest efficere? aut quid voluit ad gloriam suam manifestandam? Har resp. Ille vivit per omne ævum, ac gubernat omne regnum suum, & magnas partes & parvas. Tunc resp. Jafnhar (Excelsus æqualis): ille fabricabat cælum ac terram & aëra. Tunc loquebatur Tertius: Hoc quod majus est, quam quod fabricabat hominem, & dabat ei spiritum, qui vivet; licet corpus evanuerit. Et tunc

lo þa allir bua með honum rettsi-
þaper þar sem heitir Gimle. En
vandir men fara til heliar. Ok þa-
þan i Niflheim niðr i niunda heim.
þa seg. Gangleri. Hvat hafþiz han
aðr at en himin ok jord voro skau-
pud. þa sv. Har. þa var han með
Hrímþuſsum. G. f. Hvat var up-
haf. Epa hverſo hofz han. Har
sv. Sva ſeger i Voluſpa.

*Ar var allða
þar er ecki var
Vara ſandr ne ſior
Ne ſvalar undr.
Jorþ fanz ecki
Ne up himin
Gap var ginunga
En gras hvergi.*

þa sv. Jaſnhar. þat var morgum
vetrum fyri en jorþ var ſkopt er
Niflheimr var gr. Ok i honum
miðium ligr brunr ſa er Hver-
gelmir heitir. Ok þapan falla dær
ar er ſva heita. Kvol. Gundro.
Fiorni. Fimbulpul. Slípan. ok Hrípr.
Sylgr. ok Ylgr. Vidleiptr. Gioll er
næſt Helgrindum. þa ſegir þripi.
Fyrſt var þo &c. *

habitant omnes cum illo juſti, ac bene morati, ibi, quod Gimle, dicitur.
Sed mali homines proficiſcuntur in infernum. Ita dicit in Sibillæ vaticinio: *Ini-
tium erat temporis, Cum nihil eſſet, Neque arena nec mare, Nec fundamina ſuper.
Terra reperiabatur nullibi, Nec ſuperne cælum. Hiatus erat perpetuus, ſed gramen
nullibi.* Tunc reſp. Jaſnhar: Multos annos, antequam terra erat creata, Niflhei-
mum fuit paratum, ejusque in medio eſt fons nomine Hvergelmer. Hinc pro-
fluunt amnes hiſce celebrati nominibus: Angor, Gaudii remora, Mortis ha-
bitatio, Celerrima perditio & vetuſta, Vagina, Procella ſæva, Vorago, Stri-
dor & ululatus. Late emanans; Vehementer fremens portas inferni alluit, Tunc
dicit Tertius; Omnium primo hoc &c. *

Cum

la då alle bo med honom råttledade,
dår, ſom heter Gimle. Men on-
de människor fara til helvetet: Ok då-
dan i Niflhem, neder i nionda verlden.
Då ſäger G. Hvad hade han at
göra, för än himel ok jord voro ſka-
pade? Då ſv. Har: Då var han med
Rimtyſſarna. G. f. Hvad var begynnel-
ſen, eller huru begyntes han? Har
ſv. Så ſåges i Sibillas Spådom:

*Början var tidsens
Dår ſom icke var,
Hvarken ſand ei ſið,
Ei ſyllor under;
Jorden fant icke,
Ei up himel:
Gap var igenom;
Men gräs intet.*

Då ſv. Jaſnhar: Det var många vin-
trar, för än jorden var ſkapad, ſom
Niflhem var giordt. Ok mitt i honum
ligger den Brun, ſom Hvergelmer
heter. Ok dådan falla de åar,
ſom ſå heta. Kval, Gundro, Fior-
ni, Fimbuldul, Slidan, ok Rider,
Sylger ok Ylger. Vidlóftig. Gioll är
näſt helvetes grindar. Då ſäger Tredie:
Förſt *

Sålom den vise Girken Plato, som lefde
 500 år före Christi födelse, hafver en
 aldeles lika berättelse om det tilkomman-
 de lifvet, så vil man låta den här inkom-
 ma. Så talar han uti sin Axiocho T. 3.
 f. 371. Men vil du höra et annat tal, som
 Gobrias i förtiden mig förtälde, hvilken
 var en mågta lård, ok klok man, så hör
 här upå. Han hade en Färfader vid sam-
 ma namn, som var med i det stora krigs-
 tog, Xerxes hade förhånder til Grekland,
 ok blef af honom sänd til Delum, at han
 skulle försvara öena, hvilken var mågta
 namnkunig af de tvänne Gudar. På den-
 na öene förvarades tvänne koppar taflor,
 som voro fordom förda ifrån De Yfver-
 bornas land ok bärg, genom Opin ok
 Hecaergam, hvar upå han sade detta ef-
 terfölgiande stadt ristadt: näml., at när
 själen ok kroppen de skiljas åt genom dö-
 den, så far själen til et osynligt rum un-
 der jordena, där som Plutos sal är icke
 mindre, än Jofurs Sal. Jordena mena de
 vara mitt i verldene: Himlen vara rund,
 hvars halfva del de store Gudarna inne-
 hafva, den andra delen innehafva de rin-
 gare Gudarna, hvilke äro de andras, en-
 dels bröder, endels barn. Förmaket för
 Plutos kungliga sal är förvaradt med
 järngaller: Hvar som man ok råkar på
 Agronden, ok Kokys å. Hvilka när man
 förbi rest, föres man til Minnur, ok Ra-
 daman, upå tingsplatsen, där domarena
 sitia, hvilke fråga efter, huru en hafver
 lefvadt; hvad ämbete, eller, handtering
 han hafver haft; medan han lefde, ok

Cum Divus ille Plato, quingentis
 circiter ante Natum mundi Sospi-
 tatore annis, iisdem, ac Edda, verbis vi-
 tæ futuræ mentionem injecerit, lubet
 eadem heic inferere. Ita vero ille in
 Axiocho T. III. f. 371. Atque si a-
 lium sermonem quoque audire velis,
 quem mihi Gobrias olim referebat, vir
 cum primis eruditus & Magi etiam no-
 mine illustris, ita habeto. Is Avum
 suum & cognominem dicebat, in Xerxis
 memorabili illa in Græciam expeditione,
 in Delum missum, ut insulam tueretur.
 Quæ quidem insula duorum Deorum na-
 talibus celebris est. Ibi ex æneis qui-
 busdam tabulis, quas ex Hyperboreis
 montibus Opis & Hæcaerga detulif-
 sent, hæc se intellexisse commemorabat:
 Quum videlicet animi & corporis fa-
 cta esset solutio, animum ad inconspica-
 bilem quendam locum proficisci, subter-
 raneum quidem illum; in quo Plutonis
 regia non minor Jovis aula sit in ter-
 ra: Terram mundi universi medium ob-
 tinere: Cælum globosum esse, cuius di-
 midiam partem cælestes, majorumque
 gentium dii tenerent: Alteram inferi,
 quorum alii fratres essent alii eorum
 libri. Vestibulum autem, quo aditus pa-
 tet ad Plutonium regiam, claustris fer-
 reis firmari, atque sepiri: Tum vero
 fluvium Acherontem occurrere, deinde
 Cocytum: Quibus trajectis, ad Minoem &
 Radamantum deduci oporteat, in eum lo-
 cum, qui campus veritatis appellatur.
 Ibi iudices sedent, qui quam quisque vitam

vixerit

där får han icke liuga. De som nu hafva följdt den goda andans ingifvande, ok lefvadt årligt, som Gudarna, de komma til Glysis vall, de Saligas boning. Där är myckenhet af allahanda skön frukt, de skönaste vatnkällor, ok alla ångor fulla med vålluktande sköna blomster. Där äro de visas rätta Scholar, Skaldarnas salar, ok allahanda liusliga sångar, ok strängespel, ok vid sina visstider, hårlig gästbod, med allehanda råtter, ena eviga glädie, ok ohörligt liusligt lefverne. Ty där är ingen olidelig köld, eller olidelig hetta, utan en medelmåttig våderlek. Ok de, som där tagas imot, ok utståt sin proffspån, så hafva de redan någon tienst at förestå, ok där offras Gudarnas rätta offer. - Men de mäniskor, som hafva illa lefvadt, ok giordt allehanda skålmstycken, de röfvas bort af de onda andar, ok föras til Erebum, där som alla skålmars, ok ogudagtigas säte är. - Där äro rifvand, ok bitand vildiur, ok en evinnerlig ok outsläckelig eld, som dem plågar stadigt. Ok detta hafver jag sielf hört af Gobrias förtäljas NB. Hvilket rum är indragit, ok öfversat uti Tomo primo atlantices, hvars höglårde uphofsman jämväl visar, hvarest de Yfverborne finnas. Om hvilka uti företalet til denna bokena också talas.

vixerit eorum, qui illuc veniunt, quibusque in studiis versatus sit, dum in corpore esset, questionem habent. At nullus ibi mendacio relictus est locus. Illos vero, qui boni demonis ductum auspiciūque sequuti vitam essent imitati Deorum, Beatorum, piorumque sedes incolere. Ibi tempestates anni frugum omnis generis copia & ubertate abundare, fontes aquis limpidissimis scatere, herbis variis prata convestiri. Illic Philosophorum scholas esse, theatra Poetarum, & circulares choros, musicas auditiones, opportune composita convivias, & dapes, quæ ultro ex ipso solo suppeditantur, & immortalitatem letitiam, omni denique iucunditate perfusam vitam. Non enim vel iniquum frigus, vel intemperatum calorem, ibi dominari, sed bene temperatum aërem diffundi, subtilibus solis radiis illustratum. Ibi vero ipsis initiatis quendam esse principatum, & sacra diis recte fieri. - Quorum autem vita per scelera traducta est, raptari a furiis ad Erebum & Chaos per tartarum. Illic impiorum profligatorum esse sedem destinatam - ibi eos ferarum laniatu, & ignis flammis perpetuis, omni supplicio affectos, æternis pœnis cruciatibusq; vexari. Atq; hoc quid ego a Gobria audiui NB. Quæ Egregio Atlantices operi inserta, ibique explicata, invenias; ut & terram Hyperboreorum; quam etiam in huius libri præfatione, præcuntibus antiquissimis, & optimis pariter historicis, indigitavimus.

• pa segir, þriði

• Då låger Tredie:

a. Dä-

2.

*Her segir frá Muspellzheimi ok
frá Surti.*

Fyrst var þó Muspellzheimr fa-
er sva heitir. Han er liofs ok
heitr ok ofært er þar utlendum manum.
Surtr ræpr þar firi ok sitr a heimfins
enda. Han hever loganda sverp i
hendi. Ok i enda veralldar mun
han koma ok figra oll gopin ok
brenna heimin med elldi. Sva se-
gir i Voluspa:

*Svartr fer sunan
Med sviga levi
Skin af sverpi
Sol valtiva.
Griotbiorg gnata
En Gudar brata.
Traða halir belvega
En himin klofnar*

Gang. spyr. Hverfo skipapiz apr
en ættirnar yrpi ok aukapiz man-
folkit. þa f. Har.

3.

*Her segir er g. - dr - - pudo Y-
mi Fotun - .*

2 Damesagan.

*Hår sages om Muspellsheim, ok om
Svarte.*

Först var dok Muspellsheim, som
så heter. Det är liust, ok hett, ok
ofört är där för utländskom mannom.
Svarter råder derföre, ok siter vid jor-
denes anda. Han hafver et loganda
sverd, i handene. Ok i (vid) verldenes
anda, mån han koma, ok segra ofver al-
la Gudar, ok bränna up verldena med
elde. Så sages i Sibillas spådom:

*Svarter far sunnan frå,
Med krigspuff bedräglig:
Skin af sverde,
Såsom af den snälla solene;
Stenbergen braka;
Men Gudarna förbryllas:
Tråda mån dödsvege:
Men himlen klofnar*

Gang. spør. Huru skipades, för an-
äterna vordo til, ok manfolket ö-
kades. Då sv. Har.

3 Damesagan.

*Hår sages, huru (Gudarna skapa-
de) Yme Fätte.*

De

* Tunc loquitur Tertius: *Hist. 2. Hic narratur de Muspellsheimio. & Surtio (Nigro).*
Omnium primo erat Muspellsheimium, quod ita nominatur. Hoc est lucidum, ac
fervidum, atque impervium exteris viris. Niger dominatur ibi, & sedet in ex-
tremirate terræ. Ille tenet flamantem gladium manibus. Et in fine mundi est ille
venturus, ac vincet omnes deos, atque comburet hoc universum (cum) igne. I-
ta dicitur in Vaticinio Sibillæ; Niger venit ab austro, cum stratagematibus falla-
cibus. Splendet ex gladio Sol volubilis. Saxa & montes fragorem edunt; sed dii
perturbantur. Calcant viri viam mortis, Sed cælum diffinditur. Gang. perconct-
atus. Quomodo ordinatum fuit, ante quam familiæ, seu homines essent, popu-
lusque augeretur. Tunc Resp. Har.

Historia III. Hic narratur de creatione Ymii Gigantis.

Et

Ar þær er heita Elivagar ero sva langt komnar fra upsprettunum at eitr kvikan su er þar fylgþi harþnapi sem findr i afli. þat varþ ið ok nam han stapar ok ran ecki. þa hiellþi yver þannog ok þat er at stop eitrino fraus ok iok hvert hrimid yver anat allt i Ginungapap. þa mælti Jafnhar. Ginungagap þat er vissi til nordrættar fylltiz med þunga ok kaufugleik med rimi ok is ok in fra ur ok gustr. En syþri hlutr Ginungagaps lettiz moti sium ok gneistum er flugo or Muspellzheimi. þa seg. þripi. Sva sem kallt stop or Niflheimi ok grimt. Sva var allt. þat er vissi namunda Muspellzheimi heitt ok liost. En Ginungagap var lett sem lopt vindlast. Ok þa er blærin hitans mætti hrimino sva at bradnapi ok draup af. Ok NB. *med krapti þ. er styrþi* varþ manz likindi a. Sa het Ymir. En Hrimþuslar kalla h. Aurgelmi ok þapan ero þeira ættir sem her segir.

DE áar, som heta Elivagar, áro í langt komna, ifrån sin uprinnelse, at etter kvickan, som dár med fólgede, hårdnade, som finder i ásia (hården). Det vardt is, ok tog han stad, (stadnade) ok ran icke. Då helldes dár ófver, ok det, som stadnadt af etret, frós ok óktes hvart rimet, ófver anat, alt (ígenom) i Genomgap. Då málte Jámnhar: Det Genomgap, som viste til nordan fylltes med tungo, ok last med rim, ok is; ok in om, med urvåder, ok stormvåder. Men södre lotten af Genomgap láttades up, i mot eld, ok gnistror, som flógo ur Muspellshem. Då säger Tredie: Så som kalt stod ur Nifhem, ok grymt; så var alt det, som viste når mot Muspellshem, het, ok liust. Men Genomgapet var látt, som vindlös luft. Ok då når blåsten hetans mótte rimet, så bråddes det up, ok dróp af. Ok NB. *medelst hans kraft, som det styrde NB.*, vardt ens mans liknelse á, som het Yme. Men Rimtyflar kalla honom Örgelmer. Ok dådan áro deras átter, som hár fåges:

Áro

AMnes illi, qui vocantur Elivagæ, sunt ita procul progressi ab scaturigine sua, ut veneni volubilitas rigesceret, tanquam scoria in fornace. Hoc fiebat glacies, ac sublitit, nec manavit. Tunc superfusum fuit heic, & quicquid veneni induratum fuit, gelu obriguit, auctaque fuit pruina, altera super alteram, per totum Abyssum. Tunc *Excelsa equalis*; Abyssus, ad septentrionem spectans, oppletum est mole, ac gravitate pruinae, atque glaciei; sed intus, turbinibus, ac tempestatibus. Australior vero pars elevabatur adversus fulgetra, & scintillas, quæ volarunt ex Muspellsheimio. Tunc dicit Tertius: Uti ex Niflheimio spirabat frigidum, ac horridum: ita omnia, Muspellsheimio opposita, erant fervida, & lucida. Sed Abyssus erat levis, tanquam aura sine vento. Et cum spiritus caloris occurreret, pruinae, liquefacta fuit, & destillavit. Et per *Potentiam Ejus, Qui gubernabat,*

Bro Volvur allar
Fra Vittolfi
Vettir allar
Fra Vilmeipi
Fotnar allir
Fra Ymi kommir.

Áro Spákonor alla,
Från Vittolfe;
Spöken alla
Från Vilmöde;
Fáttar alle
Från Yme komne.

Ok en segir svo at or Elivagum
stucku eittr dropar ok vöxt: vindz. Ok
varþ Fotun or. Þær einar ættir ko-
ma saman. Þa mælti Gangleri: Hver-
nig uxó ættir þáþan eða trúi þer
h. Guþ vera. Þa svarar Jafnhar.
Eigi trúþum ver h. Guþ illir var
han ok hans ættmen þáþan ero
Hrimþuslar. Ok er han svaf feck
han sveita ok undir vinstri hendi
hans ox maþr ok kona. Ok anar
fotr hans gat son vif opurum ok
þáþan komu ættir. Da mælti Gan-
gleri. Hvar bygði Ymir. eða uid
hvað lifði han. Har svarir.

Ok án sages så, at ur Elivagom fram-
stucko etterdråpar ok blåste et våder,
ok vardt en Fátte af: utaf denne komo
ætterna tilsaman. Då málte Gang. Hu-
ru växte slågterna dådan, eller tro
J honom Gud vara? Då svarar Jåmn-
har: Icke trode vi honom Gud vara;
illak var han ok hans åttmån; dådan å-
ro Rimtyssar. Ok når han sof, blef
han svet; ok under hans venstra hand
växte man ok kvinna. Ok den ene
foten hans fødde en son med den an-
dra, ok dådan komo ætterna. Då málte
Ganglere: Hvar bygde Ymer, eller
vid hvað lefde han? Har svarar:

4.

Fra þvi er skapt var kyrin Audumla.

Næst var þat er hrim draup at
þar vart af kyrin Audumla.

4 Damesagan.

Om det at skapat var koen Audumla.

Nåst var det, sedan rimet dröp, at
där af vardt koen Audumla.

Fiorar

nabat NB, fiebat homo, Ymius vocatus. Rimtussi (Pruinae gigantes) vero vo-
carunt eum Oergelmium; Et ex illo propagatae sunt eorum familiae, uti hisce per-
hibetur. Sunt fatidice omnes E Vittolfio; Spectra omnia E Vilmædio; Gigantes
omnes Ex Ymio progeniti. Et iterum: De Elivagis stillarunt veneni guttae, eratq;
ventus, unde fiebat gigas. Ex quo familiae provenire omnes. Tunc locutus est
Ganglerus: Quomodo crescebant familiae inde, seu, num creditis, eum Deum
esse? Tunc regeffit Jafnhar. Nequaquam credidimus nos, eum esse Deum. Ma-
lignus enim erat ille, & ejus progenies, quæ Rimtussi sunt. Et ille dormiens su-
davit, & sub sinistra manu ejus crescebat mas, & foemina. Et alter pes ejus pro-
creavit filium cum altero, & inde familiae venere. Tunc locutus est Ganglerus:
ubi habitabat Ymerus, aut quid fuit alimentum ejus? Har respondet:

Historia IV. De eo, quod creata sit vacca Oedumla. Proximum hoc erat, quod

C

pruina

Fiorar miolk ar runo or spenum hennar ok fæddi hon Ymi. En kyrin fæddez er hon fleikti hrímsteina er falter voru. Ok en fyrsta dag er hon fleikti kom or manz har. Annan d. haufud en þripia allr maþr er Buri het fauþr Bors er atti Beyzlo. d. Baulþorns Jotuns. þau atto III. sono. Opin Vili Ve ok þat ætlum ver segr. *Har NB. at þa Opin ok hans breþr munu vera styrandi heims ok jarþar. Ok þar er saa eptr beran er ver vitum nu mestan vera.*

5.

Fra þvi er synir Bors skopudu himin ok jarþ.

Synir Bors drapo Ymi ok hliop or honum þat bloþ at þeir drekto med þvi allri ætt Hrimþussa. Næma ein komz undan med sino hyski. þanan kalla jotnar Bergelmr. Han for a luþr f. ok hellzt þar ok þapan ero komnar Hrimþussa ættir.

Fyra miolk áar runno ur hennas spe- nar, ok fódde hon Yme. Men ko- en fódde nar hon flekte rimste- nar, som falte voro. Ok den fór- sta dag, som hon flekte, kom ut mans hár: andra dagen hufvud: men den tredie, en hel man, som BURE het, en fader at BORE, hvilken atte Beyzla, Baldorn Jattes dotter. Desse atte tre sø- ner, Oden, Vile ok Ve: Ok det atlom (tro) vi, sade Har, NB. at denne Oden, ok hans Bróder mände vara styrande verldena ok jorden. Ok dár ár sagt om NB Herran, som vi vetom mást vara.

5 Damesagan.

Om det, at Bores søner skapade himel ok jord.

Bores søner drapo Yme; ok lop ur honom det (sá myket) blod at de drenkte dymedelt all Rimtyssa att: undantagande en kom undan med sit husfolk, den kalla Jättarna Bergelmer. Han for på sin båt ok holt sig dár, ok dadan áro komna Rimtyssa átter.

Gan-

pruina stillavit, unde fiebat vacca Oedumla. Quatuor amnes lactei manabant ex uberibus ejus, illaque alebat Ymum. Vacca vero alebatur lingendo pruinosos lapides, falsugine obductos. Et prima quidem die, ea lingente, crines exiere humani: secunda die, Caput: Tertia vero, integer mas, nomine Buris celebratus; pater Boreæ, cujus conjunx Beizla, filia Bældornis gigantis. Hisce tres fuere filii; Odinus, Vilius, Veus. *Et hoc nobis persuasum est, inquit Har, NB hunc Odinum, ac fratres ejus, esse gubernatores totius orbis atque terræ. Et hic ille est Dominus, quem, sine pari, magnum esse, novimus.*

Historia V. Quomodo filii Boreæ crearent cælum & terram. Boreades occiderunt Ymum, & tam multum sanguinis ex illo profluxit, ut hocce suffocarint omnes familias Rimtufforum, uno tantum excepto, una cum domesticis suis. illum Gigantes nomine Oergelmeri insigniunt. Hic ascendens cymbam suam, conservatus est. Et hinc Rimtufforum familiæ.

Per.

Orofi vetra
 Apr iorþ veri
 Umfropuþ þa var
 Bergelmer borin.
 Þat ek fyrst um man
 At froþa iotun
 A var hupr um lagiþr.

þa mælti G. Hvat haufþuz þa Bors
 fynir at er þu truir gud vera.
 Har f. Eigi er þat litid. þeir flutto
 Ymi i mitt Ginungagap. Ok giorþu
 af honum jord. Af blopi hans fæ
 ok votn. Biorg af beinum griot af
 taunnum. Ok af þeim beinum er
 borin voru ok af bloþino er or fa-
 ronum ran. þa giorþo þer sia þ:n
 er þeir festo jorþina i. Sipan toku
 þeir haufin ok giorþo or himinum.
 ok setto yvir jorþina med III skau-
 tum. Ok undr hvert horn setto
 þeir dverg. Austra Vestra Norþra
 Supra. þa toko þeir fiur or Mus-
 pellzheimi ok setto i mitt Gin-
 ungagap ovan ok neþan a himi-
 num at lyfa jorþina. þeir gafo sta-
 þi ollum elldingum. þapan af vo-

Ganska många vintrar,
 För än jorden var
 Omskapat då var
 Bergelmer boren.
 Det jag först mins om,
 At vise Fjätten
 Var på den omlagade båten.

Då málte Gan. Hvad hafva då Bo-
 res söner uträttat, som du tror Gu-
 dar vara? Har sv. Icke är det litet: de
 flyttade Yme mitt i Genomgapet; ok
 giorde af honom jordena; af blod hans
 fiö ok vattnen; bergen af benen, sten
 af tanner, ok af de ben, som borade (i-
 holige) voro; ok af blodet, som ur fåre-
 nom ran, då giorde de den fiön, uti
 hvilko de fästade tilfaman jordena.
 Sedan togo de hufvudet ok giorde där
 af himelen, ok satte öfver jordena med
 fyra hörn. Ok under hvart hörn satte
 de en Dverg, Östan, Vestan, Nordan,
 Söder. Då togo de blixter ur Mu-
 spellsheim ok satte mit i Genomgap
 öfvan, ok nedan på himelen at
 lyfa jordena. De gáfvo viffa rum
 för allom liungeldar: Dádan af voro
 dagars

Per plurimis annis, Antequam terra esset Creatura iterum, tunc erat Bergelmer natus, Quod ego cum primis memini, Sapientem gigantem Cymbæ fuisse impositum & conservatum. Iterum Gang. Quid tunc negotii Boreadibus, quos Deos esse, credis? Har resp. Hoc non parvi est momenti: Hi enim ex Ymio, in medium abyssi translato, fecerunt terram; ex sanguine maria, & aquam; montes ex ossibus; lapides ex dentibus. Et ex ossibus cavis, permixtis cum sanguine, ex vulneribus profluente, illum creaverunt lacum seu mare, quo terram circumligarunt. Deinde e cranio factum cœlum circumcirca super terram posuerunt, quatuor divisum in plagas; cuilibet angulo sustinendo supposuere pygmæum, quorum nomina: Oriens: Occidens, Septentrio, Meridies. Deinceps assumptos ignes ex Muspellsheimio, & infra, & supra, per Abyssum collocarunt in cœlo, ut lucerent in terram. Hi locum certum fulgetris assignarunt omnibus. Hinc dierum exstitit distinctio, annorumque designa-

ro dægr greind ok aratal. Sva f. dagars átskilnat ok aratal: Sá fages hár

Sol þat ne vissi

Hvar hon sali atti,

Mani þat ne vissi

Hvat han megins atti.

Stiornar þat ne vísso

Hvar þær stæpi atto

Þa mælti G. mikil merki ero þ:ta ok mikil smíð. Har svarer. Kringlott er iorþ ok liggr um en diupi fær. Ok med þeim strondum gafo þeir bygg iotnum. En fyrir innan a iorþina giorþo þeir borg fyrri ofriþi iotna umhverfis jorþina. Ok hafþo þartil brar Ymis ok kolloþu borgina Midgarþ. Þeir kau- stöþu heilanum i loptid ok giorþu af skyin. Sva sem her segr.

Or Ymis holldi

Var jorþ um skopud.

En or sveita sior

Biorg or beinum.

Badmr or bare

En or haufe himin

En or hans bram

Giorþu bliþ regin

Midgarþ manna sonum.

Solen det ei viste,

Hvar hon Palats átte:

Mánen det ei viste,

Hvad han fór kraft átte.

Stiørner det ei viste,

Hvar de rumet átte.

Dá málte Gang. Stora gerningar áro detta, ok stört smíde. Har fager: Kringlot ár jorden, ok ligger om henne en diupan fið. Ok ut med desla strandar gofvo de gáttarna en bygd. Men innan fóre på jordene gjorde de en borg, fór ofrid med Gáttarna, rundt om jordena: ok hade der til Ymes ógnabryn, ok kallade Borgena Midgård. De kastade hiernan i luftena, ok gjorde der af skyen: Sásom hár fager:

Ur Ymes kót

Var jorden ómskapad:

Men ur svetten siðar:

Berg af beuen:

Grás áng af båret:

Men af hufvud himel:

Men af hans ógnebryn

Giorde blide Gudar

Midgård át mánisko jöner.

Ok

gnatio. Ita dicitur. Sol nesciebat, ubi locum haberet, Luna nesciebat, Quid virium haberet. Stelle nesciebant, ubi locum haberent. Tunc locutus est G. Magna hæc sunt facinora, magnaue fabrica. Har respondet: Rotunda est terra, & circumdata profundo mari: hujusque littora gigantibus inhabitanda dederunt. Sed intra littora, inque illo loco, qui a mari quaquaversum æque distabat, urbem erexerunt contra incursiones gigantum, circum circa terram: Materiam autem huic moli struendæ suppeditarunt supercilia Ymii, nomine Midgardiaë imposito. Ex cerebro vero, in aërem projecto, nubes fecerunt: uti hic narratur: Ex Ymii carne erat terra creata iterum. Sed ex sudore maria: Montes ex ossibus: Prata graminosa ex crinibus: Sed ex capite cælum: Verum ex superciliis fecere mansueti dii Midgardiam hominum filiis:

Ok or hans heila
Voru þau in harðmodgu
Sky oll um skopt.

6.

Fra skaupum Asks ok Emla.

Þa er þeir gingu með síoru
Þrondo Bors synir fundu þeir tre
II. ok skopuðu af manna. Gaf in
fyrsti ond. II. lif. III. heyrn ok
syn. Ok het madr Askr en ko-
nan Emla. Ox þápan af mankin-
din er byggð var gefin undr Mid-
garði. Síðan giorðu þeir NB i
meðium heimi Asgarði. Þar bygði
Óðinn ok ettir þeira er varar ettir
ero frakomnir. NB. En segr Har.
Þar er ein stafr er Hlidskialf heitr
ok er NB Alfauðr sezt þar i ha-
seti sér þan um heim allan ok þvers
manz athæfi. Kona hans er Frig
Fiorgunz dotter. Ok af þeiri ett
er Asa ett er bygði Asgarði in for-
na ok er þat goðkunnig ett. Þui

Ok af hans bierna
Voro de hárdmodade
Skyar all omskapta

6 Damesagan.

Huru Ask ok Emla blefvo skapade.

Dá, når de gingu með síóstran-
den Bores sóner, funno de tu
trá, ok skapade der af mániðkor. Den
første gaf dem anda: den andre lif: den
tredie hórsel ok syn; ok het mannen A-
sker, men kvinnan Emla. Óktes dáðan
af mániðkokónet, hvilko bygden var
gifven under Midgård. Sedan giorde
de NB mit uti riket Asgård. Dár byg-
de Oden ok deras áttir, som vára áttir
áro ifráðkomna. Án ságer Har: dár
ár en stad, som Hlidskialf heter, ok
nár Alfader sitter dár uti hógsáte
sér þan om all verldena, ok þvars
mans átháfvor. Hustru hans ár Frig
Fiorguns dotter, ok af denna átt ár
Asa átt, som bodde i Asgård det for-
na, ok ár alt Gudaðligt. Derfóre

ár

Hár þór grant márkas, 1) At Oden den senare varit hárstamad ifráð Oden den
førsta: 2) At Oden den første bygde det forna Asgård: 3) At detta Asgård varit mit i
riket belágit: 4) At Oden den førstas Drottning betat Frig Fiorguns dotter.
filiis: Et ex cerebro erant duri animi (crudeles) nubes.

Historia VI De Creatione Aski & Emlæ.

Ambulantes juxta littora Boreades invenere duas arbores, ex quibus duos crea-
verunt homines. Hisce Primus Boreadum dedit animam, Secundus vitam;
Tertius vero auditum & visum. Vocatusque fuit mas Askr, fœmina vero Emla.
Unde prognatum fuit genus humanum, cui habitatio data erat sub Midgardia.
Deinde in medio regni Asgardiam exstruxere. Ubi habitabat Odinus, & illorum
familiæ, quibus nostræ originem debent. Adhuc Har: ibi sita est urbs, nomine
Hlidskialf, & cum Pantopater heic supremo insidet throno, oculis totum perlustrat
mundum, hominumque mores omnium. Conjux ejus est Frigga, Fiorguni gi-
gantis filia. Et ex hac prosapia familia Atarum oriunda est, quæ Asgardiam ve-
terem ædificavit, estque Divinum genus.

cum

heitr han Alfaþr at han er fa-
þir allra guðanna. Jorþin var dottir
hans. Ok uar þeira son Asaþor.

7.

Fra Nori jotun.

NOri Jotun bygði fyrst Jotun
heima. Dottir hans var Nott.
Hon var ívort. Hon giptiz Nagl-
fara sonr þeira het Auþr. Síðan
var hon gipt Onar. Ok var Jorþ
þeira dottir. Henna atti Döglíng.
Ok var Dagr son þeira. Han var
fagr sem faðr hans. Þá tok Al-
faþr Nott ok Dagr ok setti á him-
minum ok gaf þeim II hesta ok
kerrur ok ríða þau um hverfis jor-
þina. Nott ríðr Hrímfaxa han dau-
guir jorþina með mældropum sí-
num. Dagr á Skínfaxa. ok lýsir loft
ok jorþ af faxi hans.

Mundilfari atti II born. Mani het
son hans en Sol dottir. Ok atti hen-
na Glornir. Góðin reidduz þ. ofdrambi
er þau heto sva. Ok settu þau up á himin.
Ok draga þau kero solar þ:rar er góðin
hafðu skapad af deffari síu er flaug

heter han Alfader, at han á alla
Gudars Fader. Jorden var dot-
ter hans, ok var deras son Asa Tor.

7. *Damesagan.*

Om Nore Jätte.

NOre Jätte bygde först Jättehem,
dotter hans var Natten: Hon
var svart. Hon giftes med Nagel-
fara; Son deras het Auder. Sedan
var hon gift med Onar; ok var Jorden
deras dotter. Henne åtte Döglíng,
ok var Dagen son deras. Han var fa-
ger som fader hans. Då tog Alfa-
der Natten ok Dagen ok satte på Him-
melen; ok gaf dem två hästar, ok
kerror, ok rida de rundt om jorde-
na. Natten rider Rímfaxe, han dag-
gar jordena með bétfeldroppar sína:
Dagen på Skínfaxe ok lýser luften ok
jorden af man hans.

Mundelfare åtte två barn: Måne het
hans son; men dotter Sol. Ok åtte hen-
ne Glorner. Gudarna vredgades öfver
denna stora högfärden at de heto så: ok
satte dem upå Himmelen; ok draga de kær-
ran åt Solen, som Gudarna hade skapat
af

eum sit pater omnium Deorum. Terra erat filia ejus; horumque filius fuit Asa Tor.

Historia septima: de Nore Gigante. Norus gigas, primus fuit Jotunheimiæ incola. Filia ejus erat Nox; quæ nigra fuit. Hanc uxorem duxit Naglfara, quorum filius fuit Auder; Filia vero illorum Terra. Hujus maritus erat Döglíng, quorum filius fuit Dag, (Dies) qui pulcritudine patrem suum æquavit. Tunc Pantopater assumptos, Noctem & Diem, in cælum transtulit, deditque eis duos equos, duosque currus; & hi terram circumequant. Nox infidet Rímfaxæ, qui terram irrorat guttulis, ex fræno stillantibus: Dies vehitur Skínfaxa, & splendet aura atque terra ex juba ejus. (Rímfaxa, h. e. equus pruinosæ jubæ Skínfaxa h. est, equus jubæ splendentis). Mundilfara duos habuit liberos; filium nempe, nomine Manæ (Lunæ), filiam vero, Solis, quæ uxor fuit Glorniris. Dii vero irati huic

or Muspellzheimi. Mani tok born af denna liungeld, som flóg ur Muspells-
 II af jorðu Bil ok Hiuka er þau hem. Månen tog tvá barn ifrån jordene,
 foru fra brunni þeim er Bygver Bil ok Hiuka, når de foro ifrån den brun-
 heitr. Sarinn het Sæger en Simul nen, som Bygver heter. Såen het Säger,
 stongin. Vidfíðr het fíðr barnan- men stongen Simul. Vidfíður het bar-
 na. þau born fylga mana sem sia nens fader. Deffa barnen fólga månan,
 ma af jorðunni. þa mælti Gang- som ses kan at jordene. Då málte Gang-
 gleri. Skiott fer solin sem hon gleri: Hastigt far Solen, som hon vo-
 se hrædd. þa tvarer Har. Nær re ráð: Då svarar Har: Nære går
 gengr sa er henna leiðr. ulfar II. den som henne fóker: tvá ulfvar gó-
 gera dat Skoll ok Hatti Hrodat- ra det, Skoll ok Hatte, Rodatvit-
 vitnis synir. þa mælti Gang. Hver nis sóner. Då málte Ganglere: Hvilka
 er ætt ulfanna: Har seger. Gygr år ulfvarnas átt: Har säger: en Jättina,
 ein byr fyri austan Midgarð i sko- bor óstan från Midgård i skogen
 gi þær er Jarnvidr heitir. Ok sva den, som Jarnvider heter: ok så he-
 heita þær trollkonar er þær byggia. ta de trollkonor, som der byggia.
 Gamla trollkona er móðr margra Den gamla trollkonan ár moder at
 jotna ok allir i vargs likium. þa- många Jättar, ok alla i vargs like. Då-
 þan kom Managarmr. han fylltiz dan kom Managarmer, han fylles
 med fiorvi feigra manna ok gley- med fega maniskors lif, ok gluper
 pir tunglit en stokver blopi him- tunglet, men stánker blodet på him-
 in: þa tynr sol skini fino. Sva elen. Då mistar solen sit sken: så
 sem her segr: som hár säger:

*Austr byr in arma
 I Jarnvidi*

*Östr bor den arma
 I Jarnvide*

Ok

huic summæ arrogantia, in tantis assumendis nominibus, hos trahendo currui
 solis, quem ex igne, de Muspellsheimio volante creavere, junxerunt. Mane
 (Luna) duos rapuit liberos a terra, nomine Bil & Hiuka, discedentes a fonte,
 Bygvaro Situla nominabatur Sæger: Vectis vero Simul. Patri illorum Vidfíðris
 fuit nomen. Hi liberi Lunam comitantur, uti terricolis apparet. Tunc Gang. ce-
 lerrime currit Sol, veluti pertimesceret aliquid. Resp. Har: Prope adest, qui ei
 inhiat: lupi duo nempe, Skoll & Hattius Hrodavitnii filii. Tunc Gang. Quale est
 genus luporum? Har resp. Gigantea quædam fœmina habitat ad orientem a Mid-
 gardia, in sylva, Jarnvid nominata, & ita nominantur illæ giganteæ mu-
 lieres, hic habitantes. Turpis & horrenda anus est mater multorum gi-
 gantum, omniumque lupina forma indutorum. Hinc ortum est monstrum Mana-
 garmer, quod saturatur vita mortui vicinorum hominum, & deglutit lunam, tincto

cc-

Ok fæpr þar
 Fenris kindar
 Verpr af þeim ollum
 Ima nackra
 Tungls tiugari
 I trolls hami.
 Fylliz fíorvi Fegra manna
 Kypr ragna
 Fíot raupum dreyra.
 Svort verpa solskin
 Um sumor eptir
 Vepr oll va. Ly.
 V. e. n.

Ok fðder der
 Fenris kindar (barn):
 Varder af dem allom
 Ima någon,
 Tunglets átare
 I trolls hamn:
 Fylles med lif, Af fega män:
 Rödfårga Gudarna
 Med rödt blod.
 Svart varder Solken
 Om somaren efter,
 Våder all gryma.
 Vetstu det än? Eller hvad?

8. Damesagan.

Ok h. þa spyr Gangl. Hver er leip til himins af jorpu. Har sv. hlæian-di. Eigi er nu tropliga spurt. Er eeki þat sagt er goþin giorpu bru af jorpu til himins er heiter Bifraust. Henna muntu sed hava. Kan vera at þu kallir henna regnboga. Hon er med III litum ok miok sterk. Ok ger med mikilli list. Meiri en aprar smipir. En sva sterk sem hon er. þa mun hon brotna þa er Muspellz megir fara at ripa

Då spör Ganglere: Hvar ár leden til himelen af jordene? Har svarar leende: icke ár nu visliga sport: ár icke det sagt, at Gudarna gjorde en bro ifrån jordene til himmelen, som heter Bifröst? Henne måste du sedt hafva, kan vara, at du kallar henne regnboga. Hon ár med tre letar ok mycket stark; ok giord med stor konst: Merå än andra smiden. Men så stark som hon ár, så mån hon brytas, då når Muspellz söner fara at rida

hen-
 celo sanguine; Tunc splendor solis deficit; uti hisce narratur. *Versus ortum habitat illa misera in Farnvide, & parit ibi Feneris filios: Ex quibus omnibus fit vaporis quædam exhalatio, Lunam devoratura, Giganteis induta exuviis; Saturatur vita morti vicinorum hominum; Aspergit deos (rubore sanguinis) cruore: Niger fit sol sequenti æstate: venti maligni erunt. Scisne hoc?* Historia IIX. Gang. Ubi iter a terra ad cœlum? Har ridens respondet, hoc non sapienter esse interrogatum: Estne hoc narratum, deos ponte junxisse cœlum & terram, nomine Bifrœst celebrata? Eam te vidisse, oportet: fieri potest, ut eum nomine Iridis insigniveris. Tribus constat coloribus, & longe firmissimus; factusque majori artificio, quam aliæ fabricæ. Licet vero firmissimus sit, attamen frangitur, cum Muspellii filii eum super equitant. Et tranatant equi illorum magnos amnes, deinde iter conficiunt.

Tunc

henna. Ok svima hestar þeira y-
vir storar ar sva koma þeir fram
ferþini. þa segr Gan: eigi þ:tu mer
Gopin gera henna af trunapi er
hon skal brotna ok megí þau þo
gera sem þau vilja. þa segr Har.
Eigi eru Gopin a mælt verþ at
deffari smid. Gop bru er Bifraust en
engi hlutr er sa i þ:m heimi er ser
megi treystaz þa er Muspellz me-
girheria.

Gangleri segr. Hvat hafþiz Al-
faupr þa at er ger var Asgarþr.
Har segr. I upphafi setti han stior-
narmen i sæti ok beiddi þa at dæ-
ma orlog manna. Ok rapa domrin
var þar sem heiter Ipa vollr i
mipborgini. NB þat er it fyrsta
þeira verk at gera hof þat er sæti
þeira XII. standa i. NB. Nema þat
sæti er Altaupr atti. NB þat hof
er bezt gert a jordo ok mest allt er
þat utan ok inan sem gull eit se.
NB. I þeim sal kalla men Gladheim.
Annan sal giorþu þeir er horgr var
i er gypior atto ok var han allgot

henna. Ok sima hástar deras ófver
stora áar, sá koma de fram fárde-
na. Dá ságer Ganglere: icke tyckes
mig Gudarna göra henne med trohet,
når hon skal brytas sönder: ok förmå de
dok göra, som de vilja. Dá svarar Har:
icke áro Gudarna tilmåle värde för
detta smidet. God bro ár Bifräst: men
ingen lot ár den i denna verldene, som
sig förmå trösta, då når Muspells sö-
ner härja.

Gangleri ságer: *Hvad hade Al-
fader för händer, når Asgård var giord?*
Har ságer: I begynnelsen satte han sty-
remån i fåtet, ok bad dem at döma
alt olag ibland människorna. Ok do-
marenas råd var dår, som heter Ida val-
len, mitt i borgene. Det ár det första
deras värk, at göra det hofvet, uti hvil-
ket deras XII fåten stånda, undantagan-
de det fåte, som Alfader åtte. Det hufet
ár bást giordt på jordene ok störst. Alt
ár det, som gull utan ok innan at se.
Denna sal kalla mån Gladhem. En
annan sal gjorde de, som Gudabil-
der voro uti, hvilken Gudinnorna åtte
ok

Tunc G. Non videtur mihi, deos fideliter hunc exstruxisse, cum tamen, quic-
quid velint, facere valeant. Tunc Har: Non sunt dii ob hanc fabricam vitu-
perio digni. Bonus pons est Bifræst. Nulla vero pars in hoc mundo datur,
quæ sibi confidere potest, Muspellsoniis exeuntibus vastatum: Gang. pergit: Quid e-
git Pantopater, exstructa Asgardia? Har regessit: in initio disposuit gubernatores,
singulos singulis infidentes foliis, juxta ejus mandatum lites hominum dijudicatu-
ros. Et confessus judicium fuit in valle, nomine Idæ inclyta, in medio urbis. Pri-
mum illorum fuit opus, quod aulam exstruxerint, in qua duo decim illorum folia
sunt: excepto illo, quod possidebat Pantopater. Hæc aula, artificiosissima sua fa-
brica, omnes in terra domos vincit. Hic est Gladheimium (gaudii habitatio).
Aliam ædificarunt, in qua varix variorum deorum simulacra conspiciebantur; hæc

hof ok fagurt han kalla men Vind-
glop. þar næst smíðu þeir hof-
er þ. logpo af i.

Ok þar til smíðu þeir ham-
rar ok tong ok stæpia ok þápan af
oll tol onnr. Ok því næst smíðu
þeir malm stein ok tre. Ok
sva gnógliga þannan malm er gull
heiter. At oll borðgogn ok reidi-
gogn hafði þeir af gulli. *Ok er
su aulld kollud gullalldr.* Apr en
spilliz af til kuamo kuinanna. þær
komu ur jotun heimum. þar næst
fettuz Gud up i sæti fin. Ok retto
doma fina. Ok mintuz hvaþan
dvergarnir hava kviknað i mollu
niðr i jorðunni. Sua sem madkar i
holldi. Dvergarnir hofdu skapaz
fyrst ok tekit kuiknan i holldi Y-
mis ok voru þa madkar ok af at-
kvæpi Gupana urðu þeir uitandi
manuitz. Ok hofdu mans liki ok
bua þo i jorðu ok i steinum. Mod-
fogner uar æztr þeira ok anar Dy-
rin: sua segr i Volupá. þa gingu

var han et aldeles godt hus, ok fagert,
honom kalla man Vinglod. Darnæst smi-
de de et hus, som de lade smidio Bálgi.

Ok der til smidde de hammar
ok tång, ok stæd, ok dædan af allt
vårktyg annat. Ok dernæst smidde
de malm, sten ok træ, ok så tilræk-
lig den malm, som gull heter,
at all bordkåril, ok all redskap,
hade de af gull. Ok år *denne
åldren kallad gullåldren.* Før an det
forpiltet af de kvinnors tilkommelse,
som kommo ur Jättahem. Dår næst
lattes Gudarna i sina sæten, ok rättade
sina domar; ok mindes hvordan dvær-
garna hade kviknadt uti moldene
neder i jordene, såsom madkar i
køt. Dværgarna hade skapas først,
ok tagit kviknad i Ymis køt: ok
voro då madkar, ok af Gudarnas
åtkvæde vordo de vetande mana-
vet. Ok hade mans like, ok bod-
de dok i jordene ok i stenar. Mod-
fogner var den første af dem; ok den an-
dre Dyrin: så sager i Sibillas spådom.

V. A.

deabus fuit assignata; fuitque aula optima & pulcerrima. Hanc vocant homines Vinglod (Veneris & amicitiae aula). Proximum, fabricabant domum, in qua dis-
posuerunt fornacem; nec non malleum, & forcipem ac incudem, atque omnia
reliqua instrumenta. Deinde prodixerunt metallum, lapides & lignum & per plu-
rimum illius metalli, quod aurum vocatur; & omnem suppellectilem, & phale-
ras equorum, ex auro fecere, unde *hæc ætas aurea* salutatur: Antequam dilapida-
rentur hæc divitiæ a mulieribus, de Jotunheimia oriundis. Tunc dii infidentes
sedibus suis regiis, in memoriam revocabant, unde pygmæi ortum haberent, in
pulvere nempe terræ, tanquam vermes in cadavere. Pygmæi primo erant crea-
ti, & vitam nacti in corpore Ymii, & tunc vermes erant; sed jussu deorum huma-
næ scientiæ participes fiebant & habebant formam humanam, attamen intra terram
habitabant & in lapidibus. Modfognerus fuit primus illorum, & tum Dyrinus. Ita
carmini-

V. A. S. G. H. G.
Ok um þat g. h. skyldi
Dverga Drott um spekia
Or brimi blodgu
Ok blami leggium
þeir manlikun morgum
Gierdu dvergar
I jorpu sem þ.
Dyrin kendi
Ok segr þeim nofn þeira.

Nyi. Nipi. Nordri. Supri. Austri.
Vestri. Alþiofr. Dualin. Nani Ni-
ningr. Dani. Bivor. Baur. Bambaur.
Nori. Orr. Anar. Onni. Miðvitner.
Viggr. ok Gandalfr. Vindalfer. þo-
rin. Fili. Kili. Fundin. Valþior. þo-
rin. Vittr. ok Littr. Nyradr. Recker.
Rafsviðr. þessir ero dvárgar ok
bua i steinum. En enr tyri i moll-
do. Dramr. Dolgþuari. Har. Hug-
star. Hleipolfr. Gloni. Dori. Ori.
Dufr. Andvari. Hettifili. Har segr.
en deffir komu fra Svarnis haugi
til Auruanga a Joru volla ok þá þan
er komin Lovar. En þessi ero nofn
þeira. Skirvir. Virver. Skatipr. Ai.
Alfr. Yngvi. Eikinþialli. Falr. Fro-
sti. Fidr. Ginar. þa spyr G.

V. A. S. G. H. G.
Ok om det giatas hvilken
Skulle dvárga drott omskapa.
Ur blodsbrunnen
Ok blomstrleggar.
De mans like fast mång
Giorde dvárgar
Ur jordene, som de
Dyrin sade.
Ok säger för dem deras namn.

Nyi, Nidi, Nordri, Sudri, Austri;
Vestri, Aldiofr, Dualin, Nani, Nin-
ningr, Dani, Bivor, Baur, Bambrur,
Nori, Orr, Anar, Onni, Miodvitner,
Viggr ok Gandalfr, Vindalfer, þo-
rin, Fili, Kili, Fundin, Validior, Do-
rin, Vittr, ok Littr, Nyradr, Recker,
Radsvidr. Desse áro ok dvárgar, ok
bo i stenar; men de förre i molde-
ne. Dramr, Dolgduari, Har, Hug-
stor, Hleidolfr, Gloni, Dori, Ori,
Dufr, Andvari, Hettifili. Har säger:
men desse áro komna ifrån Svarnis hög
til Órvanga i Joru vall, ok dādan ár
kommen Lovar. Men dessa áro deras
namn. Skirver, Virvar, Skadifr, Ai,
Alfr, Yngvi, Eikinþialli, Falr, Fro-
sti, Fidr, Ginar, Dā spór, Ganglere:

9. Dā-

carminibus Sibyllinis: Tunc ibant. V. A. S. G. H. G. & ea de re hic consilium
ineundum, Quis nanorum Principem rursus crearet, Ex ponte sanguineo Et luri-
dis ossibus, Humana forma perplurimas, Fecere Nanos, in terra, uti illos Dyri-
nus docuit, eorumque recensens nomina: vide in textu Gotico hæc nomina propria.
Hi sunt nani atque in saxis habitant. Illi autem priores in pulvere. Iterum in Go-
tico. Har dicit: Hi vero venerunt a Svarnis tumulo ad Oervangam, quod est in
Joru campo, & inde venit Lofar. Sed hæc sunt nomina eorum; vide Textum
G. Tunc quæsit Gang.

9.
*Fra helgi stapi Gubana, -
 - - ok - f.*

Huad er haufud stapr edr helgi-
 stapr gubanna. Har svar. þat
 er at Aski Ygdrasils þa skolo Go-
 þin eiga doma sinu hverndag. þa
 mælti Gang. Huat er at segia fra
 þessari stap. Jafnhar segr askrin er
 allra tria mestr ok beztr. Limar
 hans dreifaz um heim allan ok stan-
 da yvir himini. þriar rætr trefins
 hallda þui upp. Ok standa avar
 breitt. Ein er med Asum. Onr
 med Hrimpussum þar sem forþum
 var ginunga gap. þriþia stendr y-
 ver Niflheim ok undir þessari rot
 er Hvergelmr. En Nidhogr gna-
 gar neþan rotina. En undir þessa-
 ri rot er til Hrimpussa horfir er
 Mimis brunr er spekt ok manvit
 er i folgit. Ok heitr fa Mimr er
 a brunin. Han er fullr af visen-
 dum fyrir þui at han dreckr or
 bruninum or Giallar horni. þa
 kom Alfaþr ok beiddiz eins dryc-

9. *Dæmesagan.*
Om Gudarnas heliga Städer, ok om
Askene Ygdrasil.

Hvilken är Gudarnas hufvudstad el-
 ler heliga stad? Har svarar: det
 är vid Askena Ygdrasil, där skola Gu-
 darna hålla sina domar hvar en dag. Då
 mälte Ganglere: Hvad är at säga om
 denna staden? Jämnhar säger: Asken är
 störst ok bäst af alla trä. Hennes gre-
 nar utsprides i hela verlden, ok står
 öfver himelen. Tre tråets rötter
 hålla det up ok stå ganska bredt.
 En är med Asarna; andra med
 Rimtyssarna, där som fordum var
 Genomgapet. Tredie står öfver
 Niflhem, ok under denna rot är
 Hvergelmer. Men Nedhogger gna-
 ger nedan til roten. Men under den-
 na rotene, som vänder til Rimtyssarna,
 är Mimis brun, som visdom ok manavet
 är i fölget med. Ok heter den same Mi-
 mis, som äger brunnen. Han är full af
 visdom, förty at han dricker ur
 brunnen, ur Giallarhorn. Där kom
 Alfader ok beddes en drick af
 brun-

*Historia IX. De sacris Deorum urbibus. Quæ est Deorum Metropolis, five urbs sacra? Ad hæc Har: Sub fraxino Ygdrasili dii quotidie sua exercent ju-
 dicia. Tunc G. Quid de hoc loco dicendum est? reposuit Jafnhar: Fraxinus hæc est maxima & optima arborum omnium. Rami ejus per totum diffunduntur mun-
 dum cœloque imminent: Tribus innititur radicibus, perquam late patentibus: Ha-
 rum una inter Asas, altera cum Rimtussis, ibi, quo olim erat abyssus: Tertia est
 super Niflheimio. Et sub hac radice est Hvergelmer fons. Nidhoger subtus radi-
 cem arrodit. Sed sub illa radice, quæ ad Rimtussos spectat, est inclytus fons Mi-
 nois, in quo sapientia, & prudentia, absconduntur. Et appellatur ille Minos, qui
 hunc possidet fontem: hic est abunde instructus scientia & sapientia, quippe qui
 fontis aquam ex cornu Gialliæ bibet. Aliquando venit Pantopater impetraturus uni-*

kiar af bruninum. En han lagði brunnen; men han måtte lagga ó-
auga sitt i ved. Sva segr i Volúpa. ga sitt i vad; Sá ságer i Sibillas spádom:

*Allt veit ek Ópin
Hvar þu auga fált
I þ. enum mæra Mímis bruni
Dreckr miod Mímur
Morgin hverjan
Af vepi Valfaðrs
Viti þat en ep. hvar.*

*Alt vet jag Oden;
Hvar du ógat fálte (giómdé)
I den våta Mímis brunnen,
Dricker Minur miðd
Hvar en morgon
Af vadet Valfaders:
Vestu det án eller hvad?*

þrípia rot askfins stendr a himi-
num. Ok undir þessari rot er Ur-
þar brunnr. þar eiga gopin Dom-
slap: Hvern dag ríða æsir þar upp
um Bifrast. Hon heitir ok asa bru.
þ. ero nofn hestana Asa. Sleipnr
er beztr. h. a Ópin. Han hever.
VIII. fætr. anar Gladr. III. Gyllir.
III. Skeiðbrimr. V. Slintoppr. VI.
Sinir. VII. Gils VIII. Falofner. IX.
Gulltoppr. X. Lettfeti.

Baldrs hestr var brendr med
honum. En þor gengr at domi ok
vepr þar ar er svaheita Kormt ok Ormt
ok Kerlavgar. II. þær skall þor va-
ða hverndag. Er han dæma fer at

Tredie roten af askene ständer á hime-
len, ok under denna rot ár Urdar
brun. Dár eiga Gudarna domstad.
Hvar en dag ríða Asarna dár upá
Bifrast; hon heter ok Asa bro. Dessa
áro namnen på hástarna Asarnas. Sleip-
ner ár bást, honom har Oden: han har
átta tóttér. 2 Glader. 3 Gyllir; 4
Skeiðbrymer. 5 Slintoppefóttér. 6
Sinir; 7 Gils; 8 Falofner 9 Gull-
toppe; 10 Letfoten.

Baldurs hást var bránd med ho-
nom. Men Tor går till domen, ok
vader de áar, som sá heta: Kormt ok
Ormt, ok 2 Kerlóger. Dár skal Tor va-
ða hvar en dag, som han far at dóma

unicum haustum ex cornu; sed oculorum suorum unum pignori prius daret. Uti
in Carm. Sibill. perhibetur. *Omnino novi, Odine, Ubi oculum abdidisti; In li-
quido illo fonte Minois. Libat mulsum Minos Quolibet mane super pignore Pan-
topatris. Scisne hoc? nec ne?* Tertia radix fraxini super cœlum eminent: & sub
hac radice est Urdar brun (fons præteriti temporis). Hic diis locus est judiciis
faciendis. Quolibet die Asæ ad cœlum equitant per pontem Bifræstam, qui etjam
Asopons nuncupatur. Hæc sunt nomina equorum Asarum: Sleipner est optimus,
octo gaudens pedibus, eum possidet Odinus. II Gladerus; III Gyllir; IV Skeið-
brimer; V Slintopper; VI Sinir VII Gils; IIX Falofner; IX Gylltopper; Letfe-
ter. Equus Apollinis una cum ipso crematus fuit. Torus autem ad locum, judi-
ciis habendis consecratum, iturus, pedes proficiscitur, vadando amnes, nomine
Kormt, Gormt, Kerlœger. II. Hos Torus vadando trajiciet singulis diebus, qui-
bus

Askæ Ygdrasils. þvi at Asbrú brennir
oll loga. En heilog vottu floa. þa
mælti G. Brennir elldr yvir Bifröst.
Har segr. þar er þu fer i regnboga-
ganum raut er elldr brenandi upp
a himin. þa mundi ganga bergri-
far Bifröst et ollum veri fer þat
er fara vildi.

Margir stápir ero a himini fa-
grir. Ok er þar allt guðlig vernd fy-
rir. þar stendr stápur ein undir Á-
skinum vid brunin ok or þeim sal
koma. III. Meyar er sva heita: Udr.
Verðandi. Skuld. þær Meyjar skapa
mannum alldr. þær kollu ver Nor-
nir. En ero fleiri Nornir þær er
koma til hvers barns er fætt
er. At skapa alldr. þær ero goð-
kynþar. En aprar alfa ættar. En
enar þrípíó dvergga ættar. Sva sem
her segr.

*Sundr bornar bygg ek
Nornir vera eigur
þær ætt samman.
Sumar ero Askyndar.*

vid Askæna Ygdrasil: Ty at Asabroen
brinner all i loga. Men de heliga vatnen
óhverflóða. Ðá málte G. Bránnir eld óf-
ver Bifröst? Har ságer: det som du fer i
regnboganom rótt á eld, som brenner
upá himelen. Ðá málte Bergrefar gán-
ga Bifröst, derást allom vore tillátit refa,
som fara ville.

Mange stáder áro i himelen fa-
gra, ok á dár alt Guda várn fóre.
Ðar stánder en stáður under Aske-
ne vid brunnen, ok ur den Salea
koma tre Mójar, som sá heta: Uder
Verðande, Skuld. Ðessa Mójar skapa
mániskans álder; dem kallom vi Nor-
ner. Án áro flera Norner, de som ko-
ma til hvart ok et barn som fódt
á, at skapa áldren, de áro Guda-
kón: Men andra Alfa átt. Men
det tredie dvergátt: Sásom hár
ságer:

*Sönderborna (af af átskilligt slag)
Hugfar jag Norner vara:
Egia de ej átt samman,
Somlig áro Asa kón;*

Som-

bus venit iudicaturus ad fraxinum Ygdrasil; cum Asopons totus flamma exardet;
aquæ autem sacræ inundant. Tunc G. Num ardet ignis super Bifröstam? Har
resp. Quod in Iride conspicis rubrum, est ignis ardens in cælo. Tunc cyclopes
calcaturi essent Bifröstam, si cuilibet iter pateret, profecturo. Per plurimæ sunt
urbes in cælo amœnæ, omnesque divina custodia munitæ. Ibi sita est urbs sub
fraxino juxta fontem, & de hac aula prodeunt Virgines, ita nominatæ, Uder,
Verðanda, Skuld. Hæ virgines hominum dispensant ætates. Has vocamus, Nor-
nas, seu Parcas. Adhuc plures sunt Parcæ, singulos adeuntes infantes, recens
natos, ut ætatem creent. Hæ Divinæ sunt originis. Aliæ autem Al-
farum progenies. Illæ vero Nanorum filiæ: uti hisce perhibetur. Diversas o-
rigine credo Parcas esse Nec minus stripis. Quædam Asarum filiæ; quædam
Alfarum; quædam sunt filiæ Dvalini. Tunc locutus est Ganglerus; si Parcæ ho-
minum

Sumar Alfkyndar

Sumar ero dættir Dvalins.

Somliga äro Alfa kön ;

Somliga dottrar Dvalins.

þa mælti Gangl. Ef Nornr ræða orlogum manna þa skipta þær geyfi miðiatnt sumir hava godt lif ok rikuligt. En sumir hava litid len ok lof. Sumir langt lif. Sumir skamt. Har segr. Gopar Nornir ok vel ættapar skapa gopar alldr. En þeir men er f. o skaupum verða þa vallda því illar Nornir. þa m. Gang. hvat er at segia fleira fra Askinum. Har segr. Margt er þar af at segia.

Dá málte Gang. om Nornir ráða (stýra) förekommande óden, dá skifta de gangska miðjámnt; somlige hafva godt lif, ok ríkt; men somlige litet lán ok lof. Somlige langt lif, somlige kort. Har ságer, de goda Nornir ok vól áttade skapa godan álder. Men de mán som uti obehagelighet ráka, det vólða de illaka Nornir. Dá málte G. hvad ár at sága fleira ting om askene? Har ságer: margelunda ár der af at sága.

minum fatis imperant, tunc dispensant admodum inæqualiter. Quidam gaudent prosperis rebus & divitiis; quidam vero inopia rerum laudumque laborant. Quidam longævi sunt. Quidam brevi vitam agunt. Har respondet: Bonæ Parcæ, quæ melioris sunt generis, bonæ quoque ætatis auctores sunt. Illi autem homines, quibus malum quoddam contingit, Parcæ id adscribant malignis. Tum fermocinatus est ulterius Ganglerus Quæ plura de fraxino sunt dicenda? Har: Plurima.

Af Resenii Edda vill man denna Damesagan indraga.

XVII. Damesaga. Huy so myked Skilie, ad Sumar sie beitt enn Vetur kalldur. Svafudur beiter sá er Fader Sumars er, og ær han sellyffur, so aff hanns beite er það kallad Suasligt er blytt er, enn Fader Wettrar er ymest kalladur Windliðn eda Windfualur, hann er Wasadar Son, og voru their Ættingiar hanns Brimmer, og Sualbríðstadir, og þefur Wetur theirra Skaplinde.

17. Fabel. Hvi dár ár sá myken átskilnad þá at Sommaren er varm, men Vinteren kall? Svafod heter den som ár Fader til Sommaren, ok han ár myket lyckfelig, derfðore ár det utaf hans namn kalladt Suasligting, som ár já mildt, som man vil ónska. Men vinterens Fader kallas undertiden Vindlejon, somlig tid, Kallblásandes. Han ár Orolighets Son, ok hans Slágtingar áro gryme ok kallbrófstade, ok slágtar Vinteren efter deras natur.

Mythologia XVII. Unde tanta existat diversitas, quod æstas calida sit, hyems frigida. Svafudur vocatur qui pater est æstatis (delicatus & blandus:) ab ejus nomine Suasligt dicitur (quicquid delicatum est & gratum). Sed pater hyemis interdum Vindlion (i: Venti Leo), interdum etiam Vindfualur (i: frigidum spirans appellatur. Ille Wasadar (i: frigidus & imbres passus) filius est: Erant autem homines illi crudelis & frigidi affectus, quorum ingenium hyems imitatur.

a) Gangl.

K. Gangl. Unde tantum discrimen oritur, quod æstas calida, hyems v: frigida sit? Haar. Non ita quæreret sapiens hæc n. sunt in ore omnium Verum si usque adeo es insipiens, ut ista non audiveris, interpretabor benigne, quod semel, licet fatue quæras: quam earum rerum, quas sciri oportet, ultra ignarus maneat.

10.

Fra ASKE Ygdrasils.

Aurn ein sitr a limum asksins ok er han margs vitandi. En millum augna honum sitr haukr sa er heitr Vedrlaufnir. Ikorni sa er heitr Ratakostir. Renr upp ok nidr eptir Askinum ok ber aufundar orp millum arnarins ok Niphaugs. En fíorer Hirtr renna i limum Asksins ok bita bast. þeir heita sva. Dánnin. Dvalin. Dyneyr. Dyráðrór. En sva margir ormar ero i Hvergelmi med Niphaugi at eingi tunga ma telia. Sva sem her segr.

Askr Ygdrasils drygir ervidi
Meira en menn um viti
Hiortr bitr neþan.
En a bliðu funar
Skerþr Niphaugr neþan.

10. Damesagan.

Om Asken Ygdrasil.

En órn sittr i grenarna Askens, ok ár han myket vetande. Men imellan ógonen på honom sittr en hók som heter Vederlófner. En Ikorn, som heter Ráttakostir, ránnir up ok neder efter asken ok býr afunds ord imellan órnen ok Nidhógger. Men fyra hiortar renna i grenarna askens, ok bita deß bast. De heta sá. Dánnin, Dvalin, Dyneyr, Dyráðrór. Men sá marge ormar áro i Hvergelmer, med Nidhogger, at ingen tunga má telia. Sásom hárf sages:

Asken Ygdrasil lidr besvår mera,
Án mánn veta af:
Hiort bita ofvan;
Men á síðor rottnar:
Skár Nidhogger nedan.

Ok

De fraxino Ygdrasil: Historia X. Aquila quædam ramis fraxini insidens multarum rerum est gnara. Inter oculos ejus sedet Accipiter, qui Vederloefner vocatur. Sciurus, nomine Rottakostir, fraxinum ascendendo, & descendendo discurret verba asportans invidiæ, inter aquilam & Nidhoggium. Quatuor vero cervi percuritant ramos, arboris corticem devorantes, qui ita nominantur: Dánnin, Dvalin, Dyneger, Dyráðrór. Sed adeo multi serpentes sunt in Hvergelmio, apud Nidhoggium, ut enumerare nulla queat lingua; uti hisce narratur. Fraxinus Ygdrasil plura patitur, Quam ullus mortalium cogitatione assequi valeat. Cervus depascitur inferius (rectius, cacumen), Sed circa latera putrescit. Nidhoggius arrodit subtus. Et iterum

Ok en feqr her fva:
Ormar fleiri Liggia undir
Aski Ygdrasil En þat um bygg hver
Ofuinra apa. Goni ok Moni
þeir ero Grafvitnis liþar.
Grabakr ok Grafvolludr.
Ofnr og fvafr
Hygg ek at æ muni
Meids kostum ma.

Dat er en sagt at Nornr þær
er byggia vid urþarbrun taka hvern
dag vatn or bruninum ok aurin
med þan. er liggr um brunnr ok
aufa upp yvir Askin. Til des at ec-
ki skulo limar hans funa þeda trenna.
En þat vatn er fva heilagt at allr er
þar koma ero fva hvitr sem hinna
fu er skiall heitir er liggr inan um
eggskurmsl. Sva sem her feqr.

Ask veit ek standa | Heitr Ygdrasil
Har þorin heilagr | Hvita auri.
þapan koma þaugvar þær i dali falla
Stendir yvir grein Urþar brunni.
Su daug er þapan af komer kalla
menn hunangsfall ok þapan af fæ-
þaz byf - - gr. Fyglar. II fæþaz

Ok an fager har fa:
Ormar flere. Liggia under
Asken Ygdrasil, An det tånkt nogon
Ovisan apa, Gove ok Mone,
De åro Grafvitnis ledar.
Grabakur ok Grafvalludr.
Ofner ok Svafner
Tror Jag, at stadigt mände
Förmå förtåra henne

Det ar an sagt, at de Norner, som
byggia vid Urdar brun, taga hvar
dag vatn ur brunnen, ok ler med,
det som ligger om brunnen, ok o-
fa up ofver Askena til det, at icke
Hennes grenar skolarotna, eller trenna.
Men det vatnet ar så heligt, at alle, som
dår koma vid, åro så hvite, som den hin-
nan, som Skiall heter, hvilken ligger in-
nan om Eggeskalet: såsom har låger:

Ask vet jag stånda, Heter Ygdrasil
Hög upväxt, ok helig Af hvita öre.
Dådan komer dagg, Som i dalar faller
Står öfver den gröna Urdar brunnen.
Den dagg, som dådan af komer, kalla
mäniskorna Honungs fall, ok dådan af
födas Bisflogor (Biet). Två foglar födas

terum: *Serpentes plures, Fraxino Ygdrasil subjacent, Quam cogitavit insipiens quidam. Goniús & Monius, Sunt Gravitnis filii; Grabaker, & Gräfvolludr, Ofnerum & Svafnerum, Credo assidue aliquid consumere.* Præterea narratur, Parcas, ad Urdarum fontem habitantes, quotidie aquam de fonte haustam, una cum circumjacente luto fraxino superfundere, ne rami ejus putrescant, aut marcescant. Illa vero aqua adeo sancta est, ut omnia hæc tincta fiant candida instar membranulæ, intra putamen ovi latitantis, Skiall vocatæ: uti hisce testatur Sibilla: *Fraxinum novi stantem, Vocatam Ygdrasil, Proceram & sacram Albo luto. Hinc venit ros, Qui in valles cadunt; Stat super virente Urdar fonte.* Rorem hinc venientem vocant homines mellis rorem, & hinc apes pascuntur. Aves duæ nutriuntur in fonte Urdari, Cygni nominatæ, quibus originem debet hoc genus volucrum.

i Urpar brunni er Svanr heita. Ok af þeim fuglum hefr þat fuglakyn komid er sua heita síðan.

i Urdarbrunnen, som Svaner heta, ok af deffa foglar hafver foglakónet komet, som fá heta sedan.

II Dæmesagan.

þa mælir Gangl. Mikil tíðandi kantu segia af hm. Hvað er þar fleira haufupstaða. En at Urpar brunni. Har segr. Margr staðr ero þar gøfugligr. Sa er þar staðr er kalladr er Alfheim þar bygver folk þat er Liosalfar heita. En Dauckalfar bua nípán undir jorpu ok ero þeir olikr synum ok enn olikari reyndum. Liosalfar ero hvitari en sol synum. En Daukalfar svartari en bik. þar er ok sa staðr er Breipablik heitr ok engi er þar fegri staðr. þar er ok sa staðr er Glitnir heitr ok ero veggr hans ok stedr allar af rauðu gulli ok þak hans er af gulli. þar er sa staðr er Himinbiorg heita. Sa stendr a himins enda vid bruar spord þar er Bifræst kemr til himins. þar er en mikill staðr er Valaskialf heitr þn giorpu ok þaukto skiro silfri. þar er ok Hlidskialf i þeim

þa mæler Gangl. Stora tíðningar kan du fágia om honom: Hvað ár dár fórflera hufvudstæder án vid Urdar brun? Har fäger: Mange stæder áro dár skóne. Dár ár den staden, som kallader ár Alfhem; dár det folket bor, som Liusaltvar heter. Men Dunklalfar, (Mórkalfar) bo neder under jordene ok áro de olike. (annat folk) i synene, ok án olikare i rón (gerning). Liusalfar áro hvitare án solen i synene; men Mórkalfarsvartare ánbek. Dár ár ok den stad, som Bredablik heter; ok ingen ár dár fagre stad. Dár ár ok den stad, som Glitner heter, ok áro vegger hans, ok rum alle af ródt gull, ok hans tak af gull. Dár ár en stad, som Himelsberg heter, han stænder vid himelens ánda, vid Broándan, dár, som Bifræst komer til Himelen. Dár ár en stor stad, som Valaskialf heter, den giorde Gudarna, ok tákte med skirt silfer. Dár ár ok Hlidskialf i den-

Historia XI. Tunc locutus est G. Per plurima tu potes enarrare: Quænam vero sunt plures urbes sacræ adhuc ad fontem Urdar? Har: Multæ sunt urbes ibi pulcerrimæ. Harum unam, Alfheimium dictam, incolunt Fauni lucidi. Nigri vero Fauni inferiora terræ viscera tenent, suntque aliis hominibus dissimiles visu, at magis factu. Lucidi solem claritate, at nigri picem nigredine, vincunt. Ibi sita est urbs, nomine Breidablik, quæ nulli pulcritudine est, secunda. Nec non alia vocata Glitner, cujus parietes & omnia sunt auro micantia & rutilantia, ita etiam tectum est aureum. Ibi est urbs Himinborg, juxta terminum cœli sita, ad finem Bifræstæ, ubi cœlum tangit. Ibi permagna urbs nomine Valascialf. Hanc ex puro argento ædificatam & tectam fecere dii. Ibi etiam est Hlidskialf, in hæ-

sal þat hafæti er sva heitr. þa er
alfaupr sittr i því hafæti ser han um
heim allan. A sunan verþum heims
enda er sa stadr er allra ar fægri.
Ok biartari en solin er Gimle heitr.
Han skal standa þa er himin ok
jorþ fyrir faraz. Ok bygia þanan
staþ rettlátir men um alldir allda.
Sva seger i Voluspá.

*Sal veit ek standa Solu fegra
Gulli þaknan A Gimle þar
Skulo dygvar þrettir byggja.
ok um alldr daga Ynþis niota.*

þa mælti Gang. Hver giætr þanan
staþar þa er svarta logi brennir him-
in ok jorþ. Har segr. Sva er sagt
at annar hemin se suþr ok upp fra
þm. ok heitr sa heimr Viþblain.
En hin þriþi se upp fra þeim ok
heitr sa Aundlangr. Ok a þeim
himini hygjo ver þanna staþ vera.
En Liosalfar einir hygjo ver at nu
byggja þa staþi. þa mælti Ganglri.

12.

Her segr fra nofnum Odins ok fra Riki.

Hverir ero Æsir þeim er mannum
er skylt at trua a. Har

ne Sal ar det högfæte, som sa heter. Da,
nar Alfader sittr i det högfæte, ser han
om all verlden. Vid södra landets an-
da ar den Staden, som ar fægri af alla,
ok mer klart skinande an Solen: som
Gimle heter; Han skal standa da, nar
Himmel ok jord förfaras, ok bebo den
staden rättfärdige män uti alla evighet.
Sa säger i Sibillas spådom.

*Sal vet jag stånda, Fagre an Solen;
Med gull tåcter. I Gimle där
Skola dygdige Människor bo.
Ok i evighet Ynnest niuta.*

Da mælte G. Hvilken giæter (bevarer)
den staden da nar svarta logan bränner
himmel ok jord? Har säger: Sa ar sagt,
at en annan himel ar söder ut ok up fra
denne: ok heter den samme Himelen
Viðblæn. Men hin tredie ar up öfver
denna ok heter Aundlanger; ok i denna
himmel tro vi denna stad vara, men
Lius alfar allenast tro vi nu be-
bo denna staden. Da mælte Ganglere.

12 Damesagan.

Här talas om Odins namn ok rike.

Hvilke äro de Äsar, som människor-
na äro skyldige at tro på? Har
sva-

aula; quod solium ita vocatur. Cum Pantopater sedet in summo throno totum cir-
cumspicit mundum. In australi parte orbis est urbs omnium ornatissima, soleque
lucidior, quæ Gimle appellatur. Hæc permanebit, cælo terraque pereuntibus;
illiusque urbis incolæ sunt viri justi, in secula seculorum; testante Sib. Curiam no-
vi stare, Sole clariorem, Auro teetam, In Gimle, ubi debent virtuosæ Homines
habitare, Et per omne ævum gratia frui. Tunc Gang. Quis custodit hanc ur-
bem, cum nigra flamma exuret cælum ac terram? Har respondit: Ita dictum est,
ad austrum alium esse mundum, hoc longe altiolem, Vidlæn dictum. Tertium ve-
ro hoc altiolem, nomine Oendlangeri, & in hoc cælo hanc esse urbem suspi-
camur, jam vero Faunis lucidis esse habitaculum solis.

svarer. Tolf ero Æsir goðkunnigir. þa mælti Jafnhar. Eigi ero Asynior ohelgari. ok ecki mego þær minna. þa mælti þripi. Opin er æztr ok ellztr Afanna. Han ræpr ollum hlutum ok sva sem onr goðin ero mattug þa þiona honum oll sva sem born faupr. En Frig kona hans veit ok orlog manna. þott hon segi engar spar sem sagt er at Opin sialfr mælti vid þanan As er Loki er nefndr.

Ær irtu nu orþin Ok aurviti

Hvi floptr þu loptr Orlog mana.

Frigg byg ek at þ: viti þvi at henni Sialfgi segir.

Opin heitr Alfapr þvi at han er faþir allra goðanna. Han heitr ok Valfopr þvi at hans oska synir ero allir þeir er i val falla. þeim skipar han Valholl. Ok Vingolf ok heita þeir þa Einheriar. Han heitr ok Hangagup ok Happagup ok Farmagup. Ok en nefniz han af flei-

svarar : tolf áro Afarna af Gudaflágt. Då málte Jafnhar : icke áro Gudinnorna oheligare, ok ei förmå de mindre. Då málte Tredie: Oden är förnåmst ok állst af Gudarna. Han råder öfver all ting, ok såsom de andre Gudarna áro mågtige, dok tiena honom alle såsom barn (sin) fader. Men Frig kvinna hans vet ok månskornas óden. Dok hon såger ingen spådom; som sagt är, at Oden sielf málte vid den As, som Loke är nämnder :

Yr är du vorden Ok vettlös:

Hvi utsprider du Måniskors óden?

Frig vet jag, at Hon vet det,

Emedan jag sielf såger henne.

Oden heter Alfader, ty at han är fader åt alla Gudar. Han heter ok Valfader, ty at hans ónskade söner, áro alla de, som i val (krig) falla. At dem förordnar han Valhall ok Vingolf, ok heta de då Enherrar. Han heter ok Hangagud, ok Happagud, ok Farmagud; ok än nämnes han på flera vågar

Historia XII. Narratur hic de nominibus & regno Odini. Tunc locutus Gang. Quinam sunt Asæ, in quos credendum est? Resp: Har: duodecim sunt Asæ Divinæ originis. Tunc loquebatur Jafnhar. Nec sunt Asyniæ minus sanctæ, neque minoris potentia: Tunc dicit Tertius: Odinus est Primus & Antiquissimus Asarum. Ille gubernat res omnes, & licet reliqui dii sint potentes; attamen ei serviunt omnes tanquam liberi patri suo. Erigga vero uxor ejus etiam hominum fata præscit, licet nulli revelet res futuras, ut perhibetur, Odinum Loconi adlocutum esse: *Insanum te, immo mente captum dico, quare excitas auram factorum hominum? Friggam scio scire hoc cum ipse ei revelem.* Odinus vocatur Pantopater, quoniam ipse est pater deorum omnium. Vocatur etiam Valfader, quia ejus optati filii sunt, qui in acie occumbunt. Hisce Valhallam assignat, atque Vingolfam; tunc Monheroes salutantur. Ille vocatur etiam Hangadeus, Happadeus, Farmadeus; Et adhuc plura habet nomina, veniens ad Regem

ra vega þa er han var komin til Geir-
Geirraþar kung segir han fva. He-
tumz Grimr. ok Ganglri. Herian. Hialmbri. þeckr þripi. þuþruþr.
Helblindi. Har. Sapur. Svipall. Sangetall. Herteitr. Hnikar. Bileygr. Baleygr.
Bolverkr. Fiolner. Grimnr. Glapsvipr. Fiolsvipr. Siphottr. Sipskeggr. Sig-
foppr. Atripr. Hnikupr. Alfopr. Farmatyr. Ofki. Omi. Jafnhar. Biblindi.
Gelldner. Harbarþr. Svipur. Sviprir. Jalker. Kialar. Vipur. þror. Jalkr. Ve-
ratyr. Gautr.

þa mælti Gangleri. Geyfi morg nofn
hæfi þeir gefit honum. Ok þat veit
tru min at þat mun vera mikill
froþleikr. Sa er kan skyn ok dæmi
hverir atburþr orþit hava til hvers
þa nafns. Har segir. Mikil skynse-
mi er at ripia þat vandliga upp. Enn
þo er þat skiotaz at segia at flest hei-
ti hava verit gefin af þeim aburþum
at fva margar ero (ask) greinr tun-
gna i verolldini. þa þickiaz allir
þiopir þurfa at breyta nafni hans
til sinu tungo til bæna flis sialfum
fer. En sumir atburþir til þessara
heita hava gerzt i ferþum hans ok
er þat fært i Frasagnir. Ok muntu
eigi mega froþr maþr heita ef þu
skalt eigi kunna at segia fra þeim

Då málte Ganglere: Ganska máng
namn hafva de gitvet honom, ok det
vet tro min, at det mån vara myken vis-
dom, den som kan skynja, ok vet efter-
dóme, hurudant tilfálle varit hafver til
hvart et af deßa namnen. Har fág: stort
fórstand ár at utfóra det rátt váll: Men
dok ár det i hástighet at fágia, at de flesta
namn hafva varit gifna af de átbórder
(hándelser) at fá mánga áro átskilnader
på tungemålen i verldene: ty tycka alc
folk sig torfva bryta namn hans til
sin tungo, til at bedia för sig sielfva.
Men somlige átbórder til deßa namn
hava hándt i refor hans, ok ár det
infórdt i Frásagner, ok mån du icke
kunna en vis man heta, om þu skalt
icke kunna fágia om deßa stora tid-
ningar.

gem Geirraderum; vocatus fui, inquit, Grimer - - Gotus. &c., *videtextum Gothicum*.
Tunc Gang: Perquam plurima assignaverunt eidem nomina: & hoc mihi persua-
sum est, multum requiri scientiæ, ut distincte noveris hæc nomina, & quænam
cujuslibet fuere occasiones. Har resp. ista omnia rite commemorasse, magna qui-
dem est eruditio. Sed ut brevius dicam: Pleraque nomina ei sunt attributa
hanc ob rem, quod variæ sint lingvæ in mundo: Attamen omnibus popu-
lis placuit ejus nomina in suam transferre lingvam, ut eum sua adorent pro se-
metipsis. Verum quædam occasiones obvenere in itineribus ejus, quæque priscis
Historicis insertæ sunt. Tuque non potes viri eruditi nomen mereri, nisi
has magni momenti narrationes enarrare valueris. Gang. Quænam sunt reliquo-
rum deorum seu Asarum nomina? Aut quid gloriosum patrarunt?

Historia

stoitipandum. Ganglere segr: Hver
ero notní anara goþana eþr Afana
eþur hvat hava þeir gert til frama:
Har seger.

13.

Her segir fra þor ok Riki hans.

þor er þeira framarst sa er kal-
ladr er Afa þor eþa Aukopor. Han
er sterkastr Afa ok allra guþanna.
Ok manna. Han a þar Riki er þru-
angr heitr. En haull hans heitr Bil-
skirnir. I þeim sal ero V hundroþ
golfa. ok XL. þat er hus mest sva
at men viti. Sva segir i Grimnis
malum.

Fim bundruþ golfa Ok firatugo

Sva hygge ek Bilskirni Med bogum ranna.

Þeira er ek ræfr Vita minst veit

Ek mest magar

þor a hafra II ok reip eina. Sva
heita hafrarnir. Tangmostr ok Tan-
gsnir. þor ekr i reipini þa er han
fer i Jotunheima en hafranir draga
reipina. þa hetr han Aukopor. Han
a ok þria kostgripi. Ein er hama-
rin Miolnir er Hrimpuðlar ok berg-
risar kena. Er a lopt kemr. Ok

ningar. Ganglere ságer: Hvilka á-
ro de andra Gudarnas eller Afarnas
namn, eller, hvad hafva de giordt til sin
áro? Har ságer.

13 Dæmesagan.

Hár ságes om Tor ok hans ríke.

Tor ár den frámste af dem, han ár
kallader AfaTor, eller ÁkeTor.
Han ár stárkast af alla Gudarna, ok
mániskorna. Han áger dár ríke, som
Drudvanger heter; men hans hofgård
heter Bilskirner. I denne sal áro fám-
hundrade ok 40 golf. Det ár det stórsta
hus, som man vet: sá ságes i Grimnis
mal

Fåmbundrad golf Ok fyratio,

Så tror jag Bilskirner Med böga salar,

Derastak som jag vet: Minst vet jag,

Störste Sonens.

Tor áger tvá bockar, ok en vagn. Sá
heta bockarna: Tangmoster ok Tan-
grifner: Tor áker i vagnen dár han
far i Játtahem; men bockarna draga
vagnen; dár heter han ÁkeTor. Han á-
ger ok tre kostbara ting. Et ár hama-
ren Miolner, som Rimtyfslar ok berg-
refar kánna, når han i luftene komer, ok
ár

Historia XIII. Hic agitur de Toro ejusque regno. Torus est præcipuus & primus illorum, vocatusque fuit Afo Torus, seu Oeko Torus. Is fortissimus Afarum & omnium deorum, virorumque. Ejus regnum est Drudvanger, Aula vero Bilskirner. In hoc aula quingenta sunt pavimenta & quadraginta. Hæc domus est maxima omnium, hominibus cognitarum: ita in Grimneri sermonibus Quingenta pavimenta & gradraginta, Talem credo Bilskirnerem, cum curvis atris, cujus tecta magnifica maximi filiorum natu non adeo accurate novi. Torus duos habet hircos & currum: illorum nomina sunt Tangniofter & Tangrishef Curru Torus vehitur Jotunheimiam aditurus, hircis trahentibus currum; ideo vocatur OekoTorus: Tria illi etjam sunt clenodia. Primum est malleus Miolner, quem

er þat eigi undarligt þui at NB þar
með hevir han lamþan margan haus.
Feþrum þeira ok frendum. Anan
grip a han beztan megingiarþir
ok er han spener þeim um sik vex
hm almeigin half. þripia grip a
han þanan er mikill gripr er i. NB.
þat er *jarngreipr* NB. þeira ma han
eigi missa vid hamarþkaptiþ. En
engi er sva frægr at telia kunni
hans stormerki. En segia kan ek
þer morg tipandi at dveliaz mun
dagr aþr en sagt er allt þat er
ek veit. þa mælti Ganglr. Spyria
vil ek at fleirum synum hans. Har
svarer. Anar sun hans er Balldr inn
gopi. Ok er fra h:m gott at segia.
Han er beztr ok honum losa allir.
Han er sva fagr a litum ok sva
bjartr at lyser af h:m. Ok eitt gras
er sva hvitt at jafnaþ er við bra
Balldr. þat er allra grasa hvitaz.
Ok þar eptr mattu marka fægrþ
hans bæþi a har ok a likam. Han
er hvitaztr Afa ok fegrst talapr
ok liknsamastr. En su natura fyl-

ar det icke underligt, ty at dár med
hafver han sónderlamat mæng hufvud
pá deras fäder, ok fränder. Den andra
dyra Gripen áger han den bästa stark-
hets giórdel, ok når han spenner den
om sig vexer honom Gudakraften half-
parten til. Tredie dyra grip han áger,
den ár myket kostbar, hvilket ár hans
járnhandskar. Dem kan han icke mista
vid hamarþkafte. Men ingen ár så vis, at
han kan tálja hans stora bedrifter. Men
ságia kan jag dig marga tidningar, at
dveljas mån dagen för, än sagt ár alt det
jag vet. Då málte Ganglere: Spórja
vil jag efter flera af hans sóner. Har
svarar: Hans andre son ár Balder hin
gode, ok ár om honom godt at ságia.
Han ár bästa, ok honom losva alle.
Han ár så fager at se; ok så skinande,
at det lyser af honom. Ok et gräs
ár så hvit, at det ár jämnat vid Balders
ógnabryn. Det ár hvitast af alla gräs.
Ok därefter må du märka hans fágning
både på hår ok likamen. Han ár
hvitast af Afarna, ok vältaligast, ok
barmhertigast. Men den natur fölger

honom,

quem Rimtussi & Gigantes agnoscant, in aura venientem. Nec mirum hoc est;
nam illo multa confregit capita patrum cognatorumque illorum. Alterum eleno-
dium ei est præstantissimum, cingulum fortitudinis. Quo accinctus duplici di-
vino perfunditur robore. Tertium elenodium ejus sunt manicæ ferreæ, qui-
bus, capulum mallei apprehensurus, carere nequit. Nemo vero adeo eruditus
est, qui ejus maximas res gestas enumerare possit. Tibi vero plurima enarrare
queo, ut dies deficiat prius, quam enarranda. Tunc G: Scire cupio de pluribus
ejus filiis. Har: secundus, inquit, filius est Baldur (Apollo) ille Bonus, deque
illo facile est narratu. Ille optimus est, eumque omnes laudant. Hic pulcerri-
mus est visui, & ita splendens ut radios emittat. Et unica est herba adeo candi-
da, quæ Apollinis supercilio comparetur; hæc omnium est candidissima herba-
rum.

gir honom at ecki ma halldaz domr hans. Han bygvir þanan stað er Breiðablik heitir ok fyr er nefndr. Han er a himini i þeim stað ma ecki ohreint vera. Sva sem her s.

Breiðablik heitr

þar er Balldr

Hevir ser um

Gerva sali.

A því landi

Er ek ligia veit

Fasta fœing sta vi.

En þriði aff er sa er Niorþr heitr Han byr þar sem heitr Noatun Han ræpr þar fyrir gaungo vindz. Ok stiller sið ok vind ok elld. A han skal heita til sæfara ok veiþa. Han er sva auþigr eða fefæll at han ma gefa þeim land ok lausa fe er han vill. A han skal til þ: heita. Eigi er Niordr Afa ættar. Han var uppfæddr i Vanaheimi. En Vanrgislopu hangopum ok toku i moti þ: er Hænir het. þat varþ at sætt meþ Gupum ok Vaunum Niorþr

honom, at ingen må bryta domar hans. Han bor i den stad, som Bredablik heter, ok fór ár námnder; Han ár á himelen, i den staden må intet orent vara: såsom här såges:

Bredablik heter, Där som Balder,

Hafver sig om Giorda salar.

I dylande, Som jag ligga vet.

Fasta stolpar därpå äro runor ristade, medelst hvilka de döde kunna upväckas.

Den Tredie Aff är han, som Niordr heter: Han bor där, som heter Nontuna. Han råder der före vindens gång: Ok stiller sið, ok vind, ok eld. Honom skal man åkalla, når man far til siðs, ok jagt. Han är så riker eller penningefäll, at han tórmår gifva dem land ok lósa ågodelar, som han vil. Honom skal man til den ändan åkalla. Icke är Niorder af Afa ått: han var upfódder i Vanaheim: Men Vanerna gislade honom åt Gudarna, ok togo i mot honom den, som Hænir het. Då var det frid i mellan Gudarna ok

Vaner-

rum. Et hinc ejus tibi æstimanda est pulcritudo & crinium & corporis. Ille Asarum & candidissimus, & pulcerrimus, atque eloquentissimus, ac maxime misericors. Sed hæc ejus naturæ conditio est, ut nemo ejus judicia irrita reddat. In illa habitat urbe, quæ Bredablikia vocatur, & antea commemorata est. Hæc in cælo est, eamque nihil immundi ingrediatur. Uti hisce perhibetur: *Breidablikia vocatur, ubi Apollo Habet sua palatia undique.* In ea regione, Qua ego collocatas esse scio columnas, quibus runæ, ad evocandos mortuos efficaces, sunt inscriptæ. Tertius Asarum est Niordius, habitans Nontunæ, ibique ventorum dominus. Ille sædare valet mare, ventum & ignem. Is navigaturis invocandus est, ut & venaturis. Tantæ ei sunt divitiæ seu opes, ut cuicunque voluerit, potuerit dare regiones & opes. Eam ob rem ille invocandus est. Niordius non est Asarum origine, erat enim educatus in Vanaheimia. Vanive-

ro

atti þa kono er Skapi het dottr þia-
za jotuns. Hon villdi hava bu stap
þan er faþr henar hefr att NB.
þat er a fiollum nockrum þar er heitr
þrupheimr. En Niorþr vill vera
nær fæ. þau fættaz a þat at þau
skolo vera NB IX nætr i þruphei-
mi en III i Noatunum NB. En er
Niorþr kom aptr til Noatuna af
Fiallino. þa qvad han þa

*Heiþ erumz fioll Varkapa ek lengi
Hia nætr einar nio. Ulfar þytr
Mer þoti illr vera Hia saungvi svana.
þa qvad Skapi.*

*Safa ek maki Sævar bepium
A fulgs jarmi fyrir. Sa mik vegr
Er af vidi kemr Morgin bvern mar.
þa for Skapi upp a fiall ok bygði
a þrupheimi ok fer hon miok meþ
boga ok skipum ok skytr dyr. Hon
heitr Ondur guþ eþr ondur dis.
Sva segr.*

*þrupheimr heitir þar nu þiazi byr
Sa en matki jotun En nu Skapi byggir
Skir brupr guma Fornar toptir fopir*

Vanerna. Niorder átte den kvinna, som
Skade het, Diasse Jættes dotter: hon ville
hafva den bostad, som fader hennes haf-
ver átt, det ár på fiáll nágra, dár, som he-
ter Drotthem. Men Niorder vil vara
nær fiön. De komo ófverens, på det fát-
tet, at de skulle vara nio náttur i Drot-
hem, men tre i Nontuna. Men som
Niorder kom áter til Nontuna af
fiállen, då kvad han detta:

*Led ár fiállen; Várkte jag länge
Nátterna nio; Ulfvar tiuta
Mig tykte illa vara Hos Svanesängen.
Då kvad Skade:*

*Sofver jag i ro På siögudens badd?
För foglars kvittran, Som mig väcker,
Som af skogen kom, Hvar en morgen.
Då for Skade up på fiället ok bodde i
Drotthem, ok far hon myket med
boga ok skider, ok skiuter diur. Hon
heter Onder Gud, eller Onder Dis. Så
fåger:*

*Drotthem beter, Dår nu Diasse bor
Den mågtigste Jätten. Men nu bor Skade
Skir Gudabrud, Forna bus fadrens.*

ro eum obsidem diis tradiderunt, ejusque loco assumpto Hæniro. Hinc pax deos
inter & Vanas. Niordius uxorem habuit, nomine Skadæ, filiam Tiaßii gigantis.
Illa eandem, ac pater ejus, elegit habitationem; nempe in montibus quibusdam,
nomine Tronheimiæ inclitis. Niordius autem juxta mare habitare voluit, Hinc
inter illos conventum fuit, ut novem noctes in Tronheimia, tres vero Noa-
tunæ, transigerent. Niordius autem de montibus Noatunam redux, ita cecinit.
*Mibi ingrata sunt montana, Diu dolui ibi. Licet novem tantum noctes; Lupi u-
lulant. Mibi displicuit cantus Cygnorum. Tunc Skada: Num quiete dormiam in
zoro Neptuni? Ob avium quærelas, Me excitantium, De sylva venientium Quolibet ma-
ne. Tunc Skada montana petens habitavit in Tronheimia, & sæpenumero, assum-
tis ligneis soleis, atque arcu, exit teras venatura. Vocatur alias Ondurdea, seu
Ondurdis. Uti hisce dicitur: Tronheimia vocatur, Ubi habitat Tiaßius, Ille poten-
tissimus gigas. Jam vero ibi Skada habitat, Diserta Nympba deorum, In domi-
bus antiquis Patris.*

14. *Fra Frey.*

Niorþr i Noatunum gat síþan II. born. Het anat Freyr er ein er agetaztur með gúpum. Han ræpr fyrir regni ok skini solar. Ok þar með jarpar avexti. A h er gott at heita til ars ok Fripar.

Han ræpr fripi ok fæfælo manna. Anat born hans er Freyia. Hon er agetozt af Afynium. Hon a þann bæ a himinum er Foluang heitr ok hvar sem hon riþr til vigs a hon halfan val allan en halfan Opin. Sva segr.

*Folbvangr heitr En þar Freyia rædr
Kosta beztum sal.*

Halvan val hon kyss

Hvern dag en Halfan Opin a.

Sessvarnr heitr ok salr hennar. En er hon riþr þa ekr hon a kautum sinum ok sitr i reiþ. Hon er nakvæmust mannum til a heita ok af hennar nafni er þat tignar nafn er rikir konir ero kallapar Freyior.

14. *Dæmesagan. Om Frey.*

Nliorder i Nontuna fódde sedan två barn. Het den ene Freyer, som år den berömligaste af Gudarna. Han råder för regn ok solsken. Ok dår med jordenes våxt. Honom år gott at åkalla til god årsvåxt ok frid.

Han råder för frid ok människors fállhet i gods ok penningar. Det andra barnet hans år Freya, hon år måst berömd af Gudinorna. Hon åger den by på himelen, som Felvang heter, ok hvar som hon rider til vigs, hafver hon halfan af dem, som falla på valplatsen; men halfvan Odin. Så säger:

*Folbvanger heter, Dår Freyia råder,
I den kostbare ok bästa sal*

*Halfan af de på valplats. döda hon keser
Hvar en dag men Halfan Odin.*

Sessvarner heter ok sal Hennes. Men når hon reser, då åker hon på sina kattar ok sitter i vagn. Hon år benågnast at koma til människorna, når hon åkallas. ok af hennes namn år det heders namn, at rika kvinnor kallas Fruor. Henne liker

História XIV. De Freyero. Niordius Noatunensis deinde duos procreavit liberos; Frejerum nempe, deorum celeberrimum, atque dominatorem pluviae solisque, ut & terra nascentium. Ille vero pro annona & pace invocandus est. Est etiam pacis & divitiarum humanarum dispensator. Liberorum ejus altero loco est Freja, dearum celebratissima. Ejus habitaculum in cælo vocatur Folvanga. Eique pugnam adeunti dimidia pars cæforum cedit, reliqua vero Odino. Uti hisce commemoratur. *Folvanga appellatur ubi Freja dominatur, In pretiosa & optima aula. Dimidiam cæforum eligit illa, Quotidie, Dimidiam vero partem Odinus.* Aula etiam ejus vocatur Sessvarna. Profectura vero cattis suis vehitur, sedens in curru. Illa adorantibus omnium celerrime opitulatur; Deque ejus nomine hic honoris titulus deductus est, quod nempe Matronæ digniores Freyor seu Fruor vocitentur. Huic optime placent carmina amatoria, eaque amoris gratia adoranda est. Tunc Gang-

magnis

Henne líkahi vel manna faungr a henna er gott at heita til asta. þa mælti Gangleri. Miklir þicki mer þessir fyri ser Æsirnir. Ok eingin er undr at mikill kraptr fylgi Ypur er þer skulot kunna skyn gupanna. Ok vita hvern þipia skal hvers hlutar, epur hverar baenar. Eda ero fleiri gupin. Har svarir.

líker vál kárleks fänger. Henne ár godt at ákalla til kárlek. Ða málte Ganglere: Store tyckes mig desse Áserna hvar fór sig; ok intet under ár at stora krafter følge eder emedan J kunnen skynja Gudarna: ok veten, hvem man bedia skal, om hvar lott, eller hurudana bóner (hvardera tilkomer). Men áro flere Gudar? Har svarar:

15. *Damesagan.*

þa er en Áss er Tyr heitir. Han er diarfaztr ok breythugadr. Ok han ræpr miok sigri i orrostum. A han er gott at heita hreyfði mannum. þat er orþtak at fa er Tyhraustr er um fram er aþra. Ok þat er eit mark um hraustleik hans ok diarfleik. þa er æsir lockupo Fenris ulf til þes at legia a han fiotrin Gleipne. þa trupi han þeim ecki at þeir mundi leyfa han fyr en þeir logpu honum at vepi hond Tys i mun hans. En er Æsirnir villdo ecki leyfa han þa beit han af hondina þar sem nu heiter ulflipr ok er han einhendr.

Ðet ár en Ás, som Tyr heter, han ár diarfvaſte ok fóränderlig til ſinnes. Ok han ráder myket ſeger uti krig. Honom ár godt at ákalla fór tappre mán. Det ár et ordspråk: at *den ár Tyrtapper*, som ár fórmer án andre. Ok det ár et márke om tapperhet hans, ok diarflek; dá når Áserna lockade Fenris Ulf til det, at lággia á honom fiátren Glipner. Ða trode han dem icke, at de mánde lóſa honom, fór án de lade honom i vad Tyrshand i hans mun. Men som Áserna ville icke lóſa honom, dá bet han af handena dár, som nu heter Ulfleden, ok ár han enhándter. Han ár

Magni mihi videntur hi Asæ, omnes; nec mirum, vos magnis gaudere viribus, cum Deos discernere possitis, atque sciatis, quisnam invocandus sit de hac vel illa re; seu quales preces esse debeant: Sed suntne plures dii? Har:

Historia XV. Asarum unus est Tyrus (etiam Tyffus), reliquos audacia & inconstantia animi superans. Ille victorias dispensat. Is bellatoribus est invocandus. Tritum est proverbium, eum salutare *Tyro fortem*, qui reliquis virtute præstat. Et hoc unum est indicium fortitudinis ejus atque audaciæ; quod, reliquis diis persuadentibus lupo Feneri, ut ligaretur compede Gleipnero, jam vero renuenti, nec credenti fore, ut solveretur; Tyrus manum suam ori ejus insertam oppignorasset. Asis vero eum solvere nolentibus, hic manum morsu præscidit, in illo artu, qui jam Lupinus vocatur, unde Tyffus monochiros est.

Han er sva vitr at þat er ok mælt at fa fe Tyrspaker. En ecki er han kallapr sættir manna.

Bragi er ein Affin. Han er agetr at speki ok mest at malsnilld ok orpfimi. Han kan mest at skalldskap. Ok af honom er Bragr kallapr Skalldskaprin. Ok af hans nafni er fa kalladr Bragar maþr. Karla eder quinna. Er orpsnilld hever frammar en aprer. *Kona Braga heitr NB. Ipun. Hon varþveitr i eski sino epli þau er gupin skulo a bita þa er þau elldaz. Ok verþa þa alir ungir ok sva mun verþa til Ragnarauks. þa S. G. Allmikid þicki mer gupin eiga undir gezlo Ipunnar eda trunapi. þa mælti Har ok hlo vip. Nær lagþi þat ofæro eino sinni. Kuna mun ek dar af af segia. En þu skalt en heyra fleiri nofn gupanna.*

Heimdaller heitr ein han er kallapr inn hviti Aff. Han er mikill ok heilagr. Han baro at syni

ar fa vitter, at det ar ok mælt: at denne ar Tyr's viser. Men icke ar han kallader maniskornas fridstiftare.

Brage ar en Aff: han ar berömd för visdom, ok störst uti malsnille (vältalighet) ok färm i orden. Han kan mäst uti Skaldekonst: ok af honom ar Skaldekonsten kallad Brager: ok af hans namn ar den kallad Bragamadur, karl eller kvinna, som ordsnille hafver fram för andra. *Brages kvinna heter Idun; han vörðar i esko (ask) sino de äplen, som Gudarna skola bita af, då när de äldras ok varda då alle unge, ok så mænd varda til Ragnaröcker. Då sade Ganglere: Ganska mycket, tycker mig, egia Gudarna Idunas vörðskap eller trohet. Då mälte Har, ok log vid. När hade det olyckas et sin: kunna män jag deraf sägia: Men du skalt än höra flera namn på Gudarna.*

Heimdaller heter en, han ar kallader in Hvite As, han ar stor ok helig. Honom födde nio Mójar, ok

Adeo sapiens est, ut hinc resultaverit proverbium: Hic Tyri gaudet sapientia. Pacificator vero hominum non creditur. Bragius unus appellatur Asa, sapientia, ut & oris atque orationis gratia excellens. Hic Poëtarum non solum Princeps, sed & parens; unde Poësis Brager nominatur. Deque ejus nomine Bragemadur vocatur, & vir & foemina, qui præ reliquis majori facundia gaudet. Uxor Bragii appellatur Iduna, quæ pyxidi suæ inclusa, illa custodit poma, quæ Dii senescentes gustando, rejuvenescant omnes, quod ad crepusculum Deorum durabit. Tunc Gang. Permultum, uti mihi quidem videtur, Idunæ custodiæ & fidei dii acceptum referant. Har ridens: Præsentissimum, inquit, periculum aliquando hinc instabat; quod tibi proponere possem: sed reliquorum Deorum nomina eris auditurus. Heimdaler appellatur unus Asarum: hic est candidus Asa dictus: nec non magnus & sanctus. Eum pepererunt novem virgines, omnesque sorores. Vocatus etiam fuit Hialmskidiur, & Gulltannius, quoniam dentes ejus de auro fuere. Ille habitat ibi, quod Himins-

nio meyjar. Ok allar systir. Han heitr ok Hialmskipi ok Gullintanni. Tenn hans voru af gulli. Hester hans heitr Gulltoppr. Han byr þar sem heitr Himminborg við Bifröst. Han er vorpr gupa ok sitr þar við heims enda at geta bruar fyri berg-rifum. Han þarf minna svefn en fugl. Han fer jafnt um nött sem um dag hundrad rasta fra fer. Han heyrer ok þat er gras vex a jor-punni ok ull a faupum ok allt þat er lætr. Han hever lupr þann er heitr Giallarhorn ok heyrir blaster hans i heima alla. Sva seger.

Himminborg heitr en

þar Heimdallr byr.

Kveða vallda veum

Vorþum gupa. Drecker i vero ranni

Glæper en gopa mið.

Ok en seger i sialfum Heimdallar galldri.

Nio em ek Meygia maugr

Nio em ek Systra sonur.

Hauþr heitr en ein Asin. Han er blindr. ærit er han sterkr. En vilja mundi gopin ok menniner at

alla systirar. Han heter ok Hialmskide, ok Gulltan: Tänner hans voru af Gull. Hæst hans heter Gulltoppe. Han bœr dær sem heter Himelsborg við Bifröst. Han ær Gudarnas vârd, ok sittr dær við verldenes ânda, at agta broena fœr Berg-refar. Han tarfver mindre lœmn ân en fœgel. Han fer jâmnt om nattene, som om dagen, hundrade raster frân sig. Han hœrer det at grâset vexer â jorde-ne, ok ull â fœðerna, ok allt det, som læter. Han hafver den luder, som heter Giallarhorn, ok hœres blâstern hans i verldar alla. Sâ lûges:

Himels berg heter,

Dær som Heimdallr bœr,

Det kvedes, at han bær vâld ôf den helig.

Gudarnas vârd. Dricker i trygga Salar

Glæder ân Gudamið.

Ok ân lûges i sielfva Heimdals visa:

Nio ær jag Mœjars Son:

Nio ær jag Systars Son.

Hœder heter en As: Han ær blindr. trâffelig ær han starker. Men vilja mænde Gudar ok mæniskor, at den-

ne

Himinsborgum vocatur, ad Bifrœstam. Hic Deorum custos, sedet juxta terminum cœli, impediturus, quo minus Gigantes pontem invadant. Ille minore, quam avis, indigens somno, noctu æque ac interdiu, ultra centum gradus, circum-quaque perspicit. Auditum percipit, herbas crescere e terra, & lanam in avibus, & omnia sonantia. Ei præterea est tuba, Giallarhorn dicta, cujus vox per omnes auditur mundos. Uti hisce: *Himinsborgum vocatur ubi Heimdaler habitat, Narratur eum sacræ Deorum custodiæ imperare: Bibet in securis palatiis deorum mulsum. Et adhuc in ipsius Heimdaleris Carmine: Novem sum ego Virginum filius: Novem sum ego Sororum filius.* Hœder etiam Asis adnumeratur, qui cœcus est. Hic valde robustus est; sed & dñi & homines optarent, ut nemini hic Asa esset nominan-

þanna Afín þyrfti ecki at nefna. þvi at hans handaverk mun lengi haufd at minnum. Viþar heitr en þaugli Af. Han hevur sko þyckan. Næst þui er han stærker sem þor. Af honum hava godin mikid traust i allar þrauter. Ali edr Vali heitr ein sun Opins ok Rindar. Han er diarfr i orostum ok miok hagskeytr. Ullr heitr ein son Sifiar. Stiupsonur þors. Han er bogmadr sva goþr ok Skipfær sva vel at engi ma viþ han keppa. Han er fagr aliti ok han hevur hermanz atger-vi. A han er gott at heita i ein-vigium. Forseti heitr sun Balldr ok Nauno Nefs dottir. Han a þa-nn sal a himni er Glitnir heitr. En allir er til han koma með sa-ka vendræþi þa fara allir fattir a brott. Sa er domstapr beztr með goþum ok mannum.

Glitnir heitir salr

Han er gullstuddur Ok silfristuddur

En þar Forseti byggver

Flestan dag Ok svefr allar sakar.

ne Afén torfte ingen nãmna, ty hans handverk mände lange hafvas uti minnet. Vidar heter hin tyfte Af. Han hafver en tiockan sko; næst dy ár han stærker som Tor. Af ho-nom hafva Gudarna myken trósti i alla trótsama sýslor. Atle, eller Vale he-ter en son Odens ok Rindars. Han ár diarfr i krig, ok myket konstig Skytt. Uller heter en Sifiars son; Tors stiuf-son: Han ár bogskyt så god, ok Skidfarare så konstig, at ingen må med honom kampa. Han ár fager at på se, ok han hafver Hårmåns hurtig-het. På honom ár godt at ropa i envi-ge. Forsete heter Balders, ok Naf-nes, Nefs dotters, son. Han áger den sal á Himelen, som Glitner heter. Men alle, som til honom koma med saker, ganska svára at utreda, så fara al-le til frids stálte bort. Detta ár den baste Domstad bland Gudar ok mániskor.

Glitnir heter Salen,

Han ár med gullstødder, Ok silfver tåk-

Dår som Forfæte bor, (ter ;

Flesta dagar, Ok søfver alla saker.

16. Då-

minandus. Nam ejus factorum memoria diu manet. Vidarus vocatur Taciturnus Ille Ala; cui admodum spissus est cothurnus. Hic ad Torum fortitudine proxime accedit, unde etiam diis magno est solatio in omnibus periculis. Atlas, qui & Valius, vocatur unus filiorum Odini & Rindaris. Hic virtute militari & arte sagittandi per plurimum est pollens. Ullerus appellatur filius Sifiæ, Tori privignus. Qui etiam sagittarius promptus, tamque peritus currendi soleis ligneis, ut cum illo certare possit nemo. Formosus est valde ut & heros: Unde hic monomachis est colendus. Forsetus nuncupatur filius Apollinis & Naunæ, Nefi filiæ. Is eam in cælo habet aulam, quæ Glitner vocatur. Omnes vero ad eum causas deferentes discedunt reconciliati. Hic & diis & hominibus optimus est iudicii locus. *Glitner ap-pellatur aula, Quæ est auro fulta, Et argento fulta: Ibi vero Forsetus habitat, Plerisq; diebus; Et soporat cunctas causas.*

Hi-

Her segi fra Loka.

Hár sages om Loke.

Sa er ein talpr með Asum er sumir kalla Rogbera Afana epr frumqvepa flærpar ok vam allra Guða ok manna. Sa er nefndr Loki. epr Lopti. Son Farbauta Jotuns. Móðir hans heitir Laufey epr Nal. Bræðr hans heita Byleiptir ok Helblindi. Loki er friðr ok fagr synum. Illr i skaplyndi, miok fiolbreytinn at hattum. Han hafði þa speki miok um fram aðra men er flægð heitr ok velar til allra hluta. Han kom Asum iafnan i fullt vendrapi. Ok opt leysti han þeirra vendrepi med velum. Kona hans het Sigun. Son hans het Nari epr Narfi. En atti Loki fleiri born. Angarboda heitr Gygr i Jotunheimum. Við henni gat Loki III. born. Eitt er Fenris Ulfr. Annat er Jormungandr þat er Miðgarðz ormrinn. Þriðja er Hel. En er þ: III. systkin born Loka fædduz upp i Jotunheimum ok Gu-

Det ár en talder med Afarna, som tomlige kalla Afarnas belackare, eller en som utspridde alla Gudars ok maniskors tel. Denne ár namnder Loke eller Lopte, Farbôte Jættes son. Moder hans heter Lofeyar, eller Nal. Bröder hans heta Bileipter ok Helblinde. Loke ár daglig ok fager at þá se; illak uti skaplynde, mycket föränderlig uti seder. Han hade den vishet mycket fram om andre män, som illistighet heter, ok bedrägeri uti all ting. Han kom Afarna jämnt uti fullvanda; ok ofta löste han deras vanda med konst. Kona hans heter Sigun: son hans heter Nare eller Narfe. Ånätte Loke flera barn. Ångerboda heter en Jättinna i Jättahem, med henne aflade Loke tre barn: Et ár Fenris Ulf: andra ár Jormungandr, det ár Midgårdz ormen: Tredie ár helvete. Men när desse tre Syskon, Lokes barn, föddes up i Jättahem, ok Gudarna

Historia XVI. Hic agitur de Locone. Is etiam Afis adnumeratus fuit, quem nonnulli Asarum calumniatorem, seu Deorum hominumque delatorem, vocitant. Hic nominatur Loco, seu Loptius, filius Fœrbæti Gigantis. Mater ejus vocatur Lafeya, seu Nal. Fratres ejus sunt Bileiptius & Helblindius. Loco est formosus & venustus; ingenio malus, moribus varius, illa scientia, quæ perfidia & trais in rebus gerendis dicitur, omnes post sese relinquit. Afas sæpenumero in summa præcipitavit pericula, & sæpius eosdem a periculis liberavit, technis & fraudibus suis. Uxor ejus est Siguna; filius vero Narius seu Narfius. Præterea plures habuit liberos. In Jotunheimia fuit gigantea quædam mulier, nomine Angerboda. Ex ea genuit Loco tres liberos, potius monstra; Primum erat Fenris Lupus. Alter Jormungarder, hoc est Midgardia serpens (oceanus): Tertius est Hela; infernum. Sed cum hi Lo-

conis

þín raukto til spadoma at af þessum
bornum mundi þeim mikit uhapp
standa. Ok þotti ollum illz af van
fyrst af möðrinni en vera af fa-
ðrum. Þá sendi Alfadr Gúðinn
eðtr bornunum ok let færa fer. Ok
er þau komu til hans. Þá kastaði
han orminum i inn diupa sæ: er
liggr um lond oll. Ok ox fa ormr
sæ at han liggr um lond oll. I miðio
hafi ok bitr i sporð fer. Hel kastaði
han i Niflheim ok gaf henni valld
yvir nio heimum. At hon skyldi
skipta viftum með þeim er til hen-
nar koma. En þat ero sottdaupr
menn ok elli dauðr. Hon a þar
mikla bolstapi ok ero garðar hen-
nar forkunliga hafir en grindr sto-
rar. Aliudnir heitr salr hennar.
Hungr diskur. Sulltr knifr. Gangla-
ti þrell. Gangloð ambatt. Fallan-
da forad grind. þolmopri þreskolldr
er in gangr. Kaur sæing. blikianð
baur er salr hennar eða tialld. Hon
er bla half. En half með haurun-
dar lit. þvi er hon auðkend. Ok
helldr gnupleit ok grimlig.

na förnumo af spáðomar, at af dessa
barnen mände dem myken olycka
förestanda. Ok tyktes allom illak rön,
förest af möðernet, men værre af fa-
ðernet. Då sände Alfader Gudarna
efter barnen, ok lät föra til sig. Ok
när de komo til honom, då kastade
han ormen i hin diupa siö, som
ligger om all land; ok växte den ormen
så, at han ligger om all jorden, mit i haf-
vet, ok biter i stierten på sig. Helvete
kastade han i Niflheim ok gaf henne
vålld öfver nio hem, at hon skulle skif-
ta boningar ibland dem, som til hen-
ne koma. Men det äro sottdöde mä-
niskor, ok af ålder döde. Hon hafver
där stora Bolstäder, ok äro hennes går-
dar flitelig tilredde. Men grinderna ä-
ro stora. Elende heter salen hennes:
Hunger disken: Svult knifven: Gån-
gedöd trälen: Gångspöke tienstepigan:
fällande föraderi grinden: Tolmod he-
ter treskolden, (dörträ) eller ingången
Tvinsot fången: Et förskräckeligit bö-
lande är hennes sal eller tiald, Hon är
half blå, með half med människlig hud ok
färg. Dy är hon ödkänd: ok hafver et
högt ok grymt anfigte.

conis liberi in Jotunheimia educarentur, & dii oraculis edocti, sibi plurima ab hisce
liberis sinistra redundatura: cum maternum genus pessimum esset omen; sed adhuc
pejus paternum. Tunc Pantopater deos, ut hos sibi asportarent liberos, emisit. Qui-
bus allatis, angvem in profundum projecit mare, quod totam alluit terram; Et cre-
scebat hic angvis adeo, ut circumcirca omnes extendatur terras, in medio jacens
maris & ore caudam apprehendens. Hellæ vero in Niflheimium projectæ potesta-
tem dedit in novem mundos: ut habitacula distribuat inter illos, qui ad eam sint ven-
turi; hi sunt omnes morbis aut senio confecti. Illa ibi habet magna palatia diligen-
ter adornata, magnisque munita cancellis. Ipsum ejus palatium Aliudner vocatur.
(continua miseria): Mensa est fames: Esuries cultellus: Prorepens mors servus: Spe-
ctrum ancilla: Præcipitans fraus cancellus: Patientia limen, seu introitus; Diuturnus mar-

17 Damesagan.

Fra Fenris Ulfi ok Asum.

Ulfen fæddo Æsirir heima. Ok hafði Tyr ein til diorfung att geta honum mat. En Gupin sa hver mikít han ox hvern dag ok allar spar saugþo at han mundi vera lagþr til skapa þeim. þa fengo Æsirir þat rap at þeir gerðu fiotr allsterkan er þeir kolloþu Leping ok baro han til Ulfsins ok baþo han reyna afl sitt við þe fioturinn. En ulfi þotti ser þat ecki ofressi. Ok let þa fara með sem þeir villdo. En it fyrsta sinn er han spyrndi við brotnaði fioturir. Ok leystiz han svo or Lepingi. þvi næst giorþu Æsirir annan fiotr halfo sterka er þeir kolluþu Droma. Ok baþo ulfin reyna enn þanna fiotr. Ok tolþu han verþa mundo agetan af afli ef slikt storsmíþi mætti eigi hallda honum. En ulfrin hugsaði at þan fiotur var sterkr miok. Ok þat með at honum hafði vaxit

Om Fenris Ulf ok Asarna.

Ulfen fódde Gudarna hema; ok hade Tyr allena diarfhet at gifva honom mat. Men Gudarna sagu huru myket han vaxte hvar en dag; ok alle spádomar fæde, at han mænde vara lagd til skada för dem. Då fingo Asarna det råd, at de giorde en fiäter allstark, som de kallade Leding, ok boro honom til Ulfen ok bodo honom róna sin afl með fiätren. Men Ulfen tykte sig detta icke ofåfla, ok lát dem fara därmed, som de ville: men det första sin, som han spiárnade dermed, brotnade fiätren: ok löstes han så ur Leding. Dárnäst giorde Asarna en annan fiäter, half starkare, som de kallade Droma: ok bádo ulfen róna ån denna fiäteren: ok talde, at han mænde varda myket berömd för afl, om slikt storsmide måtte icke hålla honom. Men ulfen hugsade, at denne fiäter var myket starkere: ok det med at honom hafver vuxit

afl

cor & ægritudo lectus. Horrendus ululatus tentorium ejus. Ejus dimidia pars cærulea, reliqua vero humana cute & colore cernitur, unde dignosci potest.

Historia XVII. De Lupo Fenere & Asis.

Lupum domi nutrivere Asæ, Tyro solo ei escam porrigere auso. Dii vero, cognito, eum tam multum quotidie crescere, & innuentibus vaticiniis, fore, ut illis noceret, inito ergo consilio, factam compedem fortissimam, vocatam Leding, lupo obtulerunt, rogantes, ut hac vires suas experiretur. Lupus vero hanc sibi ruptu non impossibilem videns, permisit, ut pro lubitu facerent, uti volebant. Sed quam primum artus distenderet, fracta compede, ex Lædingo fuit solutus. Asæ ergo aliam facere compedem, duplo fortiozem, Dromam vocatam. Hanc lupo tentandam, voluerunt dicentes, eum, tam dura compede fracta, magnam fortitudinis reportare laudem. Lupus vero suspicatus fuit, hanc esse fortissimam; suas ve-

G

ro

afl síþan er han braut Læþing. Kom þat i hug at han mundi verða at legia sík i hættu ef han skal frægr verða. Ok lætr leggja a sík fíoturín. Ok er Æsirnir taullþuz bunir. Þa hristi ulfrin sík ok laust fíotrínum a íorþína ok knúþiz at fast. Spyrnr at fast ok braut fíoturín sva at fíarí kom níþr hlutírnir. Sva drap han sík or droma. Þat er síþan orþtak at *leysa er Læþingi edr drepi or Droma*. Þa er ein hver hlutr er akaflíga fíotr. Eptr þat ottuþuz Æsirnir at þeir mundi eigi fa bundit han. Þa sendi Alfopr þann man er Skirnr het i SvartAlfaheim til dvergna nockura ok let gera fíotur þann er Gleipnr heitr. Han var gíor af VI. hlutum. Af dyn kattaríns. Ok af skeggi konunar. Af rotum biargíns ok sínum biarnaríns. Af anda fískíns. Ok af raka fuglíns. En þo at þu vítr eigi aþr deßi tíþandi. Þa mattu nu fínna her skíott faun dæmi at eigi er logit. At þer munud sed hava at konan hever eigi

afl sedan som han brót Leding. Kom (ok) det i hug, at han borde gifva síg i farlíga fírfók, om han skal namnkunnig varda. Ok lætr lággja på síg fíatren, ok nár Áfarna talde, at det var fulbordat; dā ríftade ulfen síg, ok slog fíatren i mot jordena, ok rykte át fast, samt íþíarner fast, ok brót fíatren fā at fíarran ífrān komo lotterna (stýcken) neder. Sálunda utredde han síg ur Droma. Det ár sedan ordspråk, at *lösa síg ur Leding, eller utríftva síg ur Droma*: dā nár en hvar lott ár ákaflíga svár. Efter det fruktade Áfarna, at de ícke fá bundet honom; ty fände Alfader den man, som Skyrner het, i Svarta Alfhem til Dvergar nágra, ok lát góra en fíater, som Gleipner heter. Han var gíord af íax slag; af kattedon; af kvinno skegg; af bergsróttér, ok bíornesenór; af fíске anda, ok fogle spott. Ándok at du vet ícke fíor deßa tíðningar; dok má du nu fínna hár strax fān efterdóme, at ícke ár líugit. Ok der af ár komit, at kvínnan hafver ícke skegg;

Ok

ro vires post fractam priorem acrevísse. Etíam memínit, *perícúla esse adéunda celebri evasuro*, ergo sese compediendum permísit. Quod cum Afæ peractum dicebant, lupus sese volutans, compedem terræ allidendo, & constringendo, extensis membris, frangebát compedem, ut particulæ in longínqvum dissiparentur. Et hoc modo ex Droma excussus fuit. Hinc proverbium, *solvi ex Ledingo, & excutti ex Droma*; De rebus vehementer urgendis. Postea pertimuerunt Afæ, ut lupus posset vinciri. Tunc Pantopater virum, nomine Skirnerum, in SvartAlfheimiam, ad Pygmæum quendam, qui nervum Gleipnerum conficeret, ablegavit. Hic nervus sex constabat rebus, strepitu nempe pedum felis, ex barba mulieris; radicibus montium, nervis ursinis, halitu piscium, & sputo avium. Licet vero antea has narrationes non sciveris; attamen vera invenias argumenta, me non fuisse mentitum: cum certo videris, mulieres barba, cursum felis strepitu, mon-

tes

skegg. Ok eingi dynr verþr af hlau-
pi kattarins ok ecki ero rætr undir
biargi. Ok þat veit trua min at iafn
fatt er þat allt er ek hevi sagt þer.
þott þar se sumir hlutir er þu matt
eigi reyna. þa mælti Ganglri. þet-
ta ma ek at viso trua er nu segir
þu fra ok þu hever nu til dæma
tekit. En hvernig varþ fioturin smi-
þapr. Har segir. þat kan ek þer
vel at segia. Fiotur var flettr ok
blautr sem fíki ræma. En sva traustr
ok sterkr sem nu mattu heyra. þa
er fioturin var færþr Asum. þa
þockuþu þeir vel sendi mennum
sitt eyrindi. þa foru Æsirnir ut i
vatn þat er Amfvarnir heitr i holm
þann er Lyngvi er kallapr. Ok kol-
loþu með sér ulfin. Syndo homum
fíki bandit ok báðo han slita. Ko-
þu vera mundo nockuro traustara
en likandi þotto a vera fyrri digr-
leiks sakir. Ok felldi hver oprum
ok treysti með handaflino ok slit-
naði eigi. En þo kvopu þeir ulfin
mundo slita. þa svarir ulfrin. Sva

ok inge don varðer af kattelop;
ok inga áro rötter under bergen.
Ok det vet tro min, at jámn fant
ar det alt, som jad hafver sagt dig:
fastán dár áro somliga lotter, som du ic-
ke förmåtte róna. Då málte Gang. detta
må jag förvísso tro, som du nu säger
om, ok du nu hafver til efterdöme
tagit: men huru var fiättren smid-
der? Har säger: det kan jag dig
väl säga: fiättren var slätter ok
blót som en silke rem: men så säker
ok starker, som du nu må höra. Då
når fiättren var förder til Afarna; då
tackade de väl fände mannen för
sit erende. Då foru Afarna ut i en
fiö, som Amfvarner heter på den hol-
men, som Lyngve är kallader: ok kal-
lade med sig ulfven; synte honom
silke bandet, ok bådo honom slita af
det. Sade, at det månde vara något såkra-
re än det tyktes likna til för tiokleken
skull; ok lemnade hvar androm ok
rykte med handafl, ok flets det
icke: Ån då, sade de, ulfen mån-
de slita. Då svarar ulfen: så syns

mig,

tes radicibus, carere. Et hoc mihi certo certius constat, omnia, quæ tibi re-
tuli, esse verissima. Licet essent quædam res, quas experire nequires. Tunc
Ganglerus: Hæc, quæ jam retulisti atque exempli loco attulisti verissima credo;
sed qualis facta erat compes. Har, hoc, inquit, bene enarrare possum. Erat
illa glabra, & mollissima, instar ligulæ, ex serico confectæ: attamen, adeo fir-
ma & tortis, uti jam eris auditurus. Asæ vero, hoc sibi adferentibus vinculum
gratibus solutis, lupo secum avvocato in inlulam lacus Amfvarneri Lyngvam, osten-
sam ligulam serici, fortiolem, quam crassities præ se ferre videretur, esse dixerunt,
rogantes ut disrumperet. Præterea alter altero ligulam tradidit tentantes singuli
manibus rumpere, vinculo manente illæso. Nihilo tamen minus fore, ut lupo
rumperet. Tunc lupo respondet: ita mihi videtur de hac vita, ut nullam pro-

litz mer a þena dregil sem enga frægb
mega ek af hliota þo at ek slita i
sundr íva miott band. En ef þat
er gert meb list eþr vel þott band
sýniz litip. þa kemr eigi band a mi-
na fætr. þa svara þu Æsir at han
mundi skiott i sundr slita íva miott
filki band er han hevur skiott i sundr
brotip sterka iarnfiotra. En ef þu
fær eigi skiott i sundr brotip. þa
mantu ecki hrætt fa Gupin skillþo
ver þa leyfa þik. Ulfrin svarir. Ef
þer bindit mik. Sva at ek fæ eigi
leyft mik. Skil ek at ek mun seint
taka af ypr lausn. Em ek ufuss at
lata þat band a mina leggi. En helldr
en þer fryit mer hugar. þa ret - ein
hver ypar hond sína i mun mer at
vepi. At þatta se falflaut gert.
En hver Asana sa til annars ok þot-
tu nu vera tvo vendræpi. ok vill-
di engi sína hond fram selia. Fyri
en Tyr let fram ena hægri hond
sína. Ok leggr i mun ulfinum. þa
toku þeir festina or fiotrinum er
Gellgia heitr ok drapo henni i gegnum

mig, om detta hufvudband; som ingen
frågd mån jag deraf niuta, ändok at jag
sliter i sönder et så miukt band. Men om
det är giordt med list, eller konst, dok at
bandet synes litet, då komer det icke på
mina föter. Då svarade Asarna, at han
månde hastigt sönderslita så miukt
filkeband, når han hafver hastigt sön-
derbrutit starka järnfåtrar. Men om du
får icke hastigt sönderbrutit; då
mån du icke göra Gudarna rådda:
ok då skolom vi lösa dig. Ulfen svarar:
Om J binden mig så, at jag får mig icke
lös, så förstår jag, at jag mån sent
taga af eder lösn. Är jag obenågen at
låta det band på mina läggar. Men hel-
ler, än J må förebrå mig modet; så
framrækker en hvar af eder sína hand, i
munen på mig, til vad, at detta är falsk-
löst giordt. Men hvar ok en af Asarna
såg til den andra, ok tykte nu vara två
vänder förhandena: ok ville ingen sína
hand framlemna, för än Tyr lát fram
hin högra hand sína, ok lägger i munen
på ulfen: då togo de fästet af fiátren, som
Gellia heter, ok drogo honom igenom

en
meream laudem disrumpendo adeo mollem ligulam. Si vero dolo confecta est, aut
arte, licet minima videatur, nunquam meos constringet pedes. Tunc Asæ respon-
dent, futurum esse, ut quam facillime vinculum serici, adeo molle & tenue rum-
peret, cum celerrime confregerit fortissima ferrea vincula. Si vero, ajunt, solvi
nequiveris, Diis formidine esse non potes; quam ob rem statim te solvemus. Ad
hæc lupus: si me ita vinculis constrinxeritis, intelligo, me a vobis fero solutum iri.
Invitum ergo me hac ligula vincitis. Ne vero timiditatem mihi objiciatis; porri-
gite unus quisque vestrum manum suam, ori meo inferendo in pignus, hoc sine
dolo esse. Tunc Asæ mutuo sese adspicientes, geminum jam adesse periculum
censuerunt. Nec ullus suam porrexit, Tyro excepto, qui dextram porrectam rictui
ejus inseruit. Jam Asæ funem vinculi, Gellie nomine, per foramen saxi tractam imis-
terat

hello mikla sú heitr Gioll. Ok festum helluna langt í iorð níðr. þá toku þeir en mikinn stein er þvíti heitr ok skuto honum en lengra níðr. Ok hafðu þau fyrri fæstar hæl. þá er Æsirnir fáu at ulfrinn var bundinn með fullu - - er hann íþyrndi við þá harðnapi bandit. Ok því harðara er hann brauzt um. því skarpara var bandit. þá hlögu allir nema Tyr hann lét hönd sína. Ulfrinn gæpti ákaflega. ok villði bita þá. fækt um miok. þeir skuto í mun honum sverði nokkuro. Nema hiólltin við neðra kíóftin. En inn efra göminn blóðrefillinn. þat er gömsparri hans. Hann grennar illiliga ok slefa renn or muni hans. þat er á sú er Vam heitr. þar liggir hann til Ragnarauckrs. þá m. G. Furðu illa barna eign gat Loki. En aull þessi systkin eru mikil fyrri fer. En fyrri hvi drápo Æsirnir eigi ulfin er þeir fáu illz af honum van. Har segr. Sva mikils virðu gupin Ve sín ok gripastapi þeirra at

en stor háll, som heter Gioll; ok fástade hállen langt neder í jorden; dā togo de en stor sten, som Dvite het, ok skuto honom án längre neder; ok hafver hann fór fäste hällen. Dā nār Ásarna lágo at ulfen var bunden með fullu, ok nār hann spiarnaðe mot, dā hárðnade bandet; ok ju hárðare som hann bróts dermed, ju skarpare var bandet. Dā logo alle, undantagande Tyr, hann miste hand sína. Ulfen gæpte ákaflega, ok ville bita dem, ok fæktade myket. De skóto í hans mun svárd nāgot, dā fástet stádnade í nedre kíáften: men í ófra gomen, svárds udden. Det ár hans gömsparre: hann grinnar illa, ok slefior rinna ur mun hans: Dā af ár en á, som odygd ok last heter: Dā ligger hann til Ragnarók. Dā málte G. grúfligen illak barn af Loke. men emedan all desse systkonen áro forskræckelig, hvarfóre drápo icke Ásarna ulfen, dā de illakt af honom vántade. Har ságer, fáu myket vyrðade Gudarna sín helgedom, ok sína frídá-

der,

terræ visceribus fixerunt, assumtum lapidem Dvite vocatum imponentes, ut profundiora peteret, cujus fundamen est saxum quoddam. Asæ, cognito jam, lupum satis compeditum, atque frustra renitentem, cum eo fortius constringeretur vinculum nec felicius artus distendentem, cum ligamen eo redderetur constrictius, in risum sunt soluti omnes, Tyro excepto, manum suam jam amittente. Lupus, rictu vehementer expanso, eos morsurus erat, vehementer sese volvens. Tunc rictui ejus immiserunt ensẽ quendam, capulo inferius, cuspide vero palatum, transfigente. Is truculenter ululando spumam emittit ex ore, unde amnis, nomine Vam (vitia). Hic jacebit ad Ragnarøk. Gang. Pessimam Locø procreavit prolem; singulis vero hisce magnis, quare Dii lupum non interfecere, cum malum præberet omen? Har adeo magni fecerunt Dii sanctuaria sua & Asyla sua, ut eadem

eigi villdo þau faurgo þa með bloði ulffins þot fva segþo sparnar fyr at han mundi verþa at bana Opni. G. m.

18. *Fra Asynium.*

Hverjar ero Asynior. Har segr. Frigg er æzt. Hon a þann fal er Fensalir heita. Ok er han allveg- liger. Onnr er Saga hon byr a Seckvabeck. Eir hon er læknir með Afum. Gefion heitr ein. Heni þio- na þær er meyjar andaz. Fylla hon er mæz ok fer laust har hennar ok gullband um haufud ok ber eski Friggjar. Ok giætr skoklæpa hen- nar ok veit leyndraþ með henni. Freygja er tignust með Frig. Hon giptiz þeim manni er Opr het. Dot- tir þeira er Hnoff. Hon giptis þeim manni er OEr het. Hon var fva faugr at af hennar nafni ero þeir hlutir hnoffir kallaþr er gersimar e- ro. Opr tor abrott langar leiþr. En Freyja grætr eptir. Tar hennar e- ro rauþt-gull Freyja a morg noffn ok su fauk er til þess. At hon gaf

der, at icke ville de oreña dem með ulfens blod, ándok spádomar så före sagt at han mände varda Odin til ba- ne. Ganglere málte :

18. *Dåmesagan.*

Om Asinnerna.

Hvilka áro Asinnorna, Har fager: Frigg ár fórnámst, hon áger den fal, som Fensaler heter; ok ár han aldeles válpýd. Den andra ár Saga, hon bor i Svartbácken. Eir hon ár lákare hos Afarna. Gefion heter en; henne tien- de, som mójar andas (dó). Fylla hon ár mó, ok 'far löst hár hennes, ok gullband om hufvudet; ok býr hon Friggias ask; ok giæter (aktar) hennes skor. Ok vet lönligheter med henne. Freyja ár mást hederlig nást Frigg, hon giftades át den mannen, som Oder het. Dotter deras ár Hnoff, hon giftes med den man, som Ór het: hon var så fager, at af hennes namn áro de lotter Hnoffer kallade, som dyrbara á- ro. Oder fór bort en långan led, men Freyja gráter efter: tárar hennes áro ródt gull. Freyja eger mång namn men denne orsak ár til det at hon gaf

dem cruore lupino maculare noluerint, licet vaticinia indicarent, eum Odino fore exitio. *Historia XIIIX. De Asyniis* Gang. dixit: Quænam sunt Asyniæ. Har: *Frigga*, ait, est Primaria, quæ aulam habet, nomine Fensaleris, lon- ge ornatissimam. Secunda Dearum est *Saga*, habirans in Svartbeckio. *Oer* Asa- rum medicus est. *Gefion* alia vocatur, cui virgines post fata serviunt. *Fulla* illi- bata est virgo, cujus crines in humerum sunt demissi, capite vitta cincto aurea, eique pyxis Friggæ concredita est, ut & ejusdem calcei: nec Friggæ arcanorum est nescia. *Freyia* pulcritudine ad Friggam proxime accedens, nupfit viro nomi- ne, Odero. Hæc adeo formosa fuit, ut de ejus nomine res prætiosissimæ Nossæ vocitentur. Oderum, in terras perquam dissitas profectum, lacrymans, quæsivit Freyia: Lacrymæ vero ejus sunt aurum obrizum. Per plurima ei sunt no- mina; idque eam ob rem factum est, quod multa assumsit, apud varios populos Ode-

ser morg nofn er hon kom með ymsum þjófum at leita Oprs. Hon heitr Marpaull ok Hæn Gefn Syr. Freyja atti ok brisinga men. Hon er ok kollud Vanadis. Siofn hon gerir miok til at snua hugum mana til asta quenna. Ok karla. Ok af hennar nafni er elskugin kalladr siofni. Lofn hon er gott til a heita ok minnis. Ok hon fær leyfi til samgangs manna með Allföbr epa Frig þo a apr se banat af hennar nafni er lof kalladr. Vaur hon hlypir a eipa manna ok einka mal er men veita sin i millum karlar ok konr. Þvi heita þau mal varar. Vaur er vitr ok spurul sva at ecki ma henna leyna. Þat er orptak at kona verþi vaur. Syn hon getr dyra i hoilinni. Ok lykr fyrri þeim er eigi skulo in ganga. Hon er sett til Varnar a þingum fyrri þau mal er maþr vill ofanna. Þvi er þat orptak at Syn er til sett þa er madr neitr. Hlin hon er sett til gezlo þeim mannum er Frig

fig margnamn, at hon kom með ymsom folk, at leta up Oder. Hon heter *Mardöll*, ok *Hæn*, *Gefni*, *Syr*. Freyja atte ok en gullkedia. Hon ar ok kallad *Vanadis*. *Siofne*. Hon gör myket til at vanda maniskors hog til kárlek, kvinnor ok man. Ok af hennes namn ar alskogen kallader *Siofne*. *Lofne* hon ar god at akalla ok minnas: ok hon far lof til maniskors samgang (at sammanpara), af Alfader, eller Frig; andok at de tilfórene áro förbudne. Af hennes namn ar *Lof* kalladt. *Var* hon lyder på maniskornas eder, ok enka mål, som maniskor af hielpa sin i mellan, karlar ok kvinnor: ty heter det mål *Varar*. *Var* ar vitr ok frágvis, sa at intet förmå man för henne löna, det ar et ordspråk at kvinna blifver var. *Syn* hon gieter dörena i palatset, ok tillfuter för dem, som icke skola ingå. Hon ar sat til vaktare på ringen för de mål, som maniskor vilja ofanna. *Dy* ar det ordspråk, at syn ar til fat, då när man nekar. *Lön* hon ar satt til vakt för de maniskor, som Frigg vil

Oderum investigatura. Vocatur vero *Mardæla*, *Hæna*, *Gefna*, *Syra* &c. nec non *Vanadis*. Pretiosissimam habuit catenam auream. *Siofna*, amoris viros inter & foeminas est conciliatrix; unde amoris de ejus nomine cessit titulus *Siofna*. *Lovam* invocare & memor esse, perutile est, eique permissum est a Pantopatre, seu Frigga, copulare homines, antea prohibitos: de ejus nomine *Laus* denominatur. *Vara* ad juramenta hominum & singulare negotium mares inter & foeminas attendit. Unde hæc negotia *Varar*, h. e., celanda, & cautissime tractanda. *Vara* est admodum sapiens & perconctatrix adeo, ut nihil ei occultare queas. Est etiam proverbium: *mulier fit Vara*. *Synia* est janitrix aulæ, occludens fores non intromittendis. Hæc in judiciis hisce præfecta causis est, quas negare volunt homines. Hinc proverbium: *Synia negaturo adest*. *Latona* NB a Frigga ordinata est custos illorum hominum, quas

vill torpa við háska nokkorum. þá þan af er þat orptak at fá leinir er forþaz. *Snotra* er vitr ok letpruð af hennar heiti er kollud snotr Kona epr karlmadr. *Gna* henna sendir Frigg i ymsa stapi at eyrindum sínum. Hon a heft þann er rennr lopt ok log ok heitr Hofvarpnir. þat var eitt sinn er hon reip at Vanr nokkur fá henna ok ferð hennar er hon reip i loptino. Han m.

*Hvat þar flygr Eðr hvat þar fer
Eðr hvat at lopti lipr.*

Hon svarir:

*Eigi ek flyg þó ek ferk
þó ek at lopti lip*

a Hofvarpni þeim er Hattstrykr gatkvíð Garðvöru. Af Gnar nafni er þat mælt at þat Gnæfar er hatt fer.

Sol ok Bil ero með Ásum ok ero þær aprar er þjóna i Valhöllu. Bera dryck ok geta borðbúnaðar ok olgagna. Sva heita þær i Grímnismalum.

vill undandölga fyrir någon fara. Dáðan af á det ordi þráket, at den som blifver undandöld han láges vara lönlig. *Snotra* ár vitr ok prýd i láter (átháfvör), af hennar namn kallas *Snotra* både kvinna ok man. *Gna* henne lánder Frigg i ymsom rum med árende sína. Hon eger den hást, som ränner (genom) både luft ok låga, ok heter Hofvarpner. Det var et sin, som hon red, at någon Vane såg henne, ok færd hennes, at hon red i luftene. Han mælte:

*Hvad dår flyger, Eller hvad dår far,
Eller hvad i luftena rider.*

Hon svarar:

*Icke jag flyger; Dok jag far,
Dok jag i luftena rider*

a Hofverpner den, som Hattstryker fødte med Gårdvöru. Af Gnas namn ár det mælt, at det *Gnæfar*, som högt far.

Sol ok Bil áro með Áserna, ok áro dår andra, som tjóna i Valhall, bera drycka, ok taga vara på bordboðaden, ok ólkárl; fá heta de uti Grímnismal:

Hrist

quas Frigga a periculo liberatura occultat: Hinc communi sermone fertur, eum *latere*, qui occultatus fuerit. *Snotra* est sapiens & bene morata; & ex ejus nomine *Snotra* dicitur & mas & foemina. *Gnam* in varias mundi partes Frigga suorum negotiorum gratia ablegat. Hæc eum habet equum, qui & aërem & flammam percurrere valet. Factum est aliquando, ut Vana quidam eam equitantem per aera conspiciens dixerit. *Quis ibi volat? Quis ibi ambulat? Aut quis in aëre vebitur?* Hæc respondet: *Non ego volo, Attamen procedo, Tamen per aera vektor, insidens Hofvarpnero illo, quem Hattstryker ex Gardvora genuit.* Hujus Nymphæ nomen deinde translatus est ad omnia, quæ alte per aera ferri videntur, quæ eam ob rem Gnævari dicuntur. Sol & Bil quoque Ásarum in numero sunt. Suntque adhuc plures, ministrantes in Valhalla, potum inferendo, mensæque

*Hrist ok Mist vil ek at mer horn beri.
Skegoll ok Skaugul, Hildir ok þrúðr.
Hlauck ok Herfiotra Gioll ok Geira
Haup ok Randgriðr. Ok Raðgriðr
Ok Reginleif þær bera einherium ol.
þessar heita Valkyrrior. þær sendir
Óðin til orosto. þær kiosa feiga
menn ok raða figri. Guðr ok Ro-
sta ok Norn en yngsta er Skulld
heitir riða iafnan at kiosa val ok
raða vigum. Jorð moðr þors ok
Rindr moðr Vala ero talpar með
Asynium.*

Freyr feck Gerdi 19 Damesagan.

Gymer het maðr en kona hans
Aurboda. Han var bergriða
ættar. Dottir þeira var Gerðr all-
ra quenna vaenst. Þat var ein dag
at Freir geck i Hlidskialf ok sa
um heim allan. Ok er han leit i
norðr halfona þa sa han a einum
bae mikid hus. Ok þar geck ko-
na ut ok lysti af har hennar bæ-
ði lopt ok log. Ok sva hefndes
honum þat mikil læti er han set-
tiz i því at helga sæti at han gick

*Hrist ok Mist vil jag at de mig horn bára
Skegold, ok Skagul, Hildir ok Drúdr:
Hlök ok Herfiotra; Gioll ok Geira:
Höð ok Randgridr; ok Radgridr; ok
Reginlef, De bára Enherrom ol.
Dessa heta Valkyrrior, dem iänder
Odin til krig; de kesa fega män,
ok råda öfver seger: Guder, ok Ro-
sta, ok den yngsta Norn, som Skuld
heter, de rida jämnt at kesa (utvälja)
dem som falla skola, ok råda öfver dráp.
Jorden Thors moder, ok Rinder Val-
as moder äro talde med Asinnorna.*

Frei feck Gerde.

Gomer het en man, men hans kvinna
het Örboda. Han var af Bergresa
ätt. Dotter deras var Gerde, bland alla
kvinnor den vänaste. Det var en dag,
at Freir gick i Hlidskialf, ok såg om
all verlden: ok som han letade (med ö-
gonen) norðer åt, då såg han i en by
et stort hus, ok där gick en kvinna
ut, ok lyste af hår hennes både luf-
ten ok vatnet: ok således hämnades
honom det högmödet, at han satte sig
i det helga säte, at han geck bort
full

que & poculorum curam gerendo, quæ ita in Grimneri Rythmis: Ristam & mistam
mihi volo cornua porrigant. &c. vide text. Got. illæ pocula promant Monheroibus.
Hæ vocantur Valkyriæ, quas Odinus præliis interesse jubet, interficiendos electu-
ras, victoriamque concessuras. Guder & Rosta, & Nornarum natu minima, Skulld
vocata, quotidie equitant cædendos electuræ, & cædibus committendis imperaturæ.
Jord mater Tori & Rinda mater Atlantis, deabus quoque adnumerantur.

*Historia XIX. Frejerus ducit Gerdam. NB Gymer NB (en nom. Gomer)
nominatus fuit vir quidam, cujus uxor erat Oerboda. Hic fuit monticularum ge-
nere. His fuit filia, nomine Geradis, mulierum formosissima omnium. Frejerus
aliquando Lidaskialviam ascendens totum perlustrando orbem, cernit in septentrio-
naliore regni parte, villæ cujusdam ædificium magnificum, atque ab hoc mulierem*

brött fullr af harmi. Ok ecki svaf
han er han kom heim. Ok þ:r.
Skirnir hittuz. þa for Skirnir at
hitta Gerði ok kom samman Astum
þeira. Han feck Skirni i hendr
sverþ sit en han hafði þa ecki sverþ
er þeir Beli hittuz. En drepa mat-
ti han Bela með hnefa finom. En
verra er honom þat þa er han mi-
fir sverzins er Muspellz megir he-
ria ok han berft við þa. þa segir
Gangleri.

full af harm, ok icke sof han, nær
han kom hem. Ok nær Skirner
hittades, då for Skirner at hitta
Gerði, ok han kom tilfammen deras
kárlek. Han (Freir) fekk Skirner i händer
svárd sit: derföre hade han då icke
svárd, när han ok Beli hittades: men drá-
pa måtte han Beli med nåfvarna sina:
men värre är honom det då, om han mi-
ster svárd sit, när Muspells söner här-
ja, ok han slås med dem. Då sa-
de Gang.

20. Damesagan.

Fra víst ok dryck með Asum.

Hvat hevir Óþin at fa fva murgó
folki sem þar er ef allir vapn-
daupir men koma til han. Har
segir þar er mikin fiolmeni. Ok
mun þó ecki ofmikin þickia þa er
ulfrin kemr. En alldri er fva mi-
kin fiolmenni at icki ma endaz
flesk þat er Særhrimnr heitr. Han
er sþin hvern dag ok heill at apt-
ni. En fair mundo þetta kuna at
segia þer. Andrimner heitr Steika-
rin. En Elldrimnir ketillin. Sem
her fegr.

Om mat ok dryck með Asarna.

HVad hafver Óðin at fá så mycket
folk, som där är, om alle vapndö-
de män koma til honom? Har sä-
ger: där är en mykenhet folk, ok
män ändå icke förmycket tyckas, då
när ulfen komr. Men alldri är så my-
ket folk, at icke må ändå tillräcka fläsk
(af den galten), som Siörimner heter.
Han är siuden hvar dag, ok hel åt afto-
nen: men så månne detta kunna sägia
dig. Andrimner heter Stekaren;
men Eldrimner ketellen: såsom här
säges:

egredientem, cujus crines ita rutilabant, ut & aer & aqua illuminarentur. Et ita
ejus fastus, in sanctissimo ascendendo folio, punitus fuit, ut summa indignatio-
ne abierit, domumque redux dormire non potuerit. Adveniens vero Skirner, pro-
fectus, inventæ Geradis amorem Frejero conciliavit; huic abituro Frejerus suum
tradidit enssem, unde Belum, obviam sibi iturum, pugnis interficere deberet. Peri-
culosius vero est, si sit incermis, cum conflictandum erit cum Muspellsfoniis, va-
statum exeuntibus. Tunc Gang.

Historia XX. De cibo & potu Asarum. Quid
dat Odinus tam multis hominibus, si omnes, in acie cæsi, eum advenerint. Har
Permagna quidem ibi est multitudo hominum; attamen non justo plures æstiman-
tur, veniente lupo. Nunquam tam multi fieri possunt, ut deficiat lardum apri,
Sorinneri. Quolibet die elixatus, accedente vespera integer conspicitur. Pauci
vero

*Andrinnir læter I Elldrimni
Sebrinni soþin. Fleska bezt
En þat fair Vito við hvat
Einherjar alazt.*

þa m. Gang. Hvart hevir Opin
þat sama borþhalld sem einherjar.
Har segr. þa víst er stendr a hans
borþil gefr han tveim ulfum er han
a. Ok sva heita. Geri ok Freki.
En enga víst þarf han. Vin er ho-
num bæþi mattir ok dryckr. Sem
her segr :

*Gera ok Freka Seþr Guntanigr
Hroþigr heria seþr En við vin eitt
Vapngaffiþr Opin æ livir.*

Hrafnar sitia tveir a auxlum hans
ok segia honum oll tíþinþi i cyro
hans þau er þeir sia eþr heyra. þeir
heita sva. Hugin ok Muninn. þa
sendir Opin i dagan at fliuga
um heima alla ok koma aptr um
dagverþ. þvi heitr han Hrafna Guþ
sem her segr.

*Huginn ok Munin Fliuga hverndag.
Formungand yvir. Unz ek Hugin
At han aptr kemr
þo sianz ek meir um Muninn.*

*Andrimner læter I Eldrimner,
Sorimner siuden, Bást af alt flesk.
Men det fá veta, Vid hvad
Enherrar fðdas.*

Dá málte Gang. hvad hafver Oden
samma Bordháld, som Enherrar.
Har ságer: dem mat, som står á hans
bord, gifver han át tvá Ulfar, som han
eger, ok sá heta; Geri ok Freki; ok in-
gen mat tarf han. Vin ár honom
både mat ok drick: Som hár sá-
ges:

*Gera ok Freka dem Föder krigshvasse
Ok berðmde hárfadren; Men vid et vin
Den vapnsálle Odin altid lefver.*

Korpar sitia tvá på axlar hans, ok
ságia honom alla tidingar i hans ó-
ron, som de se, eller hóra: de he-
ta sá: Hugen ok Munen (minnet), dem
sánder Oden om dagen at flyga om
all verlden ok koma áter om mid-
dagen: dy heter han korpa Gud: som
hár ságes:

*Hugen ok Munen Flygia hvar dag
Jordmungard ofver Reds jag at Hugen
Icke áterkomer:
Dok ser jag mer efter Muunin.*

vero hoc tibi enarrare possunt. Andrimner coquus, cacabus vero Eldrimner, vocatur. Andrimner imponit Eldrimnero Sorimnerum coquendum. Pauci vero sciunt, quo Monheroes vivunt. Tunc G. Num Odino eadem est mensa, ac Monheroibus? Har: cibum, suæ impositum mensæ, inter duos distribuit lupos, quos possidet, ita vocatos; Geri (bellator) Freki. Nec ei opus est cibo: sed vinum illi & cibus & potus est: uti hisce testatur Sibilla: Geronem & Freconem Saturat bellis assuetus atque celebris ille exercituum pater. Sed solo vino victoriosus Ille Odinus perpetuo vivit. Corvi duo humeris ejus insidentes fusurrant omnia illi in aures nova, quæcunque aut viderint, aut audiverint. Hi ita nominantur: Hugin, (animus) & Munin (memoria): Qui ab Odino emissi, toto pererrato mundo, ad vesperam revertuntur; hinc nomen, Corvorum Deus, uti hisce dicitur. Hugin & Munin Quotidie Formungandum supervo-
lant.

þa S. Gang. Hvat hava Einheriar at dryck er þeim endiz jafngnoggiga sem vistin, epr er þar vatn dryckr. Har f. Undarlíga spyr þu at Alföpr mundi biöpa til sín kungum epr Jorlum ok mundi han geva þeim vatn at drecka. Margarkemr fa til Valhallar er dyrt mundi þickiaz kaupa varzdryckin ef eigi veri betra fagnadar þangat at ur - - Sva er apur þolir far ok fviþa. til b - - n. Geit þu er Heidrun heitr stendr uppi a Valholl ok bitr bar af limum tres þess er Lerads heitr. En or spenum hennar rennr miolk er hon fyllir með skaptkeriþ. þær ero fva miklar at allir einheria verþa fuldrucknir af. þa f. G. Haglig (geit) er þat. Göpr Viþr mun þat vera er hon bitr af. þa f. Har Meira er ut um Hiortinn Takþyrni. Er stendr a Valhaull ok bitr af limum þessara tres. En af hornum hans verþr fva mikill drogi at nidr kemr i Hvergelmi. Ok þa-

Dá fæde Gang: hvað hafva Enherrar för dryck, som för dem är så tilräckelig, som maten? eller är vatndryck? Har f. underliga spør du, at Alfader mände biuda til sig kungar, eller Jarlar, ok skulle han gifva dem vatn at dricka. Mången komer så til Valhal, som skulle tycka det vore dyrt (på detta sättet) köpa vatndrickar, om där ej vore bättre fagnad at niuta. Näml. den som för toldt får ok fveda, til sin bana (död). En Get, som heter Heidrun, står uppe i Valhall ok biter bar af grenerna på det trä, som Lerads heter: men ur spenar hennes rinner miolk, som hon fyller med alla skopkäril; de äro så stora, at alle Enherrar varda fuldruckne af (dem). Då fæde G. En konstig Get är detta: Et godt trä mån det vara, som hon biter af? då fæde Har: Mera är at märka om hiorten Takdyrne, som står i Valhall; ok biter af grenarna på detta trä: men af hans horn varder så mycken dimba, at den komer neder i Hvergelmer, ok då-

Iant. Vereor, ut Hugin revertatur: Attamen magis expecto Mumin. Tunc Gang. Qualis Monheroibus potus, qui æque ac cibus suppetat? Num aqua ibi est potus? Har: insipienter jam quæris, Pantopatrem nempe invitatis ad se regibus & Jarlis aquam porrigere bibendam. Multi enim Valhallam advenientes, reputarent aquam hoc modo, justo carius, emi, si ibi uberius non daretur gaudium. Nempe, qui antea vulnera & cruciatus passi sunt, usque ad mortem. Capra vero, nomine Heidrun, stans Valhallæ, folia ramorum carpit arboris, Leradæ vocatæ. Ex ubere autem ejus tam multum manat lactis, ut hoc omnia capula impleantur, quæ adeo magna sunt, ut Monheroibus sufficiant omnibus. Iterum G. Artificiosa hæc est capra; sed arborem illam, optimam esse, quam illa depascitur, crediderim. Tunc Har: Plus de cervo Takdyrno, stante Valhallæ, atque ramos hujus arboris depascente: de cornibus vero ejus adeo multum vaporis

þan falla ðær er sva heita. Sidr. Vidr. Sækin. Ækin. Svoll. Gundro. Fiorni. Fimbulpul. Gipul. Gioful. Gomol Geirumul. þessar falla um Afa bugþir. þessar ero en nefndar. Fyri Vinþoll. Holl. Gradr. Gundro. Nautt. Reytt. Naunn. Hraumn. Vina. Veglun. þiöþnuma. þa f. Gang. Mikil hus mun Valhaull vera. Ok þrongt fyri þvrum. þa f. Har.

Fimbundrud dyra Ok fíora tugo

Sva bygg ek a Valbaullo vera

VIII hundrut Einheria Ganga ur ei-

þa er þeir ganga (num dyrum

Vip vitni at vega.

þa f. G. Mickit fiollmenni er i Valhollu eða hvat skemton Einheria. þa er þeir þrecca ecki. Har segr. þa er þeir hava klæzt ganga þeir i garþin ut ok beriaz ok fellir hver annan. þat er leikr þeira. Ok at dagverpi riða þeir til Valhallar. Ok dryckio sem her fegir.

Aller Einheriar Opins tunum i

Haugvaz hverndag Val þeir kiofa.

dan falla de ðar, som sã heta: Sider, Vider, Sãken, Åken, Svall, Gundro, Fiorni, Fimbuldul, Giful, Gioful, Gomol, Geirumul, Syder, Ydur, Sylgur ok Ylgur; de sã áro án námnde: Fyre, Viendol, Holl, Grad, Gundro, Nót, Reit, Nón, Hrónn, Vina, Veglun, Diodnuma. Ða f. Ganglere: Stort hus mán Valkall vara, ok trängt fór dörarna? ða svarar Har:

Fembundrade dörrar, Ok fyratio,

Sã tror jag i Valhall vara.

Ottahundrade Enberrar Gã ur hvar

Ðã når de gãnga (dören.

Med vitne at våga.

Ða f. Gang. Myket folk ár uti Valhall: men hvad ár skámtan Enherrarnas, ða de icke dricka. Har sãger: ða når de hafva klãdt sig, gãnga de i gãrden, slãff, ok fãlla hvar annan: det ár deras lek: ok vid middags-tiden rida de til Valhall, ok dricka, som hãr sãges:

Alle Enberrar I Odens tuna (gård)

Huggas; hvar dag Val de kesa:

Ok

ris exhalat, ut, hoc descendente in Hvergelmium inde amnes, ita vocati oriantur; Sider &c. vide textum Goticum. Hi regionem Asarum perfluunt. Præterea hi nominantur: Fyre NB vide t. Got. Tunc Gangl. Magna domus Vahalla sit, necesse est, & vix ac ne vix quidem introitus & exitus per fores tantæ pateat multitudini? Har: *Quingentas portas Et quadraginta, Valhallæ esse puto. Octingenta Monheroes, Exeunt per singulas portas, Processuri Testibus stipati certatum.* Ganglerus: Magna, ait, Valhallæ est multitudo hominum: sed quæ Monheroum recreatio, quando non poculis indulserint? Har: Vestibus induti inque aream egressi, nobili certamine, mutisque cædibus cadunt omnes. Hic est ludus illorum. Et ad meridiem, Valhallam omnes incolumes reversi, convivantur uti hisce indicat Sib. *Omnes Monheroes In Odini urbe sese mutuo cadunt. Quotibet die Cædem eligunt: Et equitant inde incolumes, Sedent magis leti, unus cum altero.* Gang.

*Ok ríða vígi frá Sítia meir um
Sattir samman.*

Gang. f. Hvapan kemr vindr. Han er sterkr han hrærer stor hof ok leyfir elld. Engi ma han sia því er han undarliga skapapr. Har segr. A norþan verþum heims enda sitr jotunin Hræfvelgr i arnarham. Ok er han beinir flug stendr vindr undan vængium hans. Sem her segr.

Hræfvelgr heitr jotun

Han sitr á himmins enda

Jotun i arnarham Af hans vængium

Kuþa vind standa Alla menn yver.

Ok en segr.

Askr Ygdrasils Er æztr víða

En Skidbladnir skipa.

Opin asa En joa Sleipnir

Bifraust brua En Bragi Skallda

Habrok þauka. En hunda Garmr.

Gangl. f. Hvapan kom hestrin Sleipnir Har segr.

*Ok ríða víge dárifrá Sittia meir
Glade tilsamman.*

Gang. ságer: Hvadan komer vinden, han ár starker; han rører stora haf, ok uptänder eld? ingen må honom se, dy ár han underliga skapat? Har ságer: Nordan vid verldenes ánda sitter Jätten Hræfvelger i órnamn, ok når han hastigt flyger, står vinden undan vingarna hans: som hár ságes

Hræfvelger heter Jätten,

Han sitter vid himelens ánda.

Jätten i Órnahamn, Af hans vingar

Såges vinden stånda, Alla måni skorðfver

Ok án ságes:

Asken Ygdrasil Ár förnåmst af trå :]

Men Skidbladner af Skip :

Odin bland Asarna; Sleipner af hástar :

[Bifrost af broar: Men Brage bland skaldar

Habrok bland bókar: Men af hundar

Garmr). G. Hvadan kom hásten Sleipner? Har ságer.

21 Damesagan.

*Fra því er Loki gat Sleipner med.
Svadilfara.*

Om det at Loke. &c.

Smiþr nockur kom til Asa ok baup at gera þeim borg á þrim mis-

Smed nágor kom til Asarna ok bód göra dem en borg på tre ár, som

Gang. unde oritur ventus? Hic est fortissimus, agitans magna maria, nec videri & cerni potest, unde miraculo non caret ejus creatio? Har: in boreali mundi extremitate sedet gigas, nomine Hræfvelger, aquilæ indutus exuviis; quo volatum intendente, oritur ventus sub alis ejus: uti hisce narratur Hræfvelger vocatur Gigas, qui boreali in cardine cœli sedet. *Gigas in forma aquilæ; Ab alis ejus, Ferunt ventum excitari, Super omnes homines. Et iterum: Fraxinus Ygdrasil Est optima arborum; Skidbladner navium; Odinus Asarum; Sleipner equorum; Bifræst pontium; Bragius Poetarum; Habrocus accipitrum, sed canum Garmr.* Gang. unde ortus Sleipner equus? *Historia XXI. Quomodo Loco procreavit equum Sleipnerum cum Svadilfara.* Faber quidam Asas adveniēns, ad urbem

ferum þa er urugg veri fyri berg-
rifum. En han mælti til kaupis at
eiga Freyjo ok hava vill han fol ok
mana. þa ræddo Æsirir at ef noc-
kur hlutr veri vanger at borgin-
ni sumar dag inn fyrsta. þa skyll-
di han af kaupino ok engi maþr
skulldi honom lid veita. Han beid-
diz at hava lip af hesti sinom Sva-
þilfera. Ok o - þvi til lagi Loki.
Han gerþi borgina ok dro til griot
um nætr a hestinum. Undr þoti
Asunum hve stor biorg han fardi
til. halfo meira gerþi hestrinn en
smiþrinn. En at kaupino voro sterk
vitni. þvi at iotunnin þottis griþa-
lausl meþ Asum ef iotunin veri þar
er þor kemi heim. En han var fa-
rin i austrveg at berja troll. Borgin
var sterk ok ha sva at ecki matti
a þat leita. En er. III. dagar vo-
ro eptir smiþarinar þa settuz gupin
i sæti sin. Ok spurþi hver anan hver
þvi reþi at gipta Freyjo i Jotunheim
eþr spilla loptino ef himinin dauk-
tez ef sol ok tungl veri i brott te-

som skulle oryggelig vara for berg-
refarna. Men han forbeholl sig til
lon Freija, ok hafva vil han fol ok
mana. Da raðgiorde Asarna, at om no-
gon lot vore vangiorðt þa borgen
fomardag hin forsta; da skulle han
mista lonen, ok ingen man skulle
honom hielp gora. Han bad at (fa)
hafva hielp af haft sin Svadelfara:
ok alt detta tillade Loke. Han
giorde borgen, ok drog til sten om
natten þa haften. Underligt tykte
Asarna, huru stor berg han forde til:
halfdelen mera giorde haften, i an-
fmeden. Men til kopet voro stark
vitne; dy at Jattarna tyktes fridlø-
se med Asarna, sa framt Jatten vore
dar, nar Tor kome hem. men han var fa-
ren i ostervag at ibielsla troll. Borgen
var sterk ok sa hog, at man icke for-
matte utransakat. Men nar tre dagar vo-
ro igen for smeden, da satte sig Gu-
darna i saten sina, ok sporde hvaran-
nan, hvem som hade raðat, at gipta Frei-
ja i Jattahem; eller spilla (forderfva) luf-
ten, dareft himelen fordarklades, om
fol

urbem illis ædificandam per tres annos sese obtulit, eamque adeo munitam, ut
tuta esset ab incursionibus Gigantum. Mercedem vero laboris Frejam postula-
vit, ut & lunam solemque. Dii vero, inito consilio, paciscuntur; si vero quid
laboris prima die æstatis superesset, præmium amitteret; nullius vero opera ei
uti liceret. Hic de auxilio equi sui Svadelfari tantum pactus fuit. Omnia ve-
ro hæc fiebant, dirigente & instigante Locone. Hic urbem ædificaturus, no-
ctu per equum lapides attraxit. Asis mirum videbatur, eum tam magnas adfer-
re montes; nec non equum plus, quam fabrum, conficere. Pacto autem mul-
ti interfuere testes: quippe cum gigas videretur non satis tutus inter Asas, si
hic esset, Toro domum reverso. Qui jam mari Baltico trajecto, hinc per amnes
& fluvios ad Asiam progressus, (quod priscis Austrveg audit) bellum cum gi-
ganti-

kin ok gevit jotnum. En þat kom nu ásamt með þeim at Loki dotti radiz hava. Leto han verþan vera illz dauðdaga. Ef ecki hitti han rap til at smiþrin veri af kaupino ok veitu nu Loka at gaungo. En er han varþ heyrdr svarþi han eid at han mundi sva til haga at smiþrin veri af kaupino. Hvat sem han kostaði til. En er smiþrin ok eptr griotino með hestinum Svabílfera. þa hliop or skogi merr nockur ein samt ok hrein ok hvein vid. En hestrinn kendi hvart hrofsit var ok ærþiz ok sleit i sundr reipin. Ok hliop til merarinnar. En hon til skogar undan. Ok smiþrin eptr ok vill taka hestinn. En hrofsin laupa alla nottina. Ok dvelst smiþin þa nott. Ok eptr um daginn varþ ecki sva smiþat sem fyrri. En er han fer at ecki ma smiþat verþa færþiz han i Jottun möð. En er Æsirnir la þat var ecki

sol ok tungel voro borttagne, ok gifven at Jättarna. Men det kom ófverens i mellandem, at Loke tyktes hafva rádat. Dedómde honð várd vara en illak dóð, om han icke hittade på råd, at smeden vore af med kópet, ok lofvade Loke at de skulle gripa honoman. Men når han var hörder, svarade han med ed, at han skulle få tilstålla, at smeden vore af med lønen, hvad som han skulle kosta dår til. Men når smeden ok eftersten med håsten Svadelfare, då lop fram ur skogen már någor ensam ok vren ok hvinade at håsten. Men håsten kende hvar stodet var, ok yrade, ok slet sोंder repet; ok lop til márrena: men hon at skogen undan; ok smeden efter ok vil taga håsten: Men stodet løper hela natten; ok dvåls smeden den natten; ok efter om dagen vardt icke lå smidt, som fór. Men når han fer at icke måtte smidt varda, fórdes han i Jätta mod: Men når Áfarna sågo det, var icke eden skont

gantibus gessit. Urbs fuit munita & tam alta, ut perspicere non valeres. Tribus vero reliquis Fabro diebus, Dii congregati solia sua ascendentes quæsi-verunt, quisnam auctor esset, ut Freya in Jotunheimiam elocaretur? ut & aer perderetur, inducta cælo calligine, sublatum solem & lunam, dando gigantibus. Illos vero inter conventum fuit, Loconem hoc dedisse consilium. Dicebant, cum misera monte afficiendum esse, nisi rationem, qua faber mercedem amitteret, inveniret, adjicientes fore, ut statim illum comprehenderent. Examinatus vero jurejurando promisit, se effecturum, ut faber mercede frustraretur, quicquid tandem huic negotio impenderet. Fabro autem lapidis advehendi causa, cum Svadilfaro, egressuro, ex sylva profiliit equa quædam solitaria, equo adhinniens. Quam conspicatus equus, in furorem actus, rupto fune, eam adcurrit, jam in sylvam accelerantem, insequente fabro, equum affecuturo. Equa vero totam per noctem discurrente, faber impeditus fuit, quominus, hac nocte, una cum die sequente, opus,

Þyrnit eipunum ok nefndo þor. ok þegar kom han ok færði a lopt hamarin. Ok gulldo þa smi- þar kaupit. Ok laust han i hel ok sendo i Niflheim. En Loki hevir þa faur til Svadilfara. At han bar fyl. þat var gratt at lit ok hevir VIII fætr. Sa hestr var beztr meþ gupum ok mannum. Sua segir i Voluspá þ. g. c. A. r. f. gin. h. gup. ok. u. þat. g.

Hver hefði lopt levi blandit
Edr ætt jotuns Osks mey gefna.
Agengust eipar orþ ok sari
Mal oll meginlik er a meþal foro.
þor ein þar va þrunginn mopi
Han stialldan sitr er han slikt of fregn.

þa spyr Gang. Hvat er sagt fra skipbláðni er han bezt skipa. Har f. Han er beztr ok hagligaztr en Naglfari er mestr. þat eiga Muspellz megir. Dvergar nockurer gerþo skipbláðni ok gafo Freyjo. Han er sva mikill. At allir mega skipa han meþ herbunapi ok hevir byr þegar segl er þregit upp

skont, ok nemnde þa Tor: ok strax kom han ok fórde i luften hamaren, ok gálde (betalte) dá íme- den kópet: ok slog honom ihíel, ok fände (honom) i Niflhem. Men Loke hafver dá for med Svadelfare, at han bar tol: det var gratt til leten (fárgen), ok ha- de átta fótter: denne var den báste hást bland Gudar ok mániskor, sá láges i Si- bill. dá gingo alle Gudar þá sína domstolar, ok de fðrevísa gudinnor. Ok om det gíssa.

Hvilken hade luften med list blandat:
Eller át Fáttá átt Ods mó gifvit:
Med våld handtera Eds ord, ok sverit.
Mål all mögelig, som dår i mellan fara.
Tor allena dår våda ár vredgas; (áro).
Han sállan sítter, når han slikt rop býrer

Dá spór Gang. hvad ár sagt om Skidbladner? ár det bást af skipen? Har ságer: det ár bást, ok konstigast giordt, men Naglfare ár stórst. Det ega Muspells lóner. Dvergar någre giorde Skidbladner, ok gáfvo át Frey. Det ár sá stort, at alle Afarna máste ski- þa det med hárbónad, ok hafver det býr, strax segl dragas up, e- hvart

NB*) Om man rákat þá samma ord, som býra háf lásas, ár icke aldeles víst; fast án K. ok O. W. sálunda lásat; hvilka dok i máng mål ifrån vårt manuscript afvika.

pus, uti antea, fuerit continuatum. Quo cognito, animo percellitur giganteo. Quo viso, juramentis non parcentes Torum invocarunt, qui statim adveniens, vibra- to in aera malleo, dataque mercede, occisum fabrum in Niflheimium detruxit. Loconi vero cum Svadilfara res fuit, ut eqvuleum genuerit nomine Sleipnerum, octo habentem pedes. Hic eqvus est optimus & apud Asas & apud homi- nes. Ita in carmine Sib. (Tunc ibant omnes Dii ad sua solia, Et praesagientes Deae, hoc considerantes), Quis aërem dolo exposuisset; Aut generi giganteo Oderi virginem elocasset; Et violenter tractasset juramenta. Omnia, hisce exceptis, sunt possibilia. To- rus solus adeo promptus est, ut ingruente periculo, adsit: Rarissime enim sedet tales audiens rumores. G. Quid dictum est de Skidbladnero, & num sit navium optima? Har: o-

hvert er fara vill. En ef ecki skal honum a sæ fara. þa er han ger af sva morgum hlutum at han ma vefia saman ok hava i pungi sino. þa f. Gang. Gott skip er skipblapnir. En fiollkyngi mun við vera haufþ af: sva veri gert Gang. f. en.

hvert det fara vill. Men når man icke skal det på siön föra; då är det giord at så många delar, at det må vefvas samman, ok hafvas i sin pung. Då sade Gang. Godt skip är Skidbladner; men stor konst man använd varit, för än det så var giordt: Gang. spør än:

22 Damesagan.

Her segr þriði.

Hvart hever þor hvergi þar komit at honum veri ofressi fyri fiolkyngi saukum. Har segr. Fair mundo fra því segia kunna. en margt hever honum harþfert þott. En þott nockur hlutr havi sva ramr orþit at han fengi ejgi sigra þa er ecki skylld at segia fra því at morgum dæmi til þess ok því ero allir skylld at trua at han er matkaztr. þa m. G. Sva lizt mer at þessa hlutar muna ek spurt hava. Er engi er til or at leyfa. þa sva-rir Jafnhar. Heyrt hofum ver sagt

Här säger Tredie.

Hvart hafver Tor komit, at honom varit ofäst för trollfäker? Har säger: Få mände om det säga kunna, at mycket hatver honom svårt tyks. Ändok några lotter hafva så iväre varit, at han fick icke seger, då är man icke skyldig at säga om dy, at (anföra) mång efterdöme der til; emedan alle äro skyldige at tro, at han är mäktigast. Då mälte Gang. så syns mig, at de lotter man jag sport hafva, som ingen förmå lösa: då svarar Jafnhar: hördt hafvom vi sagt om det, som

ptima hæc est, & summo artificio confecta, Nagelfara autem est navium maxima; hanc possident Muspellsfönni. Nani quidam fecerunt Skidbladnerum & dederunt Frejro. Hæc adeo magna est, ut par sit omnibus Asis, & quidem armatis ferendis. Velisque explicatis, statim ventum nanciscitur secundum, quocunque sit abitura. Cum vero navigandum non sit, adeo multis constat partibus, ut complicata, in pera includi possit. Tunc Gang. Bona navis est Skidbladner; multum vero artificii adhibitum fuit, antequam ita fuerit confecta. Ganglerus pergit ulterius: *XXII Historia.* Numne Torus inciderit in aliquem locum, quo robore & præstigiis superatus sit. Har respondet. Paucissimi enarrare valeant, quicquam ei occurrisse nimis arduum. Licet vero quædam res ei fuissent superatu impossibiles, attamen has, allatis exemplis, narrare non debemus, cum omnibus credendum est, eum potentissimum esse omnium. Gang. videor mihi jam in eam incidisse questionem, cui explicandæ sufficiat nemo. Respondet

Jafn-

fra því er oss þic . . otruligt. En nær sitr þa er veit. Ok muntu því trúa at han mun ecki liuga nu it fyrsta sin er alldrigi lo fyrri. Þa svarir Gang. Her hlydi ek svorum þessara mals. Har svarir.

som oss tyckes otroligt; men nära sitter den, som det vet: ok mån du dy tro, at han mån icke liuga nu första sin, som aldrig liugit för. Då svarar Gang. Här lyder jag på svaren i dessa mål: Har svarar:

23 Damesagan.

*Her hefer sagu þors ok utgar-
da Loka.*

*Här begynnes sagan om Tor ok
Utgårdar Loke:*

Þat er þa upphaf at Aukobor for með hafra sína. Ok meðr honum Loki ok koma at quellði til eins bonda. Tok þor hafrana ok skar. ok voru þeir flegnir ok bornir til ketils. Ok er sopit var settiz þor til matar ok baud bonda til notturþar. Ok baurnum hans. Son hans het þialfi en Raufka dottir. Þa lagði þor hafrstaukurnar utar fra elldi ok mælti at baurnin skyldo kasta beinonum a staukar-nar. þialfi son bonda lauft lærlegg hafrsins með knifi sínum. Ok spretti til mergiar. Þor var þar um nottin. Ok i ottu stóð han upp ok

Detta är begynnelsen, at Åke Tor for med bockar sína, ok med honom Loke, ok komo de om kvellen til en bonda. Tog Tor bockarna ok skar (ihiel), ok voro de flåde ok borne til ketelen: ok når siudit var, sat sig Tor til at åta, ok bød bonden til nattvard, ok barnen hans. Son hans het Tialfe; men Røfka het dot-tren. Då lade Tor bockeskinnen ut frå elden, ok målte, at barnen skulle kasta benen på skinnen. Tialfe Bondens son slog sönder lärläg-gen bockens med knifven sin, ok sprät-tade ut mårgen. Tor var där om natena ok om ottan stod han upp, ok klåd-

har. Audivimus ea, quæ nobis incredibilia videntur: Prope autem sedet ille, qui hujus rei non est nescius. Eique fidem adhibere debes, quippe qui jam primum falsa non erit relaturus, qui antea nunquam mentitus. Tunc G. Jam diligentissime auscultabo responsis de hisce rebus. Har: *Historia XXII. Hic incipit Historia Tori & Loconis Utgardie.* Initium historiæ hæc est, quod Oeko Torus profectus fuerit hircis suis una cum Locone, qui, instante vespera, ad rusticum quendam diversi sunt. Torus assumptos hircos mactans excoxiavit & cacabo imposuit. Caprisque coctis cœnaturus confedit, rusticolam, ejusque liberos, ad cœnam invitans. Filius hospitis appellabatur Telephus, filia vero Ra-sca. Tunc Torus, expansis hircorum pellibus ut ossa injicerent liberi, mandavit. Telephus vero, cultello fregit crus, medullam nactus. Torus, transacta hic nocte, mane surgens, vestibus indutus, assumptum Miolnerum vibravit, pel-

klæddiz. Tok Miolni ok bra upp ok vigði hafrítaukarnar. Stöðu hafrarnir upp ok var anar halltr eftra fæti. Þor fan þat. Let bonda. e. hju hans eigi mundo hava skynsamliga meðfarit beinunum let brotin legg hafrsins. Bondin varþ hræddr er þor let síga brunina fyrri augun. En þat er han fa til augnanna hugðiz han falla mundo fyrri sionunum einum samman. Han herþi hendrnar at hamarskaptino sva at hvitnuþu knuar-nir. Bondi ok hju hans báðu fer friðar ok buðu bætr þær er han villdi. Ok er han fa hræzlo þeira mikla geck af honum moþrin. Ok tok af bonda born hans þialfa ok Raufko. Ok þionuþu þau honum sípan. Han let þa eptir hafra sína. Ok fór i Jotunheima. Ok allt til hafrsins ok svam yvir þat it diupa haf ok er han kom til land þa geck han upp ok með honum þialfi ok Raufkva ok Loki. Ok er þau voru litla hrið farin varþ mork stor fyrir þeim gengu dagin til myrks.

kláddes; tog Miolner, ok flog up, ok vigde bockeskinnen. Stöðu bockarna up, ok var den ene halter på bakfoten. Tor fan det, han let, at bonden eller hion hans icke mände med förstånd medfarit beren: klagade, at btuten var läggen på bocken. Bonden var rådder, når Tor lát síga ógnabrynen ned för ógonen. Men af det som han såg til ógonen, tånkte han, sig mände falla för sy-nen ensam. Han (Tor) knepte händerna hårdt at hamarskaftet, så at det hvitnade i knokarna. Bonden ok hion hans báðu sig frid, ok báðu ut böter, darest han ville. Ok som han såg deras stora rådslo, gick af honom moder, ok tog af bonden hans barn Tialfe ok Róska; ok tiene de honom sedan. Han lát då efter sig bockar sína, ok fór i Jättahem, ok allt til hafvet, ok sam öfver det diupa haf, ok når han kom til lands, då gick han up, ok med honom Tialfe ok Róska, ok Loke. Ok når de voru en liten rid farne, vardt en stor mark för dem: de gingo hela dagen til mörkret;

pelles consecraturus. Statim surgentium hircorum unus posteriore pede claudicabat. Torus, hoc viso, dixit, rusticum, seu domesticos ejus non prudenter tractasse ossa, adjiciens, crus hirci esse fractum. Rusticus, Toro supercilia demittente, trepidavit; & quantum ex visu colligi potuit, credidit fore, ut solo intuitu necaretur. Hic apprehenso capulo mallei manus tam firmiter applicuit, ut condyli abescerent. Ruricola, & domestici ejus pacem supplices petivere, multa oblata, si vellet. Torus vero, magno illorum perspecto metu, deposita ira, recepit liberos hospitis, Telephum nempe & Roscam, qui deinde ei servierunt. Relictis hic hircis, in Jotunheimiam profectus fuit usque ad mare, quod tranatans in terram ascendit, comitantibus Thelepho, Rasca & Locone. Haud itaque multum progressis patens patuit campus. Totam per diem ambulabant. Thelephus, ho.

þialfi var manna skiotaztr. Han bar kyl þors. En til vista var ecki gott. þar er myrkt var leitopu þeir fer nattstapar. Ok fundu skala nockrun i morkini mikin voru dyr a enda ok jambreipar skalanum. þar voru þeir um nottina. En um miðnatti varþ landskialfti mikill ok geck iorþin undr þeim styckium. Ok skalf hufit. þa stop þor upp ok het a *feloga* fina ok leitupuz fyrir ok fundu afhus til hægrí handar a miþium skalanum. Ok foru þangat. Settiz þor i dyrnar. En þeir voru innar fra honum ok hrædd miok. En þor hellt hammarkaptino. Ok hugði at verja sik. þa heyrþo þeir ym mikin ok gny. Ok er komit var at dogun kom þor ut. Ok sa mann hvila. I skoginum skamt fra fer ok var ecki litill ok hraut sterkliga. Ok þottiz þor skilja. Hvat latum verit mun hava um nottina. Han spennir sik megin giorþum ok ox honum asmegin. Ok i því bili vaknar sa maþr. Stop upp skiott. þa

kret, Tialfe var den snállaste ibland dem. Han bar Tors säck. Men til matvar icke godt. Då når mörkt var, letade de sig nattstad, ok funno jättehus något i mörkrene: en stor dör var vid ändan, ok jämbred med huset. Där voro de om natten. Men om midnatten var en stor jorrdon, ok gick jorden under dem up ok ned, ok skalf huset. Då stod Tor up ok kallade på fölgieslagare fina, ok letade för sig, ok funno på et hus til höger handen mit på Jättehuset: ok foro dit. Tor fätter sig i dören, men de voro innan frå honom ok råddes mycket: men Tor hölt hammarkaftet, ok hugfode at värja sig. Då hörde de et stort bulle ok gny; ok når det kommit var til dagen kom Tor ut, ok sågen man hvila i skogen litet ifrå sig, ok var icke liten, ok röt (snarkade) starke- liga; ok tyktes Tor åtskilja, hvad låt varit mån hafva om natten. Han spenner om sig starkhets giördelen ok ökas honom Gudaförmåga. Ok i dy stund vaknar den samma man. Stod strax up.

Då

hominum celerrimus, Tori portavit manticam. Cibi penuria laborabant. Ingruente vero vespera, de loco quietis circumspicientes, invenere in tenebris domum cujusdam gigantis, cujus ostium æque late, ac domus, patuit. Illis hic noctem transigentibus, factum est media nocte, ut terra ingenti quodam motu sursum & deorsum ferreretur, domusque tremesceret. Tunc Torus surgens, vocavit commilitones, qui una cum eo sibi jam prospicientes invenere dextrorsum cameram quandam huic domui contiguam, quam intrarunt. Toro in ostio sedente, reliqui interiora petebant, metu perculsi. Torus vero, apprehenso mallei manubrio, sese defendere decrevit. Hic jam magnum audiverunt strepitum. Adveniente autem luce matutina, Torus egressus vidit virum quendam in sylva requiescentem, haud procul a se. Hic non mediocris staturæ vehementer stertuit.

Torus

varþ þor bilt at slá meðr hamrinum. Ok spurði han at nafni. en han nefndiz Skrymir. En ecki þarf ek at spyrja at þu ert Asaþor efr hever þu dregit a brott hanzka minn. Seiliz þa Skrymir til. Ok tog hanzkan. Ser þor at þat hevur verit um not tina skal - - afhusit var þumlunginn hanzkans. Skrymir spurði ef þor vill þi at þeir færi allirsaman. En þor jatti því. þa tok Skrymir ok leyfti nestbaggan ok bioz at eta en þor i oþrum stað ok hans men. þa bauð Skrymir at þeir leigþi i ein stað baggana ok legþi a bak ser ok sva gerþo þeir: ok nu leggir Skrymir a bak ser ok stigr helldr storum. Ok at quelldi leitaði han nattstaðar unþir eik einni. þa mælti Skrymir til þors at han vill leggiaz niðr undir eikina at sofa en þ - - taki nestbaggan ok bui til matar ser. því næst sofnar Skrymir ok hraust fast. En þor tok nest baggan ok vill leyfa. Ok otruligt er þat at segia at engan knut fíck

Dá var Tor ráð at slá með hamaren: ok spurde honom efter hans namn: men han namndes Skrymner. Men ick etarf jag at spörja, at du ert Asa Tor. eller hafver du dragit bort handfsken min? Rákte då sig Skrymner til ok tog handfsken: ser Tor, at han (handfsken) hafver varit om natten. Jitteh ifet, ok afhuset var tumelfingren på handfsken. Skrymner spurde, om Tor ville, at de foro alle tilfsammen: men Tor jakade dy. Då tog Skrymner, ok löste nästefacken, ok böd at äta, men Tor i et annat rum med sina män. Då böd Skrymner at de skulle lägga til fsammen matsäckarna, ok så gjorde de, ok nu lade Skrymner sig på baken, ok stiger stort ok bredt, ok ät kvellen letade han natstad under en ek: Då mälte Skrymner til Tor, at kan vil lägga sig under eken at sofva; men de tage nestfsacken ok laga til mat ät sig. Der näst somnar Skrymner ok röt (snarkade) fast; men Tor tog nästefacken ok ville lösa; ok otruligt är det at säga, at ingen knut feck han löst.

Torus jam intellexerit, qui sonus esset, quem noctu audierint. Toro sese jam angulo fortitudinis accingenti accrescente robore, expergefactus est hic vir. Quo viso, Torus perterritus malleum vibrare non ausus est, sed nomen ejus quæsit, qui sese Skrymnerum nominavit: mihi vero, inquit, non est opus, ut quæram, num tu sis Asotorus: & numne tu chirotecarn meam abstulisti? Quam nunc manum extendens assumpsit. Torus jam deprehendit, hanc fuisse domum giganteam, in qua pernoctaverint, domunculam vero, pollicis fuisse vnginam. Skrymnero interroganti, annon reliqui una cum ipso proficiscerentur, consentit Torus. Skrymnerus, assumptam explicuit crumenam, cibum capturus. Torus vero ejusque socii alio in loco. Deinde Skymnerus peras conjungendas voluit, easdemque assumptas humeris suis imposuit, iter magnis passibus ingrediens. Ad vesperam vero locum

han leyft. Ok er han ser þat gripr han hamarin ok lystr i haufub skrymi. Han vaknar ok spyr hvart laufs blap felli i haufud honum. Epa hvart þeir se mettir. Þor let at þeir mundi sofa undir annari eik. At miþri nott heyrer þor at Skrymir hrytr. Þa tekr þor hamarin ok lystr i haufud honum i miþian hvirfilinn ok fauck hamarin. Þa vaknar Skrymir ok spyr hvart fell axkorn i haufud, mer e. hvart vakir þu þor. Han lezt vera - - - apr. Nu ætlar þor at fla han þriþia sinni. Reipir upp hamarin af aullo afli ok lystr a þunvangan er upp viffi. Socker hamarin um skaptino. En Skrymir firt upp ok strykr um vangan ok erit. Ok mælti. Hvart muno fuglar vera nockurir i treno yver mer. Mer þotti sem fiodr nockur felli af treno i haufub mer. Ok spyrþi. Hvart vakir þu þor. Mal mun nu vera upp at standa ok klæpaz. Þer

løst. Ok når han ser det griper han hammaren, ok slår i hufudet på Skrymner. Han vaknar, ok spór hvad løfsblad föll i hufvudet på honom; eller hvad det mände vara. Tor let, at de mände sofva under en annan ek. Vid midnatt hörer Tor, at Skrymner ryter. Då tager Tor hammaren, ok slår honom i hufvudet, mit i hiernan, ok sank hamaren (in i hufvud). Då vaknar Skrymner, ok spór, hvad korn föll i hufvudet, eller hvi vakar du Tor? Han sade sig vara sömnig. Nu åtflar (årnar) Tor at slå honom tredje sinnet; vrider up hammaren af all afl, ok slår på tinningen, som upviste, siucker (sunker) hammaren in til skafstet. Men Skrymner satte sig up, ok stryker sig om kinbenet, ok ennet, ok málte: hvad? mån foglar några vara i träet öfver mig? mig tyktes som fieder någor fölle af träet i hufvudet på mig; ok sporde han hvi vakar du Tor? råtta tiden mån nu vara at upstå, ok klådas. J hafven nu

icke

um quietis sub quercu quadam elegit. Skrymnerus Toro indicans, sese cubitum esse sub quercu atque dormiturum, illis vero, assumpta pera, cibum esse sumendum. Skrymnerus vero obdormiens altissime stertuit. Torus autem manticam soluturus, nullum explicare potuit nodum; quod incredibile est dictu. Quo viso, assumtum malleum capiti Skrymneri allisit. Qui expergetactus sciscitatus fuit; quænam frons seu folium in caput ejus caderet; seu quid hoc esset. Torus sub alia quercu dormiendum esse, dixit. Media vero nocte Torus, audito ranchore Skrymneri, arrepto malleo, caput ejus, verticem nempe percussit, idque adeo, ut malleus in caput demerferit. Skrymnerus evigilans quæsit, annon granum quoddam in caput suum delaberetur: Tuque Tore, quare vigilas? Qui, sese jam somno correptum iri, dixit. Jam vero Torus, ei tertium infligere vulnus destinans, vibrato intensis viribus malleo, genam sursum spectantem ita percussit, ut ad capulum demerferit malleus. Erigens se Skrymnerus, palpata gena, dixit: Quid? num a-

ver

eigit nu ecki langt til borgar er Miðgarðar þar heitr en ek hevi heyrt kvis ypart at ypr þickir ek heldr mikill maðr. En sia megu þer þar stærri menn. Ræp ek ypr heillt latip ecki mikin yvir ypr. Illa mun þat þolat slikum kogur sveinum epa hverfit aftra ok er yper sa betri. Ella slesni þer i auster ætt ef þer vilid til borgarinnar. En ek a norðr leip. Tekr nest baggan leggr a bak ser ok snyr a skogin. Ok er ecki getip at Æfarnir þipi han heilan fara þeir ganga til Miðgarðz. Ok sia borg standa a völlu nokkuri ok fetto hnacka a bak ser apr þeir fengi yfir sep. Grind var fyrri borgar hlipi þor feck eigi upp komit ok smugu millum svalanna. Þeir sa haull mikla gengo in. Ok sa þar ærit stóra menn. Þeir quoddo Utgarða Lokka er þeir komu fyrri hafæti. Han leit til þeira seint ok glotti við taun ok mælti. Seint er um langar veg at spyrja faun típindi er Svein stau-

icke langt til borgen, som Miðgård heter; Men jag hafver hørt eder viskning, at eder tyckes, det jag ar en stor man. Men se mågen i dår større mån. Jag råder eder helt, låten icke myket öfver eder, (skryten icke): illa mån dår tolas slike små svennar: eller venden tilbaka, ok ar eder detta bättre. Eljest stemmen J öster at, om J viljen til borgen. Men jag norðer at. Han tager nestelacken, lægger på baken på sig, ok snører at skogen. Ok ar icke berättadt, at Afarna bådo bonom fara väl. De gå gå til Miðgård: ok se en borg stå på vall någon, ok sette nacken til baken (ryggen) på sig, innnan de fingole öfver. En Grind var för borgporten: For feck icke up, utan smugo de in i millan grinstångerna. De sågo et stort kungligt slåt, gingo in, ok sågo dår dråflige stora mån. De hålsade Utgårdar Lokke, når de komo för högslåtet: Men han såg sent til dem, begabbade dem, ok målte: Sent ar om lång väg at spørja santidning, emedan en liten sven-

pilt
ves quædam, insident super me arbori. Præsentire enim videbar, plumam meum in caput decidere. Quærit etiam: quare tu vigilas Tore? adeste jam credo Tempus surgendi, vestesq; induendi. Vobis jam non multum super est viæ ad urbem, quæ Utgarda dicitur. Audivi vero, vos susurrasse inter vos, me vobis magnæ stature virum videri: ibi autem vobis cernere licebit viros, me majores. Vobis vero ego auctor sum, ne vosmetiplos extollatis. Tales enim homunciones ægre ibi feruntur: aut, quod consultius est, revertimini. Ad aulam vero vobis anhelaturis, orientem versus eundum est. Ego vero ad septentrionem deflectam. Assumptum igitur viaticum dorso suo imponens in sylvam divertitur. Nec relatum accepimus, Afas ei valedixisse. Illi Midgardiam (juxta Resenianos codices, ad middag, medium diei) progressi urbem conspiciunt, in campo quodam sitam, quam visu superaturis capita ad cervices & humeros retroflectenda fuerunt. Porta urbis erat cratibus oclusa, quas Torus aperire non valuit: sed inter clatra irreperunt. Magnam
jam

li ein er orþin at Aukopur. En meiri muntu, en mer lizt. e. við hverium íþrottum ero þer bunn felagar. Engi mun fá með oss vera er ecki kuni nockururar íþrottr. Loki segr. Engi mun fá her innan hirþar er skiotara muni eta en ek. þa svarir Utgarþa Loki. Íþrott er þetta ef þu efirir ok reina skalt þetta. Han kallar á bekin á þann man er Logi er nefndr ok biðr han freista sin moti Loka. þa var tekir trog eit mikir ok sett á hallar golfi fullt af slatt ok settiz Loki at oþrum enda en Logi at oþrum megin ok at hvartveggi sem tipaz ok mættuz í miðio troginu. Hafði Loki eit slattr allt ok beinum en Logi hafði eit slattr allt af beinum. Ok svo trogit ok van Logi leikin. þa spurði Utgarda Loki hvat fá en ungi maðr kynni leika. þialfi segr at han mun freista at renna skeið við einhvern hirþmann hans. Han

pilt á vorden af ÁkeTor. Men mera mándu vara; án mig fynd; eller til hvilka idrotter áren J fóljeslagare berredde? ingen mánd med oss vara, som icke kan någon idrott. Loke säger: Ingen mánd vara här innan Palatset, som snällare mánd äta, än jag. Då svarar Utgårdar Loke: Idrott är detta, om du håller lofven, ok röna skal man detta. Han kallar af bänken, på den man, som Loge är nämnder, ok beder honom fresta sig mot Loke. Då vardt framtagit et stort trog, ok satt på falsgolfvet fult af kött. Ok satte sig Loke vid den ena ändan, men Loge vid den andra, ok åt bägge två som fortast, ok möttes mit i träget. Då hade Loke ätit up allt köttet af benen; men Loge hade ätit kött allt ok ben, ok så trog, ok van Loge leken. Då sporde Utgårdar Loke, hvad som den unge mannen kunde leka: Tialfe säger, at han mánd fresta at renna på skidor med en hvar af hans Hirdmån. Han

svarar:

jam conspicati regiam, intrarunt, & viros heic proceræ staturæ cernunt. Ad folium accedentes Utgardiæ Loconem salutant; qui sero adspiciens iisdem irrisit loquendo: longum esset de longo itinere interrogare veras narrationes, cum OekoTorus parvulus quidam puerulus factus est. Major vero revera sis, necesse est, quam mihi appares. Quibus vero artibus excercendis estis assveti commilitones? Nemo enim nostrum est, qui artem aliquam non callet. Loco dicit, nulli hac in aula in cibo sumendo se esse cessurum. Respondet Utgardiæ Loco: hoc etiam artis est, præstito promisso tuo, quod experiendum. Hic ergo viro cuidam, scamno infidenti, nomine Logo, accersito præcepit certamen cum Locone inire. Tunc linter quædam, carne repleta, illata fuit, & in pavimento collocata. Ad alterum finem linteris Loco, ad alterum vero Logus, confedit, uterque, cibum quam celerrime consumendo, in medio linteris subsistentes. Loco jam omnem de ossibus consumsit carnem, at Logus & carnem & ossa & lintrem; unde et jam victor discessit. Tunc interrogat Utgardiæ

K.

Loco,

svarar. þat er gop íþrot. Ok let han vel buinn at skiotleikin ef han skall dessa íþrott vinna. Ok freista skall. Gengra han ut a gott seip. Kallar til fer svein staula nockurn er Hugi het. Ok baþ han renna við han fyrsta skeip. Ok er Hugi því frammar at han snyzt aþr i mot honum at skeipsenda. þa mælti Utgar. þurfa muntu at legia þik meir fram. En þo hava her komit ecki ofliotari menn. þa taka þeir anat skeip ok er Hugi kemr til skeipsenda sne- rízt han aþr. Ok er þa langt kolf- skot til þialfa. þa mælti Utgardar Loki. Vel þicki mer þialfi renna. En eigi trui ek honum nu at han vinni leikinn. En nu mun reyna er þeir renna it þridia skeipit. Ok nu er hugi er komin til skeips en- da er þialfi ecki komin a mitt skeip. Nu er þetta reynt. þa m. Utgar- dar Loki: Hvat íþrott kantu þor. Muntu vera fyri þeim. Sva mikit

svarar: det är god idrott: ok lát ho- nom väl bereda sig til hastighet, om han skal denna konsten vinna, ok försö- ka skal. Går han ut på et godt stycke våg; kallar til sig en liten sven någon, som Hugi het, ok bød honom renna med honom första stycket. Ok är Hugi så lång före, at han renner tillbaka i mot honom vid målets ånda. Då mätte Ut- gårdar Loke: Torfa mån du laga dig mer fram. Ändok hafva här komit icke ofsnabbare män. Då tagade et annat skid- mål, ok når Hugi komer til skidmålets ånda snörer han tillbaka; ok är då et långt kolfsskot til Tialfe: Då mätte Utgårdar Loke: väl tycker mig Tialfve renner: men icke tror jag honom nu, at han vinner leken: men nu mån man röna, når de renna det tredie skidmålet. Ok nu når Hugi är kommen til målets ån- da, är Tialfe icke kommen mit på må- let. Nu är detta rönt. Då mätte Utgår- dar Loke: Hvad idrott kan tu Tor? mån du vara så mycket förmer än de, som

Loco, cui ludo assuetus esset juvenis iste. Telephus respondit se soleis ligneis currendo cum quolibet aulicorum ejus esse certaturum. Ille vero hoc bonam esse artem pronunciat, mandans, ut optime semet præpararet, si hanc excerceret victurus. Egressus ergo multumque progressus accersivit puerum quendam, nomine Hugonis, eique præcepit, primum cum Telepho percurrere stadium. Hugo vero illi adeo antevertit, ut juxta metam reversus eidem obviaverit. Tunc Utgardia Loco locutus est: magis tibi festinandum est, attamen huc advenerunt viri non tardiores. Tunc aliam propositam metam adveniens Hugo celerrime re- vertitur, quum adhuc Telepho balistæ jactus restaret. Tunc locutus est Utgar- dia Loco: optime mihi Telephus videtur currere; eum vero ludendo vincere athletam non crediderim. Tertium vero illis percurrentibus stadium, experiamur, quis victor sit. Jam vero, Hugone metam contingente, Telephus ad medium stadii nondum pervenit. Jam satis hoc experti omnes. Tunc Utgardia Loco: quam,

sem men hava gert um þin stor-
virki. Han svarði. At hellzt vill
han þreyta dryckio við nokkurn
man hans. Utgárdar Loki svarði
at þat ma vel vera. Gengr i Hol-
lina. Ok biðr taka Vitis horn er
hirðmen ero Vanir af at drecka.
Han sýnir þor ok segir at þat þic-
kir vel druckit at drecka af i eino.
En sumir drecka i tveimr. En en-
gi sva vefall at ecki drecki af i
þrimr. þor sýniz hornin ecki mi-
kin ok þo miok langt. Han var
þyrstr miok setr a mun fer ok svalg
storliga. Ok ætlar at han skal ei-
gi luta optar i hornit. Ok er han
braut eyrindi ok fer i hornit at
nu er litlo minna i en adr. þa se-
gir Utgarða Loki. Vel er druckin
en ecki til mikin. Munda ek ecki
trúa ef mer veri sagt fra Asaþor
at han drycki ecki meira. þu munt
drecka opru sinni. þor svarði en-
gu setr hornit a mun fer ok ætlar
af at drecka. þrytir a dryckiona

som man hafva giordt (beráttadt) om
dina storverk? Han svarade at helst vil
han tráta (táfla) uti drickande med no-
gon af hans man: Utgárdar Loke svara-
de: at det må væl vara Gárin i slot-
tet, ok beder taga fram et Viteshorn,
som hofmánnen voro vane ur dricka.
Han viser Tor, ok ságer, at det tyc-
kes væl drucket, at dricka ur det i en
dryck; men somlige dricka i tvá gánger:
men ingen ár sá ynkelig, at han icke dri-
ker ur det i tre dryckar. Tor sýns hor-
net icke stort, ok dok myket langt. Han
var myket torstig; sáttar sig fór munen,
ok svalgde storliga; ok áttlar at han skal
icke luta oftare i hornet. Ok ár han
trótti sit góremál, ok fer i hornet, at
nu ár litet mindre uti án fór: då ságer
Utgárdar Loke: væl ár drucket, men
icke sá myket: jag kunde icke tro,
om mig hade varit sagt om Asa Tor,
at han drucke icke mera. Du man
dricka andra sinnet. Tor svarade in-
tet; sáttar hornet til mun på sig ok
áttlar at dricka ur: táflar uti drickande,
det

quam, inquit, tu Tore, calles artem? Et num tu illis tantum præstas, ac de te
relatum accepimus, tuisque facinoribus? Qui respondet, se potissimum bibendo
esse certaturum cum aliquo aulicorum ejus. Loco Utgardiæ respondet: hoc fiat.
Palatium ergo ingressus, jussit adferri cornu expiatorium, ex quo aulici bibere con-
sueverant. Hoc Toro porrecto, bene, inquit, bibere videtur, qui unico hau-
stu exhauserit. Quidam vero duabus vicibus evacuant. Nemo vero adeo est
miserabilis, qui non ter bibendo exinaniverit. Toro videtur hoc cornu non qui-
dem magnum, attamen perquam longum. Vehementer sitiens, cornu ori ap-
plicato, strenue sibi ingurgitat merum, sæpius super cornu caput suum non in-
clinaturus. Remotum autem ab ore cornu intuens, reperiit paulo minus eidem
quam antea, inesse. Tunc Utg. L. bene potatum est, non vero adeo multum.
Fidem nunquam adhibuissim relaturis, Asotorum plus bibere non posse. Altera

fem honum vanz til eyrindi. Ok en fer han at stikillin hornsins vill ecki upp ok fer i ok ætlar nu minna hava þorrit en it fyra sin er nu gott beranda borþ a hornino. þa svarir Utgarþa Loki. Hvat er nu þor muntu nu eigi þor spara þer til eins dryckiar meira en þer mun hægst vera. Sva lizt mer ef þu skalt drecka inn þriþia dryckinn fem þessari mun mestr ætlaþr vera. En ecki mattu her heita sva mikill maþr sem æfir kalla þik ef þu gerir eigi meira af þer um aþra hlut. þa varþ þor reiþr miok. Setr hornit a munn fer ok þreytir mest. Ok er han leit i hornit. þa hafþi - - a gengit. En er han fer þat gefr han upp ok vill eigi drecka lengr. þa mælti Utgarþar Loki. Aupfætt er þat at matr þin er ecki mikill. Vill tu leika fleira. þor segr freista mun ek en um fleira leika. En undarligt mundi mer þickia ef

det mäfte han förmätte, ok fer han, at den imalaste ándan af hornet vil icke up; ok fer uti, ok menar nu mindre vara drucket án det första sin; nu ár godt bárande bord i hornet. Då svarar Utgårdar Loke: Hvad ár nu Tor? mån du nu icke, Tor, spara dig til sådana drickar mera, om du vill högst vara. Så fyns mig, at du skal dricka hin tredie dricken, som mån vara störst af dessa tilárnader. Men icke mån du här heta så stor man, som Áfarna kalla dig, om du gör icke mera af dig i andra mål. Då vardt Tor mycket vred; sätter hornet för munnen, ok tåflar det måsta han kunde. Men när han såg i hornet, då hade långt nedgångit: Men när han ser det gifver han up, ok vil icke dricka längre. Då málte Utgårdar Loke: lát ár det at se, at din magt ár icke stor. Vil du leka mera? Tor säger: Fresta mån jag án på flera lekar: men underligt mände mig tyckas, om jag

vice Tibi bibendum est. Torus nihil respondet; sed cornu ori applicatum exhaurire destinavit. Certat jam bibendo quantum valuit. Sed adhuc cernit, minimam cornu extremitatem exaltari non posse. Cornu intuenti apparet, minus quam prima vice exhaustum. Jam vero sine periculo effusionis ferri potuit. Tunc Utgardia Loco: Quid, inquit, jam valet Torus? vis jam Tore a talibus abstinere haustibus, & tamen supremus censer? ita mihi videtur, ut tertia vice bibas, qui haustus tibi maximus est destinatus. Heic vero non tantus haberis vir, quantum Afæ te vocant, si aliis in rebus te præstantiorem non præstiteris. Tunc Torus, ira accensus, cornu ori admoto, quam maxime valuit, bibens certavit. Jam cornu inspiciens cernit, tandem merum paululum dedisse. Quo cognito, cornu recipiendum porrigit, ultra non bibiturus. Jam Utgardia Loco locutus: Facile est visu, potentiam tuam, non esse magnam: sed visne ulterius ludere? Torus periculum ulterius esse faciendum, respondit. Mi-

rum

ek veri heima með Ásum ef slíkr dryckir veri þar litlir kallapir. En vat leik vili þer biða. Þá svaraði Utgárdarloki þat er ungra sveina at hefia upp af jörðu katt minn. En ecki munda ek slíkt kuna at mæla við Ásaþor ef ek hefða eigi seð at han er minni maðr en mer er sagt. Þá hliop fram kattr grar a hallar golfit mikill helldr. Þor tog hendinni undir kviðinn niðr ok lypti upp. En kattrin beygði kengin ok sva sem han reitti upp höndina lypti kattrin einum fátinum. Þá mælti UtgarðarLoki sva for sem mik varði. Kattrin er helldr mikill. En þú ert lagr ok litill. Þor segr. Sva litill sem ek em þá gangi til einum ver yðar at fáz vidr mik. Nu er ek em reiðr. Utgarðar Loki svaraði. Ok litaz um. Eigi se ek her þann mann at eigi mun litill ræði i þickia at glima við þik. Kalli hingat kerlingo föstro mina. Ok fáz þú við henna.

jag vore hema með Ásarna, om slíka drickar vore dár smá kallade: men hvad lek viljen J biuda? Dá fæde Utgårdar Loke: det ár unga Svennars (lek) at háfva up af jorden minn katt: men icke mánðe jag slíkt kunna mála med ÁsaTor, om jag hade icke seðt, at han ár mindre man, án mig ár sagt. Dá lop fram en grá kat på salsgolfvet, ganska stor; Tor tog handena under kveden neder, ok lyfte up; men katen bógde ryggen, ok så som han ráttade up handena, lyfte katten den ena foten. Dá málte Utgårdar Loke: så for, som jag tånkte, katten ár mycket stor; men du ár låg ok liten: Tor ságer: så liten som jag ár, så gånge hit en hvar af eder, at brottas med mig; nu når jag ár vreder. Utgårdar Loke svarade, ok ser sig om: icke ser jag hár den man, som icke mån 'litet beróm tycka, det vara, at brottas med dig. Kaller hit den kártingen, som föstrat up mig, ok brottas du med

rum vero mihi videretur, si domi essem cum Ásis, & tales potiones ibi parvæ haberentur. Qualem vero ludum proponitis? Utgard. L. Juvenum ludus est, ut cattum meum de terra elevent. Ita vero cum ÁsaToro loqui non possem, nisi vidissem, eum minoris esse virtutis, quam fama mihi vulgaverit. Tunc cattum coloris cinerei super pavementum Palatii proficientem, valde magnum, Torus adgrediens, manu medio ventri felis supposita, elevaturus est. Felis vero incurvans dorsum, & quantum Torus manum sustulit, felis alterum pedum suorum elevavit. Tunc Utg. L. ita evenit, ut cogitavi; felis enim grandis est, tu vero brevis est parvus. Torus respondet: cum parvus sim, accedat huc quilibet vestrum, mecum ut luctetur; etiam quidem cum iratus sum. Utg. L. circumspiciens regeffit: video hic neminem, qui non ducat, se parum laudis mereri tecum luctando. Advocate igitur anum istam, quæ me enutrivit, quacum eris luctaturus.

Ille

Fellt hevir hon stærri sveina ok þa er mer litaz hvergi osterkligr en þu. Ecki er þar af annat sagt en þui harþara er þor knyzt at því fastara stop hon. þa tok kerling at leita til bragða. þor varð lauff a fotum ok voru sviptingar harþar. - - fell þor a kne oþrum fæti. Ok þa bad Utgardar Loki þau hætta. Ok let han ecki fleirum þurfa at biða fang. Ok voru þeir þar um nottina. En um morginninn biuguz æsirnir a brott. Ok leiddi han þa a gauto. Ok spurði hvernveg þor þætti faur sin orþin. þor segir. At þeir mundi kalla han litin mann. þa svarði Utgarþar Loki. Nu skal segia þer it fanna er þu ert kommin ut af borgini. Eigi hefir þu komit i henna ef ek hefða vitað þik svo mikils hættar sem þu ert. En sion hverfingar voru gervar fyrst a skoginum. Ok kom ek fyrst til fundar við yðr. Ok er þu villdir leyfa nestbaggan

med henne; fálta hafver hon stórra svennar, ok det, som mig synes ingen ostar-kare án du. Ikke år derom annat sagt, án ju hårdare som Tor rykte på, ju fastare stod hon. Då tog kårlingen til at leta skiålmstycke. Tor var løs på foten, ok varðt armryckande hårdt; då föll Tor på kne, på ena foten. Ok då bød Utgårdar Loke dem hålla up: ok fæde, at han icke torfte biuda flera fangas: ok voro de dår om natten. Men om morgonen lagade Åfarna sig bort; ok ledde han dem på gatan, ok spurde, hvilken våg Tor tykte sin for vara. Tor fåger, at de månde kalla honom en liten man: då svarade Utgårdar Loke: nu skal man fågia dig fanningena sedan du åst kommen utaf borgen: icke hade du kommit i henne, om jag hade vetat dig vara så farlig man, som du år. Men synvenningar voro giorda først i skogen; ok kom jag først til møtes med eder. Ok når du ville låta næstefåcken, var han

Illa enim majores prostravit juvenes, & ut mihi videtur, te non debiliores. De ista pugna nihil aliud relatum accepimus, quam, quo fortius Torus eam fuerit aggressus, eo immobilior steterit. Jam vero, anu excogitante stratagemata, Torus pedes figere non potuit, facto vero impetu vehementissimo, Toroque in genua prostrato, finem fieri, voluit Utg. Loco, dicens, plures Toro non esse ad certamen provocandos. Transacta hic nocte, mane Asæ sese ad iter ingrediendum accingunt. Ille hos per plateam comitatus, interrogat, quænam via Toro ingredienda esset. Torus vero, dicit fore, ut hi homines eum parvulum vocarent virum. Utg. L. Jam tibi, urbe egresso, verum dicamus. Nunquam illam fuisses ingressus, si scivissem te viribus adeo prodigiosis pollere uti revera polles. Fascinatio vero oculorum facta fuit primo in sylva, egoque antea tibi obviam factus sum. Teque peram viatoriam soluturo, hæc constricta erat magno ferro. Unde aperiens,

var han bunðin með gresjarni. En þú fant eigi hvar upp var at luka. Þá laust þú mik með hamri þínum þryggar sinnum. Ok var it fyrsta minzt ok þó svo mikip at mer mundi unnit hava at fullu et a hefði komit. En þar er þú fætt hia haull minni setberg. Ok þar i ofan þria dalæ fer skeytta. Ok ein diupaztan þat voru hamarþor þin. Setbergi- no bra ek fyri hauggin. En Loki þreyti leik við elld um atid. En þialfi tok laup við huginn. Ok mat- ti han ecki ok engi annar þat vidr han þreyta. Þat var þó mest undr er þú dragt af hornino er annar endir var i egi. Þ: ero orþnar fjo- rurnar. En þar lyfter þú upp Mid- garðs orminum er þó tokt kottenn. En þá hrædduz allir er þat þa er þú lyftr einum fætinum a ketti- num. En þú fekzt þar við elli er þú hugþizt við kerlinguna eiga. Henni hevr engi a kne komit. En þer komit mik ecki optar heim at fækia. Þá bregþ þor upp hamri- num. Ok nu fer han hvergi Utgar- þa Loki ok eigi heldr borgina.

han bunden med et stort ok tioktjarn. Men du fant icke hvar up var at löfa. Då slog du mig med hamar din tre sin: ok var det första minst, ok dok så stort, at jag mände haf- va varit öfvervunnen til fullo, om det kommit på mig. Men där som du såg uti mit Palats en klippa ok där ofvan uti tre fyrkantiga dalar; ok en diupaste, det voro spor efter din hamar. Klippan satte jag imot slaget. Men Loke trätade (täflade) i leken med elden om åtande. Men Tialfe lop kap med hogen (tan- kan); ok förmätte han icke, ok ingen an- nan, det mot honom täfla. Det var då måst under, när du drack af hornet, hvars andra ånda var i hafvet, dådan å- ro vordna fiolarna. Men sedan lyfter du up Midgårds ormen, när du togst kat- ten. Men då råddes alle, som det sågo, när du lyfter den ena foten på katten. Sedan brottades du med ålderdomen, när du tänkte, dig hafva med en kårling at giöra. Henne hafver ingen på knå komit. Men komen icke oftare at söka mig hema: då lyfter Tor up hamaren: Ok nu fer han hvarken Utgårdar Lo- ke eller borgen.

riens, via non inventa, malleo me ter percussisti, & licet primus ictus esset levif- simus attamen tantus, ut omnino superatus fuisset, si fuisset inflictus. Ast quod videbas in palatio meo rupem quandam, in cujus cacumine tres quadratæ erant valles; una profundissima, hæc fuerunt vestigia mallei tui. Rupem enim ictui op- posui. Loco cum animo, cui nec ille, neque ullus alius antevertere valet. Maxime vero mirum fuit, quando de cornu bibebas, cujus altera extremitas mari adhæ- ret, unde sinuum origo. Posthac elevasti angvem Midgardia, selem sublaturus. Te vero alterum pedum ejus elevante, nos omnes valde perterriti fuimus. Deinde cum senectute luctatus, existimasti tibi cum anu negotium esse. Eam nemo in ge- nua prostravit. Vos vero me sæpius domi nolite convenire. Tunc Torus, e- levato malleo, nullum videt, neque Utgardia Loconem, nec urbem.

24 Damesagan.

Her segir fra því e þor for at dra.
ga Miðgarps orminum.

Eptir þanna aburð snýr þor heim-
leipiss. Ætlar nu at hitta Mid-
garpsorminn. Ok kom til Jotuns
nockurns er Eymir er nefndur. En
um morginin bioz Jotun at fara til
fiskiar. þor vill fara með honum.
En Jotun let ecki gagn mundo at
kaugr sveini þeim. Mun þik kala
ef ek sit lengi ok utarla a mið - -
sem ek em vanr. þor reiddiz ho-
num miök ok kvap þat ecki víst.
Ok spurði hvart þer skyldi hava
at beitum. Eymir bad han fa ser
beitor. þor tok uxann er heitr
Himinriopur er Eymir atti ok sleit
af hausupit. Ok settiz raustr rum
ok þotti Eymi han helldr roa mi-
kit. Ok let þ - - komna a þær va-
ster sem han var vanr ok bað þa
eigi roa lengra. þor lezt villdo enn
miklo lengra roa. Eymir quad þat
hætt við Miðgarpsormin. þor

Hår såges om dy, at Tor for at dra-
ga Midgårds ormen.

Efter denna åtbörd snörer Tor
hemledes, åtflar nu at hitta Mid-
gårds ormen; ok kom til en Jätte,
som Eymer är nämnder. Men om
morgonen lagade Jätten sig at fara bort
ok fiska. Tor vil fara med honom;
men Jätten let (sade), at intet gagn mån-
de vara med en köksven. Du mån
kalna, om jag sitter så länge, ok så långt
ut på det stora hafvet, som jag är van.
Tor vredgades på honom mycket, ok
sade at detta var icke víst, ok sporde
hvad de skulle hafva til bet. Eymer bad
honom få sig bet (agn). Tor tog en oxe,
som het Himelsröder, hvilken Eymer
åtte, ok slet af hufvudet, ok satte sig på
rodarbenken; ok tykte Eymer, at han
rode ganska starkt. Ok ser, at de koma
til det meställe, som han var van, ok
bad at han icke skulle ro längre. Tor sa-
de at han ville än mycket längre ro. Ey-
mer kvad, vara fara för Midgårdsormē.

Tor

*XXIV. Historia. Quomodo profectus fuerit Torus ad extrahendum anguem
Midgardie. His peractis, Torus domum festinanter reversus, anguem Midgardie
inventurus, gigantem quendam, nomine Eymeri, adiit. Mane vero, gigas abi-
tum parans, piscandi ergo, Toro comitatus respondit, talem pumilionem
sibi nulli esse auxilio. Frigescas, necesse est, me tam diu, tamque procul a litto-
re, sedente, ac mihi mos fuerit. Torus, ei valde iratus, dixit, hoc non esse ve-
rum, interrogans, quidnam hamo ad inescandum suspenderetur. Ei hoc acqui-
rendum, dixit Eymer. Hinc Torus, capite uni bovum Eymeri, nomine Hi-
minrioderi, extorto, ad scalmos desidens, fortissime, uti Eymeri videbatur, re-
migavit. Hic, cognito, perventum esse ad solitum piscandi locum, subsisten-
dum esse, dixit. Toro, se ulterius esse remigaturum, dicenti respondit Eymer, pe-
riculum instare a Midgardie angue. Toro autem ulterius remigaturo, contrista-
tus*

vill roa. Eymir varþ okatr. þor greiddi vapin. Ok let koma a uxa haufupit a Aungulinn ok for til grunz. Miþgarþzormrinn beit a aunglinum. Ok kom i gominn. En ormrinn bra við fast svo at þarir hnefar þors skullo við þorþino. þa ferþiz þor i ašmegin. Spyrndi við fast. Sva at han hliop þarum fotum i gegnum skipborþit ok spyrendi við gruni. Dro þa at fer orminn. Ok upp vidr þorþino. En engi hevr þa leþ enar oðrligsto synir *er eigi hevr þat* er þor hvesti augun a orminn. En han starþi neþan a moti ok bles eitruno. Jotunin varþ litverpr er han þa orminn. Ok færin fell in nockut. En er þor greip hamarin. Falmari Jotunninn til agnfa-xinz ok hio við þorþino vap þors. En ormr fauck i færin. En þor ka-stari hamrinum. Ok laust við eyra iotninum svo at han steyptiz at þorþino. Ok laust af honum haufþit við haoni. En þor op til lanz. þa mælti Ganglri. Mikit afrek var þetta. Har svarari.

Tor vil ro; Eymer varðt oglader; Tor gredde ut metrefven, ok lát koma oxehufvudet på kroken, ok for det til botn. Midgårds ormen bet på kroken, ok kom det i gomen; men ormen drog til så fast, at både nefvarna Tors stöttes imot bordet: då fördes Tor uti Gudakraft: spiernade fast, så at han span både fötten i genom skipsbordet, ok stadnade på botn: drog då åt sig ormen, ok up til bordet. Men ingen hafver sedt en förskräckeligare syn, än när Tor hväste ögonen på ormen: men han stirade i mot nedan til, ok bles etter. Jätten varðt förändrad uti ansiktet, när han såg ormen; ok sion föll in något: men när Tor grep hamaren, famlade Jätten til agneknifven, ok högg af vid bordet meterefven Tors: men ormen sack i sion. Men Tor kastade hamaren (efter honom), ok slog Jätten vid örat, så at han stöp åt bordet, ok slog af honom hufvudet med det fama; Men Tor vadde til lands. Då mälte Ganglere: stor segervinning var detta. Har svarade:

tus fuit Eymer. Torus filium piscatorium explicuit, imposito capite hamo, quem profundum petentem devoravit anguis. Qui, transfixo palato, ambos Tori pugnos intersealmo duriter impegit. Hinc Torus, viribus perfusus divinis, tam firmis stetit talis ut, ambo pedes carinam penetrarent, in profundo subsistentes, anguemq; ad latus navis attraheret. Horribilius vero spectaculum vidit nemo, quam quum Torus anguem intuitus, hic vero sursum prospectans venenum spiravit. Gigas metu pallescens, viso angue, undisque in cymbam inundantibus, Toroque malleum apprehendente, arrepto cultello, filium Tori juxta intersealium præcidit. Anguem vero ad profundum redeuntem malleo percussurus erat Torus; Giganti autem, inflicta, ut caderet, alapa, caput amputavit. In terram vero vadavit. Tunc Gang. magna hæc fuit victoria. Har respondet.

25 Damesagan.

Fra liflafi Baldrs ok for Hermod's til heliar.

Om Baldurs liflåt (død) ok Hermaders resa til helvitet.

Meira var hitt vert. Er Balldr en Gopa dreympi hætligt. Ok sagði alúm. Frigg beiddi honum griða at eigi grandapi honum elldr ne jarn ne vorn. Malmr ne steinar ne vípir föttir ne dyr. Fuglar ne eitormar. Ok er þetta var gert. Var þat skemtan Baldrs at han stöð uppá þingum. Skyldo sumr skiota at honum en sumr haugva. Sumir gryta. Han sakapi ecki. En er Loki sa þat likapi honum illa. Geck til Fensala til Friggjar til Fensala. Ok bra fer i kono liki. Spyr Frigg ef han vissi hvat men höfðuz at a þingino. Han sagði at allir skuto at Balldri en han sakar ecki. þa mælti Frigg. Eigi muno vapn ne vípir bana Balldri eipa hefi ek af öllum tekit. þa mælti konan. hava allir hlutir eipa unnit at eira *) Balldri. Frig svarapi. Vípar teinungr ein vex tyri vestan Valholl er heitr Mistilteinn. Sa þótti mer ungr at krefia eipsins. þa hverfr konan. En

Mera var detta vörðt, at Ballder hin Gode drömde om farlighet, ok sáðe för Asarna. Frigg bað honum frid, at icke skulle skada honum elden eller jarn; eller vatn; malm, eller stenar, eller trå; fött eller diur, föglar eller eitormar. Ok när detta var giordt, var det Balldurs skemtan at han stöð uppå tinget: skulle somlige skiuta at honum, men somlige hugga: somlige stena honum. Men honum skadade icke. Men när Loke såg det, likade det honum illa. Han gick til Fensala, til Frigg, ok vände sig i kvinno liknelse. Då spör Frigg, om hon visste, hvad man hade för sig på tinget: hon sáde, at alle skiuta at Balder; men han skadas icke: då málte Frigg: icke mån vapn eller trå bana (döda) Ballder; ed hafver jag af öllom tagit. Då málte konan: hafva alle lotter giordt ed at ára Ballder? Frigg svarade: en tenunge vexer vestan om Valhall, som heter Mistiltein, den tyktes mig unger at krefia ed af. Då hvarf konan bort: men

*) Eira, irra sig; tycka illa vara.

Loke

XXV Historia. De morte Apollinis, atque itinere Mercurii ad infernum.

Majoris momenti fuit somnium Apollinis, de ingruente periculo, quod Asis retulit. Frigga pacem & immunitatem ei adprecata est, ne ei esset nocumento ignis, aut ferrum, aut aqua, aut metallum, aut saxa, aut arbor; nec morbus, neque animalia, avesve venenosique serpentes. Quo facto, hic fuit Apollinis ludus, ut eum in concionis medio stantem, quidam jaculando, quidam cædendo, quidam lapidando, peterent: ei vero nihil nocuit. Quod spectaculum Loconi admodum displicuit. Fensalam ergo adiit Friggam conventurus, assumpta forma anili. Friggæ perconctatæ, quid in conventu agerent, responset, omnes in Apollinem

ja-

Loki gengr til ok tekr Mistilteinn ok slitr upp með rotum. Gengr til þingsins. En Hauþr stop utarlíga í manhringinum er hann var blindr. Þá mælti Loki við hann. Hvi skytr þú ekki at Balldrí. Hann svarar. Því at ek sé ekki. Ok þat annat at ek em vapnlaus. Loki mælti. Ger þú í líking annara manna ok veit honum at sök. Ek mun vísa þér til hans. Skiot þú at honum vendi þessum. Hauðr tok Mistilteininum ok skaut í gegnum Balldr. Ok var þat mest óhappa skot með gúðum ok mannum. Nu fá hver til annars. Ok allir með grimum hug til þess er gert hafði. En engi mætti þar hefna í gripa stöpunum. Allir baro illa harminum enn Óþinn verst. Var þar grátr fyri má. Þá spurði Frigg hvar fá veri með Ásum er eignaz villdi ástir hennar. Ok rípa á helvegga at na Balldrí meðr utlausn. Hermodr son Óþins fór ok reip Sleipni.

Loke går til ok tog Mistiltein, ok sliter up med røtterna, går til Tinget. Men Høder stod yterst i manringen emedan han var blind. Þá mælti Loke med honom: hvi skiuter du icke at Balldur? han svarar: ty at jag ser icke; ok det andra, at jag är vapnlös. Loke mælte: gör du lik som andre män ok grip honom an; jag män visa dig til honom: skiut du at honom denna kåppen. Høder tog Mistiltein, ok sköt i genom Ballder; ok var detta det olyckeligaste skot, ibland Gudar ok människor. Nu såg hvar til den andra, ok alle med grym hug på det, som giordt var: men ingen måtte då hämnna detta i fristaden. Alle boro illa sorgen, men Oden värst. Var där gråt utan mått. Då sporde Frigg, hvem som vore ibland Asarna, som egia'ville hennes kärlek? han skulle rida til helvetet, ok få igen Balder imot utlösen. Hermodur, Odins son, for åstad, ok

red

jacula mittere, sine ulla ejus læsione. Frigga ait, nec arma, neque ligna Apollini esse mortifera. Juramenta enim ab omnibus accepi. Tunc anus: num omnia juraverunt, se Apollini honorem deferre? respondet Frigga, arbusculam quandam ad latus occidentale Valhallæ crescere, nomine Mistiltein, visamque sibi nimis teneram, quæ juramento obstringeretur. Muliere disparente, Loco ad Mistiltein abiens, eadem radicitus eruta, forum adiit. Høderus vero in extremitate coronæ substitit, cum cæcus esset. Tunc Loco eum alloquens dixit: quare tu in Apollinem nihil mittis? hic respondet: cum cæcus sim, accedit, quod etiam sim inermis. Loco: Fac tu uti reliqui, eumque adgredere. Ad eum ego te adducam. Mitte in illum hunc baculum. Høderus assumpto Mistilteine Apollinem transfixit. Et hoc fuit infelicissimum jaculum & inter homines & inter Asas. Jam alter alterum aspexit, omnesque facti atrocitate perterriti fuerunt. Nemo vero vindictam sumere potuit, in asylis nempe. Omnes summopere lugebant, maxime vero Odinus.

Balldr var lagdr i skipit Hringhorna. Ok ætlopu gupin fram at setia med bal gerd. Ok tokz þat eigi fyri. En Hyroken kom til. hon reip vargi. Ok hoggormar voru at taumum. (Odin kallar Berferkir fiora at halda hestinum *) ok nu fengo eigi Berferkir halldit taumonum. Hon dro fram skipit ok at fyrsta vidbragði hraut skipit ur hlunum. þa villdi þor liosta henna. En gupin banna þat. Lik Balldr var borit a balit. Nanna Nefs d - - - æck er hon fræ. þor vigði balit með Miolni. Ok han spyrndi dvergnum Lit a balit. þar voru þa oll gupin. Freyr sat i kerro ok var þar beitr fyri *gollturin Gullin borsti.* e. Sligrutanni. Heimdallr reid Gulltopp. En Freyio ok kautum sinum. þar voru ok hrimþassar. Oþin lagði a balit Draupni ok hest Balldr með ollum reiða.

Hermopr reidr nio nætr til Giallar ar. Ok a gulli hlaþna bru. Mob-

S. S. samt Manuscript. Ups. Gud. Olavi.

Hic fine modo fletus fuit. Tunc Frigga dixit, omnes suos amores demerituro ad infernum esse equitandum Apollinis redimendi causa. Hermannus, Odini filius, profectus fuit Sleipnero vectus. Navi Ringhornæ Apollo impositus fuit, quam adduci voluerunt Asæ, cum exstructa pyra. Fieri autem non potuit, antequam advenit Hyrekena, lupis vecta, utens serpentibus pro habenis. Quatuor Odinus Pugiles, qui furore corripere solerent, equos custodire iussit. Hi autem habenas moderare non valuerunt. Illa navem protraxit, primoque attractu ignis fumavit ex lignis subjectis. Toro autem eandem percuttere volenti obstiteret reliqui Asæ. Funus jam Apollinis pyræ impositum fuit, quo cognito, Nanna, Nefi filia, dolore crepuit. Torus rogum Miolnero consecravat, Nanumque Liten pedibus pyræ admovit. Hic aderant omnes Asæ. Frejer curru vectus, quem trahebat sus Gullborstius, seu Sligrutannius. Hemdalius Gulltoppio vehebatur. Frejæ vero currum trahebant

red på Sleipner. Balldur var lagder i skipet Hringhorna. Ok átflade Gudarna fátia fram det med båletts tilredande; men det kunde icke ske för än Hyrok kom til. Hon red på vargar, ok huggormar voro til tómar. Oden kallar fyra Berferkar at hålla hástarna. Ok fingo Berferkarna icke hålla tómarna. Hon drog fram skepet, ok uti första rýkandet rók eld under skepet at rullorna. Då ville Tor stå henne; men Gudarna förbudo det. Balldurs lik var borit på bålet. Nanna Nefsdotter sprack når, hon förnam detta. Tor vigde bålet med Miólner; ok han spierade dvergen Liten på bålet. Där voro då alle Gudarna. Freir sat i kerran, ok var där förespent gallten Gullbörste, eller Sligretan. Heimdaler red på Gulltop. Men Freyia åkte med sina kattar. Där voro Hrimtyssar. Odin lade på bålet Drópner (en Gullring, som så het), ok Balders hást med all redskap.

Hermadr red nio nätter til Giallar æna, ok på den med gull laddade

broe-

gubr getti bruarinar. Ok hon mælti. Fyra dag reip Balldr her með fim C. mana. En eigi glymr mi þr undir þer einum. þa reip han at helgrindum ok sa þar broþr sin. Han bar fram boþ sin. En su ein var van um brott kvamo hans. Ef allir hlutir grata han með Afum kyckvir ok dauþir. En ella halldiz með Helio. Balldr feck honum hringin Draupni. En Nanna sendi Frigg falld. En Fullo fingrgull. þa for Hermodr aptr i Asgarþ ok segr tipinde þa baþu gupin alla hluti grata Balldr or Helio. Menn ok kyqvindi jorþ ok steina. Tre ok allr malmr greto Balldr sem þu munt seþ hava at þessir hlutir |grata allir i frosti ok hita. þat er sagt at Gupin finna gygi i helli nockurum er þaukt nefndiz. Bipia henna grata sem allt annat Balldr or helio. Hon svarapi.

*þaukt mun grata þurum tarum
Balldr's belfarar Kyks eþa dauþs.*

broene. Modguder gietade broena, ok hon málte: Fórra dagen red Balldur hár með fámhundrade mán:men icke sonar det mindre under dig allena. Då red han til helvetets grind, ok såg där broder sin. Han bar fram bod sit. Men denna ena var von (detta ena vilkoret) om hans bortkomst, om alle lotter gråta honom tilika med Afarna kvicke ok døde. Men eljest hålles han kvar hos Heljo. Balldur fick honom ringen Drópner: men Nanna sånder til Frigg sin górdil: men Fullo sin gullring. Då for Herman åter i Asgård ok låger tidningar. Då bodo Gudar na alla lottar gråta Ballder ur helvetet. Måniskor, ok kvikt, jord ok stenar; trä ok alla malmar, greto Balldur, som du mán sedt hafva; at desse lotter gråta alle, i frost ok heta. Det år sagt, at Gudarna finna en Jättinna uti en håll, som Dóckt nämndes, bedia henne gråta, som allt annat, Balldur ur helvetet: hon svarade:

*Dóka mán gråta, Torra tårar,
Ófver Ballders helvetes resa, Kvikt eller
(dódr.*

hebant feles ejus. Hic et jam fuerunt Rimtyssi omnes. Odinus rogo annulum Drypnerum iniecit, una cum equo & phaleris. Hermannus per decem noctes equitando pervenit ad amnem Gialliam, adque pontem, auro oneratum. Hujus custos erat Modguder, quæ dixit: ante lucem Apollo hic prætervectus, una cum quinque millibus: Tu vero solus non minorem excitas sonum. Tunc Portam inferni advectus fratrem suum conspiciens, quod sibi mandatum fuerit, aperuit. Hæc vero sola erat & unica, conditio, sub qua demitteretur, si res omnes & animatæ & inanimatæ, una cum Afis, eum deplorarent. Alias in inferno detineretur. Apollo tradidit ei annulum Drypnerum; Nanna vero transmisit cingulum suum Friggæ. Fullæ vero annulum suum. Tunc Hermannus iterum Asgardiam adiæns hæc narravit. Tunc Afa mandarunt, ut res omnes lacrimis Apollinem ab inferno redimerent. Homines nempe, animantia, terra, & lapides. Arborea, & omnia

Halldi bel því er hevir.

þar var Loki raunar. þa er gupin vissu þat voru þau reid Loka. Ok fal han sik a fiall nockuro. Ok voru fiorar dyr a husi hans at han fæi i allar ættir. En um daga var han i Franangs fors i laxs liki. Honum kom i hug at Æsirnir mundi setia vel fyri han. Tok síþan lingarnit ok reip maukua sem net er gert. þa fa han æfi þangat fara. Opín hefði seþ han or Hlipskialf. Loki hliop i ana. En kastapi netino a elldinn. Kvafer gick inn fyrstr er vitraztr var. þa skilpi han at þetta mundi vel til fiska. Ok toku eptr faulskanum er netiþ brann. Fara i forfinn ok hellt þor oprum netzhalfi. En allir Æsir oprum. En Loki lagþiz millum steina tveggja. Ok þrogu þeir netid yvir han fram. Fara opro sinni. Ok binda sva þungt við at ecki matti undir fara. þa for Loki fyri netino. Ok er

Bebålla helar Det bon hafver.

Dár var et rón af Loke: då når Gudarna viste det voro de vrede på Loke: ok upehólt han sig lónligen på fiáll något; ok voro fyra dórar på hans hus, at han (kunde) se át alla ortar. Men om dagen var han uti Franangers fors i Laxehamn. Honom kom ihug, at Áfarna mände sátia förs át for honom. Tog sedan lingarnet, ok vred (saman) maskor som nát ár giordt; då såg han Áfarna dit át fara. Odin hade sedt honom ur Hlidskialf. Loke lop uti åen, men kastade nätet på elden. Kvafer gick in först, som vitraste var. Då åtskilde han, at det adogde vål til at fiska med; ok togo de efter falaskan når nätet bran; fara til Forsen, ok hólt Tor den ena notsandan, men alle Áfarna den andra; Men Loke lade sig imellan tvenne stentar. Ok drogo de nätet ófver honom fram. De fara andra sinnet; ok binda så tungt vid, at icke kunde han under fara, då for Loke före nätet; ok når fram-

komit

omnia metalla, Apollinem deplorarunt, uti sine dubio vidisti, has res lacrimari omnes tempore frigoris & caloris. Ferunt, Asas invenisse giganteam quandam mulierem in saxo quodam, cui nomen Dæka, hac ut reliqua omnia, iussa ploratu suo Apollinem ab inferno liberare, respondet. *Dæka plorandum est siccis lacrimis, Apollinis funus. Licet fleant viva seu mortua. Retineat infernus quod habet.* Hoc experimentum Loconis fuit. Quo cognito, Dii Loconi irati fuerunt. Hic vero in monte quodam habitavit, ejusque domui quatuor fuere ostia, ut in omnes plagas circumspicere posset. Interdiu vero erat in Eranangeri amnis præcipitio, assumtis salmonis exuviis. Memor fuit, fore, ut Asæ sibi insiderentur. Hinc assumtum lineum in fenestratas colligavit plagas, perinde ac rete est confectum. Tunc Asas advenientes cernit. Odinus eum a Lidascalvia conspicatus fuit. Loco, reti in ignem projecto, in amnem sese præcipitavit. Kvafer omnium primo ingressus, quippe, qui sapientissimus erat. Hoc ad piscandum admodum utile judicavit.

Et

framkomit var til fiovar hleypr han yvir upp þinulinn ok rennir upp i forsin. Nu sia Æfirir hvar han for skipta nu lipino i tva stapi. Þor vedr eptir miþri aini ok fara i va ut til fiovar. Ok er Loki ser lifs haska a sæin at fara. Þa hleypr han yvir netid. En þor greip han haundum en han rendi i haundum honum ok nam hondin stadar i þporþin. Ok er fyri þa lauk laxin aptr mior. Loki var nu tekin gripa laust ok færdr i helli nockurn Ok toku hellor. III. Ok settu a enda lusto a rauf a hverri. Þa voru teknr synr Loka Vali ok Nari. Ok brugdo Vala i vargs liki ok reif han i fundr Nara. Þa toku Æfir þarma hans ok bundo Loka með yvir III. eggsteina. Stof ein undr herþum. Annar undir lendum þripi undir knesbotum. Ok urþo baundin at jarni. Skadi festi eitorm yvir andlit honum. En figun hellt munlaug un-

komit var til fiðens ófverfart (Broen) löper han ófver tenelen, ok renner i Forfen. Nu se Áfarna hvar han for, dela nu sit fólge i tvá rum: Tor vader efter midt i æen, ok fara fã ut til fiðen: ok når Loke ser, at det var lifsfara at fara i fiðen; då löper han ófver nåtet; men Tor griper honom med hånderna; men han rende i handene; ok tog handen fast i stierten; Ok år for den faken laxen återst smal. Loke var nu tagen, fridlös, ok förder uti en stenhäll. Ok togo de tre stenhåller ok fatte på ånda, slogo hol på hvardera. Då voro tagne Lokes söner Vale, ok Nare; ok vände de Vale uti vargs like; ok ref han sönder Nare. Då togo Áfarna hans tarmar, ok bundo Loke med ófver tre eggstenar: stod en under hårdarna: den andra under länderna ok den tredie under kneveken. Ok vordo banden til jarn. Skade fästade etterormar ófver anletet på honom. Men Sigun helt et becken

Et juxta formam cineris adusti rete aliud confecerunt, ad cataractam euntes. Torus unum finem solus tenuit, reliqui autem Asæ alterum. Loconem vero inter duos lapides delitescentem casses prætereunt. Iterum trahentes, adeo rete onerant, ut subtus elabi nequiret. Tunc Loco, rete fugiens, & ad Pontem perveniens, reversus rete transilivit, in cataractam reversurus. Asæ, cognito cursu ejus, in duos distribuuntur ordines. Torus vadando rete sequitur, & omnes ad ipsum mare ducunt. Loco vero, cognito periculo præsentissimo, si in mare reverteretur, rete transiliit. Torus autem eum manu apprehendit. Ille vero cum lubricus esset, hujus dextra figi nequivit priusquam ad pinnam caudæ. Quamobrem salmo hac sui parte tenuissimus. Loco jam captus atque sine ulla commiseratione in antrum quoddam traductus. Tresque assumptas petras erigentes perforarunt. Loconis etiam filies, Valum nempe & Narium, adduxere, illum transformarunt in lupum. Quo facto Valus Narium dilaceravit. Jam Asæ hujus assumtis

dir eitradropana. Ok slær ut eitri-
no. Ok þá drypr i andlit honum er
full er munlaugin ok kippiz han
þá svo hart við at jord skelfr. þar
liggr han til Ragnarauckurs.

ken under etterdroparna; ok slær ut e-
tret. Ok då dryper i anletet på honom
når beckenet är fullt, ok kippes (ryckes)
han så hårdt, at jorden skelfver. Där
ligger han til Ragnarök.

26 Damesagan.

Fra Fimbulvetri ok Ragnarauckri.

Hvad segr þu fra fimbulvetri. S.
G. Har segr. Drifr þá snior or
aullum attum. þá ero frost mikil ok
vindar. Ecki nytr solar. þeir vetr
fara. III. saman. En ecki sumar
i milli. En adr ganga aprir. III. vetr
þeir er um alla verolld ero orrostor
dreifaz niðr fyrri agirni. Ok en-
gi þyrmr feðrne syni i manna dra-
pum. Epa sifum. svo seger.

Bræpr munno beriaz

Ok at baunum verþa.

Munn systirungar Sifum spilla.

Hart er i heimi Hordomr mikill.

Skeggolld skallmolld

Skilldir klofna Vindolld. Vargolld.

(undz verolld steipiz.

Om Fimbul vinter ok Ragnemörkret.

Hvad säger du om Fimbulvintren?
säger G. Har säger: då drifver sniö
ur alla ortar; då är en stark frost ok
vind. Ingen nytta är af solen. Denne vin-
ter består af tre vintrar tillsammans, men
ingen somar imillan. Men förut gånga
tre andre vintrar, då om hela verldena
äro krig, ok skola då bröder dråpa hvar-
andra för girighets skull. Ok ingen sko-
nar fader eller son uti mänisko dråpan-
de. Så säges: *Bröder mände slås,*

Ok til bane varda:

Skoladå systirungar, Slåktskapen spilla:

Hårt är då i verldene: Hordom myken:

Skegg ålder; sverd ålder: Skölder klof-

na:) Vind ålder; Varg ålder: Til

(dess verlden stupar öfver ånda.

Då

sumtis visceribus Loconem super tres acuminatas petras colligarunt, quarum una
humeris supposita fuit, altera lumbis, tertia vero poplitibus; factaque sunt hæc li-
gamina ferrea. Skada aspidem super ejus appendit faciem; Siguna vero pelvim
veneni stillis exceptis plenam evacuante, venenum in faciem ejus decidit. Hic Lo-
co adeo horret & ringitur, ut terra moveatur. Hic jacebit usque ad Ragnarök (De-
orum tenebras). *Historia XXVI. De Fimbulvetur & Ragnaræk.* Quid de Fim-
bulvetur narrare potes? ait Gang. Har: Tunc ex omnibus cœli plagis nix irruet.
Tunc vehemens erit frigus atque ventus. Solis nullus est usus. Hæc hyems constat
tribus hyemibus simul, nulla interveniente æstate. Præcedunt autem tres aliæ hye-
mes, & tunc totum per orbem erunt bella, fraterque alter alterum interficiet, ava-
ritia ductus. Nec patris, nec filii rationem habebunt interfectores: ita dicitur. *Fratres:*
mutuo conflictentur, seque mutuo necent. Tunc consobrini consanguinitatis obliti e-
runt. Permoletum tunc erit in mundo, Multum adulterium: Ætas barbata, etas
rusea.

Mun engi madr oprum þyrma. Ulfrenn gleypr solina ok er mein synt mannum. þa gleypir anar Ulfrin tunglit. Stjornr hverfa. Jorþin skelfr. Biorgr ok vipir losna or jorþunni ok hrynia fiotrar ok baund brotna. þa varþr Fenris Ulfrin lauff. þa geyfir hafid a landit. þvi at Midgarþz ormrin snyz i jotunheima. þa losnar skipit Naglfaræ er gert er or noglum þaupra manna. þvi skall madr eigi deyia med ofskornum noglum. At sa eypr mikil efni til skipfins Naglfara er Guþin villdo at seint yrþi gert ok sva manninir. En i þum sæfar gangi flytr Naglfaræ. Hrymr styrir honum. Fenris Ulfr ferir med gapanda munnin. Ok er in neþri keptr med jorþu en in efri med himini. Gapa mundi han meira ef rumit veri til. Miþgarþs ormerinn blæst eitri. Ok apra hliþ uppi yvir honum þa klofnar himinin ok i þessum gny riþa Muspellz megir.

Då mån icke den ene skona den andra. Ulfven gluper (i sig) Solen, ok år detta et synbart men för månskorna. Då gluper den andre ulfven tunglet. Stjornor falla ned. Jordens kelfver. Berg ok skog losna ur jordene, ok hånga. Fiátrar ok band brotna. Då varder Fenris Ulf lös. Då gåser hafvet ofver landet, ty at Midgårds ormen snörer åt Játtahem. Då losnar skepet Naglfara, som giordt år af döda människors naglar. Ty skal man icke dö med ofskorna naglar, ty då blifver mycket emne til skepet Naglfara, som Gudarna ville, sent skulle blifva giord; ok så människor. Men i denna siögång flytr Naglfara. Hrymer styrer det. Fenris Ulf framfar med gapande mun. Ok år hin nedre keften vid jordena, men den ofre vid himelen. Gapa mände han mera, om rum vore til. Midgårds ormen blås etter. Ok på ena sidan up ofver honom då klofnar himelen. Ok i denna gny rida Muspells söner.

Svar-

ensea. Clypei secantur. Ætas ventosa. Luporum ætas: Iisque dum mundus corruat. Tunc unus alteri non parcat. Lupus solem devorabit, quod hominibus magnum adfert damnum. Tunc alter lupus lunam devorat. Stellæ de cœlo cadunt. Terra tremescit. Montes, & arbores, radicitus evelluntur. Vincula & ligamina rumpuntur. Tunc Feneris Lupus solvitur. Tunc æquora in continentem exundant, angue Midgardiano in Jotunheimiam festinante. Tunc navis Naglfara solvitur, quæ fabricata est mortuorum hominum ungvibus. Propterea admittendum non est, ut quis ungvibus non præcisus moriatur, cum hac ratione magna suppeditetur materia navi Naglfaræ, quam sero confectam optarent, & Dii & homines. In hac vero maris exuberantia Naglfara, undis innatare incipit. Hujus gubernator est Hrymer. Feneris lupus expanso rictu procedit, inferiore maxilla terram superior vero cœlum, tangente. Latius adhuc os diduceret, si daretur spatium. Midgardia angvis

M

gvis

Surtr ríðr fyrst. Fyrir honum ok eptir er eldr brennandi. Suerþ hans er súa biart sem sol. En þá er þeir ríða brotnar Bifraust. Muspellz megir ríða á vollinum Vigripinum. Fenris Ulfr ok Midgarþz ormrinn. Þá er ok Loki ok Hrymer með honum. Loka fylgia ok hellornar. Muspellz megir hafa einir fer fyrking ok er sú biort. Vollrin Vigripinn er C. rasta vidr á hvernig. Heimdallr blæs í Giallarhorn ok vekr upp oll Gupin til þingsins.

Óðinn ríðr til Mímisbrunn. Ok tekur af Mími ráð fyrir fer. Þá skelfr Askr Ygdrasils ok engi hlutr er þá otta laust á himni ok á jörðu. Æsir herklæðaz til þingsins. Ok allir Enherjar koma á völlum. Óðinn ríðr með gullhialmin fyrstr ok hefur geirin gungni í hendi. Ok stefnir á moti Fenris ulfinum. Þor berst við Midgarþz ormin. Freyr

Svarter rider först. Före honom ok eftir honom är en brennande eld. Hans sverd är så klart som solen. Men då när de rida brotnar Bifrost. Muspellz söner rida på vällen Vigriden, Fenris Ulf ok Midgårdsormen. Då är ok Loke, ok Hrymer med honom. Med Loke följia dieflar i helvetet. Muspellz söner hafva sin krigshår för sig allena. Ok är den mycket gläntfande. Vällen Vigriden är hundrad raster på hvar fida. Heimdall blås i Giallarhorn, ok väcker up alla Gudar til Tinget.

Oden rider til Mímis brun, ok tager af Mímis råd för sig. Då skelfver Asken Ygdrasil ok ingen lot är då fruktlös på himmelen, ok på jorden. Åfarna härklådas til ting: ok alle Enherrar koma på vällen. Oden rider med gullhiålm först, ok hafver strids spiutet i händer, ok stämmer ändå i mot Fenris Ulf. Tor slås med Midgårds ormen. Freyr
mot

gvis venenum spirat, & super eum cœlum diffunditur. Et in hoc fragore Muspellsonii exeunt equis vecti. Primus equitat Surter. Hunc ignis ardens & præcedit & insequitur. Gladius ejus solem splendore imitatur. His vero equitantibus, frangitur Bifroesta. Hi in campum Vigiridem, sequentibus Lupo Fenere, & angue Midgardie vehuntur. Hic adest Loco, comite Hrymero. Loconem omnes genii infernales comitantur. Muspellsonii suum proprium ducunt agmen, admodum coruscans. Campus Vigiridis est centum gradus quaquaversum. Heimdaler cornu Giallinum vehementissime inflat, Deos excitaturus omnes, ad judicium convocandos. Odinus equitat ad fontem Minois, hunc consulturus. Tunc Fraxinus Ygdrasil tremescit, nec ulla res, sive in coelo, sive in terra, jam timoris est expers. Asæ armantur, in campum prodituri, una cum Monheroibus universis. Odinus omnium primus vehitur, capite aurea casside conspicuo, lupo Feneri obviaturus. Torus cum angve Midgardiano pugnat. Frejerus cum Surtio conflictat.

moti Surti ok fellr han er han he-
vir eigi sverþit goða. Hundrin Garmr
er þa lauff fra Gnipa lundi ok berst
vid Ty ok hever hvartveggi bana.
þor drepr Midgarþz ormin. Ok
stigr fram niu fet um eitr ormsins.
Ulfrin gleypir Opin ok er þat hans
bani. þa snyr Vipar fram ok stigr
oprum fæti i neþra kept. Han hevr
þann sko er lengi hevir verit til-
samnad. þat ero biorar er men ta-
ka or skom sinum fyrer tam ok hæ-
li. þvi skal tu þeim biorum a brott
kasta. Sa maþr er at þvi vill hygja.
At koma Asum at lipi. Anari
hendi tekr han enn efra kept hans.
Ok rifr i fundr gin hans ok verþr
þat Ulfsins bani. Loki berst við
Heimdall ok verþr hvar annars ba-
ni. þa slaugr Surtr elldi yvir ior-
pinna ok brennir heimin allan. Sem
her s.

*Hatt bles Heimdallr
Horn er a lopti.*

mot Svarte; ok faller han emedan han
hafver icke det goda sverdet. Hunden
Garmer varder lós frá Gnipar lund,
ok brottas med Tyr; ok fá hvardera sin
bana. Tor dráper Midgårdsormen, ok
stiger allenast nio fiát fram om etret or-
mens. Ulfven gluper Oden ok ár det
Hans bane. Då snórer Vidar fram ok sti-
ger med den ena foten i nedra keften
ulfvens. Han hafver den sko, som länge
hafver varit tilsamans letad; det áro lap-
par, som man tager ur sinaskor, fórtæen,
ok hálen. Ty skal du deffa lappar bort-
kasta, om man vil tánka, at ko-
ma Ásarna til hielp. Med den an-
dra handen tager han den ófra káften
ulfvens, ok rifver sónder hans gap, ok
varder det ulfvens bane. Loke slås med
Heimdal ok varder hvarandras bane.
Då slánger Svarte eld ófver jorde-
na, ok bránnir hela verldena up,
som hár sages:

*Hógt blás Heimdal
Hornet i luften:*

Måler

fiatus cadit, optimo destitutus gladio. Canis Garmer, ad Gniparam lucum al-
ligatus, jam solvitur, cumque Tyro concreditur, amboque cadunt. Torus an-
gvem Midgardiaë occidens, novem saltem gressus venenum serpentinum præter-
iens, cadit. Odinum lupus devorat, & hæc est mors illius. Tunc Vidarus ac-
currens, altero pede inferiorem bestiaë premit maxillam. Huic ille est calceus, qui
per longum temporis intervallum confectus fuit, collectis particulis ex calceis,
pedicis & calcaneo, aptandis. Hæ ergo particulæ abjiciendæ sunt, si Asis consu-
lendum voluerimus. Altera manu superiorem lupi maxillam apprehendens tanto-
pere os lupi dilatatur, ut lupus moriatur. Loco & Heimdaler mutuo certamine oc-
cumbunt. Tunc Surtius ignem toti injicit terræ, totum exurens mundum, uti
his testatur S: *altum inflat Heimdaler Cornu sublevatum: Loquitur Odinus cum ca-
pite Mimis: Concuttitur Ygdrasil Fraxinus erecta, Personat frugifera arbor. A-
sæ foro celebrando occupantur. Quid apud Asas? Quid apud Asinias? Ingemi-
scunt*

Melir Opinum

*Mimis haufuþ Skelfr Ygdrasils
 Asko standandi Ymer it alna tre
 Æsir eru aþingi. Hvat er með Asum
 Hvat með Asynium. Stynia Dvergar
 Fyrir steins dyrum Veggbergvisir
 Viti þer en er hvat. Sol mun sortna
 Sigr folldinnar. Hverfa af himni
 Heiðar stíornr. Geislar eimi ok
 Alldrarnari Leikr har biti
 Vidr himin sialfan.*

Ganglri f. hvat verður þá eptir er brendr er heimrinn. Ok dauð Góþin aull ok menn. Har svaradi hver skal þá bua i nockurum heime. þá sagði þriði. Margar ero vistir góþar ok margar illar. bezt er at vara a Gimle meðr Surti. Ok gott er til dryckiar i Brimle. e. þar sem heitr Sindri. þar byggja góþir menn. A-Na strondum er mikill falr ok illr. Dyr horfa norður. Han er ofin af orma hryggjum. En orma haufudr hanga inn um glugna. Ok blása þeir ettri. Sva at ar falla af. Ok vafa þar menn þær er ero eiprofar ok morþvargar. Sem her segir.

Måler Odin med.

*Mimis hufud Skelfver Ygdrasil. (trú
 Askenstandande: Braker det fruktbare
 Åsar åropå tinget: Hvad år med Asarna
 Hvad med Asinnorna? Stöna Dvergar
 Föresten dörrerna, På bergväggar vise.
 Vetem Jån hvad? Solen mån svartna:
 Siger jorden i hafvet. Falla af himelen
 De klara stjernor. Upstiger en Ima;
 Med eld nära. Leker en böge beta
 Vid himelen sielfvan.*

Ganglere spör: Hvad varder då efter når bränder år himelen, ok döde åro Gudarna alle ok mäniskorna? Har svarade: hvar skal man då bo i någon verld? då sade Tridie; mång åro god hemvist, ok mång illak. Bäst årat vara i Gimle med Surti; ok godt år efter dricka uti Brimle; eller där som heter Sindre. Där bygga gode män. Upå Nastranden år en stor Sal ok illak. Dören vänder norderåt. Han år all af ormaryggar; men orma hufvuden hänga in om gluggarna: ok blåsa de etter, så at en stor ström faller der af; ok vada där de, som åro menedare, ok mördare, som här säges:

Sal

scunt Nani, Ante fores saxeas, Montium incolendorum gnari. Nostisne adhuc? nec ne? Sol obscuratur; Terra mari immergitur. Cadunt de cælo splendentes stellæ. Ascendit vapor una cum igne Dominatas vehemens calor, Et jam in ipso cælo. G. Quid tunc futurum est, exusto cælo, mortuisque & diis & hominibus omnibus? Har: Quonam in mundo tunc habitabimus? Tunc pergit Tertius Har: Multæ sunt mansiones bonæ; & multæ malæ & miseræ. Optimum diverforium in Gimle cum Surtio; & generosissimus potus suppeditatur in Brimle, seu in ista aula, quæ Sindri vocatur. Ibi habitant boni viri est justi. In Nastrandis magna est aula, verum pessima. Ostium septentrionem versus spectat. Hæc tota serpentibus constructa est; capita vero serpentina per foramina intus pendent, & veneni adeo multum exhibent,

Sal veit eg standa Solo fiari
Na straundum a Norðr borfa dyrr.
Fallu eitru dropar In um líora:
Sa er und in salr Orma bryggjum.
Skolu þar vafa þunga strauma
Menn mein scarir Ok morðvargar.
I Hvergelmi Er verst þar

Sal vet jag standa Från solen fierran.
På Nässtrandar; Norder vänder dören:
Fallu etter dropar In om fenstreu.
Denne Salen år giord Af ormalyggar.
Skola vada I tunga strömen
Menedare män, Ok mordvargar.
Men i Hvergelme År verst där

Kvelr Nifhaugr Nai framgengna
þa f. Ganglri. Hvart lífa þa nockur
gugin. e. er þa nockur iorþin eða
himinnin. Har svarði. uppskytr
iorþuni or sænum. Ok er hon græn
ok ofamr akrar. Viðar ok Vali lí-
fa ok svartu logi hevir eigi grandat
þeim. Ok bygva þar a Eipa velli þar
sem fyrum var Asgarðr. Ok þar
komo synir þors Magni ok Móði.
ok hava þar Miolnir. þar kemr Baldr
ok Hauðr fra Heljar. Talaz vid ok
minaz a arunar sína. Ræða um tí-
þindi Midgarðz ormr ok Fenris ulf
þa finna þeir i grafino gulltauflo-
er Æsir hava att.

Kveljer Nidhögger De framgængnas lík
Dá fæde Ganglere: lífva dá nágre
Gudar? eller ár dá nágon jorð, eller
himel? Har svarade: uppskiuter jor-
den ur síðen, ok ár hon grön, ok
ákrar, som icke behöfvas at fás. Viðar,
ok Vale lífva, ok den svartu logan haf-
ver icke grandat (det minsta skadat)
dem; ok bygja de på Idavallen, där som
som fór var Asgård. Ok där koma
Tors söner Magne ok Mode, ok hafva
där Miolner. Dit komer Balldur ok Hó-
der från helvetet: talas vid, ok minna
hvar andra på sína rón. Tala om tíðin-
gar om Midgårds ormen ok Fenris Ul-
fen. Då finna de där i gráset, gulltoflar,
som Áser hafva haft; som hár sages:

Vi-

lant, ut magnus hinc evadat amnis, in quo vadandum est perjuri & homicidis,
uti hisce perhibetur *Aulam novi stare, Procul a sole, In Næstrandis Versus Boream
spectant fores. Veneni guttæ stillant per fenestras. Hæc aula facta est ex spinis
serpentinus. Hic vadabunt Trans rapidos amnes Homines perjuri, Et sicarii. Sed
in Hvergelmio. Est pessima conditio; Ibi enim Nidhoggius (Diabolus) excarnificat
Cadavera mortuorum.* Tunc Gang. Annon adhuc vivent quidam Deorum? Respon-
det Har: Terra ex mari emergit, admodum viridis, & ornata agris, sine fatione
frugiferis. Viðar & Atlas vivunt, nec nigra flamma quicquam damni eis intulit.
Hi habitabunt in campo Idæ, ubi antea erat Asgardia. Huc adveniunt Tori filii,
Magnus & Modius, (Mannus), habentes Miolnerum. Huc accedunt Apollo &
Hauderus ab inferis, sermocinando alter alteri in memoriam res suas ipsorum ge-
stas revocans. De angue Midgardia, & lupo Fenere multa commemorant. Tunc
aureas, quas Asæ possederant, crepidas ibi in gramine inveniunt; uti hic dicitur:

Vidar

Víðar ok Vali
Byggja ve Guda
þa er sloknar Svarta logi
Móði ok Magni Skulo Miollni hava
Vignis synir At vigrópi.
En i holldi Mimrs
Leinaz meyar i svarta loga.
Lif ok Lifdræfer
Er þar leynaz meyar I Mimis holldi
Morgin dogva. þær
Ok þar um alldr'alaz.

Solin hevir dottr getid - - gi ofegri
en sik ok fer hon leid henna

Eina dottir Ber Alfraupull
Aþr henni Fenrir fari
Sumunrenna Eþ riþa regin
Modir brautir mier.

Nu er Gangleri heyrir þetta þa verþr
gnyr mikill ok er han a flettum vel-
li. Ok er Æsirir heyra þetta sagt
gafo þar fer þessi nofn Afanna. At
þa er langar stundir lipi efaþiz men
eckki at allir veri einir þar Æsir er nu
er fra sagt ok þessir Æsir er nu vo-
ro. Ok var Aukopor kalladr Afapor.
Endi Gylvaginningar.

*Vidar & Atlas Incolent asyla Deorum, Extincta nigra flamma: Mannus & Magnus
Miolnerum habebunt Vignis filii ad iudicium athleticum. Sed in cadaveri Minois la-
tent Nymphæ, grasante nigra flamma. Lif & Lifdræfer, ibi in carne Ymii sese occul-
tant, Et rore matutino nutriuntur per omne ævum. Sol filiam genuit, sibi splendore non
cedentem, Paterna calcaturam vestigia. unicam filiam. Genuit rubicundissimus ille rex
Antequam eum Feneris devoraverit, Quæ cursura est, Mortuis diis, Viam maternam,
hæc virgo. Jam cum Ganglerus hæc audiret narrata, magnus fit strepitus, jamque in pla-
nitie quadam constitutus fuit. Afævero, cum has narrationes audivissent, antiquorum A-
sarum nomina sibi tribuerunt, ut, præterlapso magno temporis intervallo, nemo dubita-
ret hos, qui jam vixissent, Asas pro antequissimis illis Asis, jam commemoratis, repu-
tare. Unde evenit, ut Auko Tor vocaretur Afa Tor. Finis auscultationis Gylfi.*

Vidar ok Vale
Byggja Gudarnas helgedom.
Dá når sloknar Svarta logan.
Modi ok Magne Skola Miolner hafva.
Krigs hieltarna, På vigplassen.
Men uti Minurs kôtt
Lóna sig móyarna Uti svarta logan.
Lif ok Lifdræfer,
Som dår dólga sig Móyar uti Minus kôtt,
Ok med morgondagg
Dår altid fødás.

Solen hafver født en dotter icke ofå-
gre ån sig: ok far hon led hennes.

Ena dottrena Føder den allrøde kungen,
Før ån som Honom Fenris får åta.
Hvilken månrenna, Når Gudarna dø,
Modrens færd, denna Jungfru.

Nu når Ganglere hórer detta sagt, då
varder gny myken ok ár han á en slátt
Vall. Ok når Ásarna hóra detta sagt, gof-
vo de sig dessa Ásarnas namn, at når en
lång tid vore liden, skulle man icke
tvífla, at alle voro enehanda ok de same,
de Ásar som nu ár omtalat, ok desse Ásar,
som núlefde. Ok var Áke Tor kalla-
der Afa Tor. Ánde på Gylfes ginning.

Víðar ok Vali
Byggja ve Guda
þa er sloknar Svarta logi
Móði ok Magni Skulo Miollni hava
Vignis synir At vigroði.
En i holldi Mimrs
Leinaz meyar i svarta loga.
Lif ok lifdræfer
Er þar leynaz meyar I Mimis holldi
Morgin dogva. þær
Ok þar um alldr alaz.

Solin hevir dottr getid - - gi ofegri
en sik ok fer hon leid henna

Eina dottir Ber Alfraupull
Apr henni Fenrir fari
Sumunrenna Eþ riþa regin
Modir brautir mier.

Nu er Gangleri heyrir þetta þa verþr
gnyr mikill ok er han a flettum vel-
li. Ok er Æsirir heyra þetta sagt
gafo þar ser þessi nofn Afanna. At
þa er langar stundir lipi efaþiz men
ecki at allir veri einir þar Æsir er nu
er fra sagt ok þessir Æsir er nu vo-
ro. Ok var Aukopor kalladr Afapor.
Endi Gylvaginningar.

*Vidar & Atlas Incolent asyla Deorum, Extincta nigra flamma: Mannus & Magnus
Miolnerum habebunt Vignis filii ad iudicium athleticum. Sed in cadaveri Minois la-
tent Nymphæ, grasante nigra flamma. Lif & Lifdræfer, ibi in carne Ymii sese occul-
tant, Et rore matutino nutriuntur per omne ævum. Sol filiam genuit, sibi splendore non
cedentem, Paterna calcaturam vestigia. unicam filiam. Genuit rubicundissimus ille rex
Antequam eum Feneris devoraverit, Quæ cursura est, Mortuis diis, Viam maternam,
hæc virgo. Jam cum Ganglerus hæc audiret narrata, magnus fit strepitus, jamque in pla-
nitie quadam constitutus fuit. Afævero, cum has narrationes audivissent, antiquorum A-
farum nomina sibi tribuerunt, ut, præterlapso magno temporis intervallo, nemo dubita-
ret hos, qui jam vixissent, Afas pro antequissimis illis Afis, jam commemoratis, repu-
tare. Unde evenit, ut Auko Tor vocaretur Afa Tor. Finis auscultationis Gylfi.*

Vidar ok Vale
Byggja Gudarnas helgedom.
Dá nár sloknar Svarta logan.
Modi ok Magne Skola Miolner hafva.
Krigs hieltarna, Þá vigplassen.
Men uti Minurs kót
Lóna sig móyarna Uti svarta logan.
Lif ok Lifdræfer,
Som dár dölga sig Móyar uti Minus kót,
Ok med morgondagg
Dár alid fódas.

Solen hafver fódtt en dotter icke ofá-
gre án sig: ok far hon led hennes.

Ena dottrena Föder den allröde kungen,
För án som Honom Fenris får åta.
Hvilken månrenna, När Gudarna dö,
Modrens färd, denna Jungfru.

Nu nár Ganglere hórer detta sagt, dá
varder gny myken ok ár han á en slátt
Vall. Ok nár Áfarna hóra detta sagt, gof-
vo de sig dessa Áfarnas namn, at nár en
lång tid vore liden, skulle man icke
tvífla, at alle voro enehanda ok de same,
de Áfar som nu ár omtalat, ok dessa Áfar,
som nulefde. Ok var Áke Tor kalla-
der Afa Tor. Ánde på Gylfes ginning.

Göransson, Johan

De Yfverborna Atlingars, eller, Sviogötars ok Nordmänners, Edda
Hyperboreorum Atlantiorum, seu, Suigotorum et Nordmannorum Edda ... ; iam
demum versione Svionica donata, accedente Latina ; una cum praefatione de
Eddae antiquitate indole

Upsala [1746]

4 P.o.rel. 655 c

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10007613-6